

140 godina
prirodoslovlja
u Hrvatskoj

STR. 12-13

Svakom
sveučilištu
treba Srce!

STR. 14-15

Što zaista čini razliku
između sveučilišnih
i stručnih studija?

STR. 30-31

god VIII.
broj 78.
2. svibnja
A.D. 2016.
www.unist.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

Kroz 14 godina održavanja Festivala znanosti - izvrsnog globalnog projekta British Councila - njegov su odgojni, obrazovni i promidžbeni značaj prepoznala ne samo sva hrvatska sveučilišta i golemu većinu fakulteta, nego i značajan broj srednjih škola, i to ne samo u velikim gradskim središtima nego - kako se iz karte vidi - i u nizu manjih mjesta u kojima je do tada o znanosti razgovaralo uglavnom u privatnom krugu najobrazovanijih

novi
doktori
znanosti

STR. 4-5 i 16-17

ZaGreb

SVEUČILIŠNI RAČUNSKI CENTAR BROJI NOVE KORISNIKE

Mjesec eduroama traje do 11. svibnja

Do 11. svibnja traje Mjesec eduroama koji organizira Srce (Sveučilišni računski centar). Education roaming (eduroam) sigurna je, jednostavna i za korisnika potpuno besplatna usluga pristupa mrežnim stranicama. Namijenjena je korisnicima iz sustava znanosti i obrazovanja, a trenutačno je dostupna na brojnim lokacijama u Hrvatskoj i svijetu uporabom jedinstvenoga električnoga identiteta iz sustava AAI@EduHr. Tijekom Mjeseca eduroama, Srce mjeri broj novih korisnika koji su za početnu konfiguraciju iskoristili sustav eduroam installer. Održavaju se i radionice, a 23. svibnja dodijelit će se plakete ustanovama koje će imati najveći postotak novih korisnika u odnosu na ukupan broj korisnika u imeniku ustanove.

PMF I PLIVA PREDSTAVILI PROJEKT NOVIH TEHNOLOGIJA

Met4Pharm – sinergija znanosti i gospodarstva

Prirodoslovno-matematički fakultet (PMF) i Pliva predstavili su projekt razvoja novih metodologija za kontrolu procesa pripreme lijekova "Met4Pharm". Projekt je vrijedan 7,5 milijuna kuna, od čega je više od šest milijuna sufinancirano sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Ministar Predrag Šustar ocijenio je kako je riječ o izvrsnom primjeru suradnje znanstvenog i poslovnog sektora, a voditelj projekta, pročelnik Kemijskog odsjeka PMF-a Predrag Novak, istaknuo je kako su tijekom 16 mjeseci uvedene inovativne metode u proces proizvodnje lijekova, i to nabavom NMR spektrometra kakvog dosad nije bilo u regiji.

OKRUGLI STOL SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Utjecaj STEM-a na širu zajednicu

Na okruglom stolu "Položaj područja STEM na Sveučilištu u Zagrebu i utjecaj na širu zajednicu" raspravljalo se o mogućnostima daljnega razvoja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike na sveučilištu, kako povećati interes studenata za upis studija u STEM području i na koji se način mogu povećati državna i sveučilišna ulaganja u sastavnice koje izvide studije u ovome području. Razmatrana je i mogućnost dodatne izobrazbe nastavnika koji u osnovnim i srednjim školama učenicima prenose znanje u područjima koji su bliski STEM-u.

WIPO WORLDWIDE ACADEMY PETIPUT U HRVATSKOJ

Ljetna škola za intelektualno vlasništvo

Akademija Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO Worldwide Academy) iz Ženeve s Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo (DZIV) i Sveučilištem u Zagrebu organizira petu dvotjednu Međunarodnu ljetnu školu za intelektualno vlasništvo u Hrvatskoj u trajanju od 30. svibnja do 10. lipnja. Predavanja i radionice održavat će se na engleskom jeziku. Ljetna škola daje mogućnost studentima viših godina i mladim stručnjacima da steknu više znanja i shvate vrijednost intelektualnog vlasništva kao pokretača gospodarskoga, socijalnoga, kulturnoga i tehnološkoga razvitka te da saznaju više o globalnoj ulozi WIPO-a.

Još jedan simulirani parlament među splitskim pravnicima

Prošlog mjeseca na Pravnom fakultetu u Splitu održan je još jedan *simulirani parlament*, tradicionalni projekt u organizaciji ELSA-e (Europske udruge studenata prava) koji se na tom fakultetu održava već 16 godina. Prisutne su na svečanom početku pozdravili dekan Pravnog fakulteta u Splitu prof. dr. sc. Željko Radić i predsjednica ELSA-e Split, studentica Lucija Sušnjara. Simulirani parlament se sastoji u tome da se pred studente, koji su podijeljeni na ljevicu, centar i desnicu, postavi hipotetska problematika, najčešće povezana s aktualnom društveno-političkom situacijom. Cilj je promicanje dijaloga, tolerancije i brušenje argumenata, pa čak i u situacijama kada se studenti sudionici pronađu na strani političkog spektra s kojim se u svakodnevnom životu teško mogu poistovjetiti. Pronalaženje argumenata, proučavanje zakona, timski rad, lucidni i vješti verbalni dijalog – kvalitete su koje mladi pravnik svakako treba posjedovati, a ovakav

oblik studentskih projekata ne samo da služi stjecanju takvih kompetencija, već ih i dugoročno afirmira. Čast predsjedanja parlamentom pripala je ovog puta prof. dr. sc. Petru Bačiću, profesoru Ustavnog i Europskog prava.

Ove godine studenti su raspravljali o iznimno osjetljivom zakonu: *Zakonu o pravima žrtva*

seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu, a 25 najboljih studenata imat će priliku raspravljati u najvišem zakonodavnom tijelu – Hrvatskom Saboru, u finalu Simuliranog parlamenta.

"Hrvatska je još uvijek mlada demokracija u kojoj se postepeno, premda sporije nego što to

želimo, razvija svijest o nužnosti uvažavanja različitosti i promociji tolerancije. Stoga ovakve manifestacije predstavljaju izvrsnu prigodu za sve mlade ljude, ne samo buduće pravnike, da se uče prije svega međusobnom uvažavanju i poštivanju unaprijed utvrđenih demokratskih pravila igre", rekao je profesor Petar Bačić. JURA J. FILIPOVIĆ

Senat Sveučilišta u Zadru, javne znanstvene i visokoobrazovne ustanove koju je osnovao Sabor Republike Hrvatske, obnavljajući tako tradiciju najstarijega hrvatskoga sveučilišta osnovanog 1396., kao aktivan dionik društvene i gospodarske zajednice Grada Zadra, Zadarske županije, Ličko-senjske županije i drugih dijelova domovine koji su u prostornom obuhvatu znanstvenoga i kulturnoga interesa i djelovanja, na VIII. redovitoj sjednici u akad. god. 2015./2016. održanoj 25. travnja 2016. donosi sljedeću

Deklaraciju o pravnom i funkcionalnom položaju Zadra kao regionalnog središta

Zadar je istaknuto društveno i gospodarsko hrvatsko urbano središte koje u kontinuitetu već više od dvije tisuće godina funkcionira kao mjesto okupljanja različitih ekonomskih, političkih, kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, vjerskih i drugih društvenih aktivnosti s osobitim naglaskom na komplementaran razvitak koji obuhvaća i prožima morski, otočni, priobalni i zaobalni dio središnjega dijela hrvatskog Jadrana. Više od tisuću godina, sve do pripajanja Italiji 1920., bio je upravno sjedište južnoga dijela hrvatskoga primorskog prostora koji je najčešće bio imenovan antičkim horonimom Dalmacija.

U razdoblju od stjecanja hrvatske neovisnosti Zadar se afirmirao kao snažno regionalno središte koje okuplja najveći dio sjevernodalmatinskog te južni dio ličkoga i krbavskog prostora, uglavnom obuhvaćenog granicama Zadarske županije. Po broju stanovnika grad Zadar je peto urbano naselje u Hrvatskoj, jedno od rijetkih koje ostvaruje pozitivne demografske trendove. Na polju brodarstva, ribarstva i marikulture ostvaruje međunarodno prepoznata i valorizirana postignuća koja su u tim djelatnostima vodeća u cijeloj državi, dok na području turizma, prometa i industrije visokih tehnologija postiže, unatoč gospodarskoj krizi, zapažene rezultate. K tome, zadarska se sveučilišna zajednica etablirala kao akademska ustanova visokih standarda, s brojnim vrijednim i u svijetu priznatim rezultatima znanstve-

noga i nastavnog rada. Sve to čini Zadar jednim od generatora policentričnog razvitka cijele Hrvatske.

Usprkos jasnim pokazateljima koji ukazuju na gravitacijski domet utjecaja Zadra, posljednjih godina došlo je do teritorijalnog ustroja mnogih državnih i javnih ustanova i službi u kojemu je Zadar podređen takozvanim regionalnim područnim uredima sa sjedištem u Splitu.

Do sada je takav loš preustroj proveden u poreznom i carinskom sustavu, Hrvatskoj pošti, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Hrvatskim šumama, Hrvatskim vodama i dr., a sada se predviđa i u Ministarstvu unutarnjih poslova u kojem se predviđa uklanjanje županijskih policijskih uprava. To je provedeno sukladno zastarjelom makroregionalnom modelu utemeljenom u razdoblju socijalističke Jugoslavije koji nimalo ne uvažava suvremene procese i zakonitosti prostorne organizacije moderne hrvatske države.

Takvu „racionalizaciju“ zacijelo je bilo najjednostavnije provoditi primjenjujući nekadašnje koncepte, obrasce i tipologije, a pri tome nije uvaženo argumentirano kritičko mišljenje cjelokupne akademske zajednice koja se bavi proučavanjem različitih motrišta prostorne organizacije i upravno-teritorijalnog ustroja Hrvatske. Nisu provedene ni demokratske procedure, odnosno nisu uvaženi stavovi stanovništva i tijela jedinica lokalne i područne samouprave na koje

se takvi preustroji odnose i egzistencijalno negativno utječu.

Držimo da Zadar treba ostati prvorazredno regionalno središte, bez obzira na moguće promjene upravno-teritorijalnog ustroja države kao i prostorni preustroj državnih i javnih ustanova i službi. Zadar i sva druga hrvatska istaknuta regionalna središta trebaju hijerarhijski biti izravno podređena samo predstavničkoj, izvršnoj, zakonodavnoj i sudbenoj vlasti te upravama nacionalnih ustanova i službi sa sjedištem u glavnom gradu države. To je jedino logično i opravdano, a s time i racionalno rješenje. Očekuje se znanstveno elaboriran i u praksi provediv prostorni koncept održivoga, pametnog i uključivog društveno-gospodarskog razvoja. On podrazumijeva upravni okvir u kojem će u Zadru biti vraćena područna sjedišta svih tijela, ustanova i službi relevantnih za donošenje i provedbu odluka koje se neposredno odnose na život građana koji svojim svakidašnjim životom te radnim, obrazovnim, kulturnim, sportskim i drugim funkcijama tom gradu gravitiraju.

Sveučilište u Zadru svoja akademska postignuća i znanstvene kapacitete u sedam područja znanosti i umjetničkog području usmjerava i prema strateškom razvoju zajednice što jamči održivi razvoj društvenih, kulturnih i gospodarskih kapaciteta srednjeg dijela Jadranske Hrvatske sa Zadrom kao snažnim upravnim i funkcionalnim regionalnim središtem.

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine ♦ **urednički kolegij ♦** Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Damir Humski (urednik fotografije) ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Marija Plazonić Šolić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Ivana Vuka ♦ **nakladnički savjet ♦** prof. Ante Čović, predsjednik ♦ prof. Sandra Bischof ♦ prof. Zoran Čurić ♦ prof. Branko Matulić ♦ prof. Mislav Grčić ♦ prof. Ante Bilušić ♦ prof. Nikola Račić ♦ **fotografije ♦** cropix ♦ **glavni urednik ♦** Duško Čizmić Marović ♦ **nakladnici ♦** Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ **za nakladnike ♦** prof. Šimun Anđelinović i prof. Damir Boras, rektori ♦ **adresa redakcije ♦** Livanjska 5/IV ♦ tel. 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

UZ ODLUKU USTAVNOG SUDA O UKIDANJU DIJELA ZAKONA
O HRVATSKOM KLASIFIKACIJSKOM OKVIRU

Visoke škole nisu fakulteti. Veleučiliše nije Sveučilište

Ne treba biti ustavno pravni stručnjak da bi se shvatilo kako usvajanje ustavne tužbe protiv odredbi Zakona o HKO koji izjednačavaju sveučilišne i stručne studija predstavlja značajan datum u korist općih, a na uštrb parcijalnih interesa u hrvatskome društvu. Naime, ova bi ustavna presuda mogla postati ugaoni kamen za očuvanje dominacije javnoga obrazovanja u hrvatskom visokoobrazovnom prostoru.

Naravno, ni ova Odluka Ustavnog suda neće biti podržana jednoglasno. Od svih protestnih glasova najinteresantnija je reakcija Instituta za razvoj obrazovanja. Ne zbog svoje bahate samopozvanosti da podučiti sve, od Ustavnih sudaca do rukovodstva Zagrebačkog sveučilišta – nego zbog svoje brzopletosti i argumentacije u tolikoj mjeri nedopečene da bi ju se trebala postidjeti i neka dvomjesečna udruga iz najcrnije hrvatske zabiti, a kamo li jedna svjetski uzorna neprofitna zaštitnica najviših obrazovnih ideja i praksi, kakvom se naš IRO dugo i uspješno predstavlja.

Načelo materijalne ili supstancijalne jednakosti

No podsjetimo: postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom pokrenut je zbog odredbi Zakona o HKO po kojima bi osoba koja završi specijalistički diplomski stručni studij mogla - bez pohađanja i završetka diplomskog sveučilišnog studija ili odgovarajućeg razlikovnog sveučilišnog programa - neustavno steći akademski stupanj doktora znanosti ili umjetnosti, tj. kvalifikaciju razine 8.2, koja se stječe samo završetkom poslijediplomskog sveučilišnog (doktorskog) studija.

Ustavna je tužba Zagrebačkog sveučilišta rezultirala ukidanjem članka o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru o ‘specijalističkim diplomskim stručnim studijima’ (precizni izriječ Ustavnoga suda svakom zainteresiranom dostupan je na mrežnoj stranici www.usud.hr).

Ustavni je sud temeljni prigovor predlagatelja ovako shvatio „...može se svesti na sljedeću tvrdnju: na temelju zakonskih rješenja, koja su danas na snazi, za osobu koja završi diplomski sveučilišni studij i za osobu koja završi specijalistički diplomski stručni studij neustavno su propisani isti uvjeti pod kojima im se može priznati kvalifikacija pod 8.1 odnosno 8.2 (za razinu 8.2 “najmanje tri godine znanstvenih ili umjetničkih istraživanja u ekvivalentu punog radnog vremena, čiji su rezultat originalni radovi s relevantnom međunarodnom recenzijom”).

Stručni i sveučilišni studiji društveno su jednakovrijedni

Stoga Ustavni sud navodi kako se ‘može utvrditi da osposreno zakonsko rješenje zadire u ustavni položaj sveučilišta koje je jedino ovlašteno osposobljavati studente za oblike stvaralaštva iz članka 68. stavka 1. Ustava. Specijalistički diplomski stručni studiji za to nisu ni stvoreni, ni ovlašteni. To proizlazi iz prakse Ustavnoga suda koja je prihvatila načelo materijalne ili supstancijalne jednakosti, koje zahtijeva da se prema pojedincima u ra-

zličitim situacijama postupa različito.

Pažljivo dimenzionirajući predmet svoga interesa i pravu narav ove Odluke, Ustavni sud na prvom mjestu naglašava da je pogrešno i društveno štetno raspravljati o stručnim studijima kao onima koji nemaju “jednaku vrijednost, odnosno značaj” kao oni sveučilišni. Time bi se se neosnovano poticalo neprihvatljivo javno mišljenje da “opće i strukovne kvalifikacije nisu jednako vrijedne” kao one sveučilišne, na što je upozorila i Hrvatska obrtnička komora u svojim dopisima dostavljenima Ustavnom sudu u prilogu očitovanja Ministarstva znanosti.

Naime, upozorava Sud, postojeći binarni sustav visokog obrazovanja pogrešno bi bilo sagledavati kroz vrijednosnu usporedbu ‘jer su oba sustava - i sveučilišni i stručni - za društvenu zajednicu jednako vrijedni i jednako potrebni’.

Stručni i sveučilišni studiji podliježu različitim kriterijima vrednovanja

No iz toga ne slijedi, nastavlja Sud, da bi se ta dva sustava visokog obrazovanja smjela poistovjećivati na način na koji je to učinjeno osporenim članom, odnosno smještanjem sveučilišnog diplomskog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija na istu razinu HKO-a pod jednakim minimalnim uvjetima za stjecanje i pristupanje cjelovitim kvalifikacijama na razinama 8.1 i 8.2. ‘Jer sveučilišni i stručni studiji su dva različita sustava visokog obrazovanja, koja obrazuju i osposobljavaju studente za različite svrhe’ - sveučilišni studij osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih, umjetničkih i stručnih dostignuća, a stručni studij osposobljava za neposredno uključivanje u radni proces. U skladu s tim, stručni i sveučilišni studiji podliježu i drugačijim institucionalnim kriterijima u svim postupcima vrednovanja, od inicijalne akreditacije (tj. osnivanja), preko tematskih vrednovanja do reakreditacije, i sl. Iz navedenog slijedi da osporeno zakonsko rješenje (diskriminacija po naobrazbi) bez objektivnog i razumnog opravdanja osobama koje su završile stručni (vokacijski) studij omogućuje stjecanje kvalifikacije razine 8.2 (akademski stupanj doktora) pod jednakim uvjetima kao i osobama koje su završile sveučilišni studij (to su za razinu 8.2 sljedeći uvjeti: “najmanje tri godine znanstvenih ili umjetničkih istraživanja u ekvivalentu punog radnog vremena, čiji su rezultat originalni radovi s relevantnom međunarodnom recenzijom”).

Veleučilišta nisu ustavna kategorija

Ustavni sud ‘ne ulazi u pitanje je li u Republici Hrvatskoj potrebno visoko obrazovanje utemeljeno na binarnom sustavu, odnosno kakav bi sustav visokog obrazovanja trebao biti.

Međutim, sve dok takav binarni sustav postoji u sadašnjem obliku, s ustavnog aspekta je relevantno to što stručnim studijskim programima nedostaje akademska (znanstvena ili umjetnička istraživačka) komponenta, pri čemu veleučilišta nisu ustavna kategorija i nisu obuhvaćena ustavnim jamstvom autonomije sveučilišta’.

No Ustavni sud *ekpressis verbis* na-

glašava vlasitu obvezu da zaštiti *postojeći* ustavni okvir i jamstva koja su Ustavom priznata samo sveučilištu, a time i razlike koje moraju postojati između sveučilišnog sustava i onog stručnog kroz koji se također provodi visoko obrazovanje, ali na drugim osnovama, s drugim ciljevima, pa onda nužno i s drugačijim učincima kvalifikacija. Te bi se razlike ‘trebale jasnije vidjeti i iz opisnica’ stoji u Odluci.

Vraćajući se s načelne razine razmatranja na konkretnu materiju, Ustavni sud ‘imajući u vidu sva prethodna utvrđenja, a polazeći od ustavnog okvira i postojećeg binarnog sustava visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj’, ne vidi ustavnu mogućnost da stručni diplomski specijalistički studiji zakonom budu stavljani na istu razinu HKO-a na kojoj su sveučilišni diplomski studiji, a da to stavljanje na istu razinu HKO-a nije uvjetovao završetkom odgovarajućeg razlikovnog sveučilišnog programa.

Što je činiti nakon ovakve Odluke Ustavnog suda

Budući da ukinuti dio članka 8. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru koji glasi: “specijalistički diplomski stručni studiji,” prestaje važiti 31. prosinca 2016., Ustavni sud, polazeći od namjere zakonodavca da provede opsežnije izmjene i dopune ZoHKO-a, određuje da bi se do 31. prosinca 2016. „trebale preispitati i po potrebi doraditi sve postojeće razine kvalifikacija i pridruženih im razina HKO-a u skladu s pravnim stajalištima izraženima u ovoj Odluci“.

Svrha je da se izmjenama i dopunama osigura ‘uredan razvitak obaju sustava visokog obrazovanja utemeljenog na ishodima učenja i usklađenog s potrebama tržišta rada, pojedinaca i društva u cjelini, ali bez mogućnosti da osobe koje su završile stručne (vokacijske) studije ili druge vrste obrazovanja, usavršavanja, osposobljavanja ili programa steknu kvalifikacije i akademske nazive koji su inherentni sveučilišnim studijima, a da istodobno nisu završile odgovarajući sveučilišni studij, odnosno odgovarajući sveučilišni razlikovni program“.

U ovom se kontekstu osobito značajnom čini odluka donesena na 7. sjednici Rektorskog zbora RH (vidi stranicu 6 *Universitasa*) da imenuje Radnu skupinu koja će izraditi prijedlog mjera za poboljšanje Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u čijem je sastavu i prof. **Vlatko Cvrtila**, predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Budući da je problem sve samo ne jednostavan, i Universitas će pokušati doprinijeti sagledavanju svih bitnih dimenzija binarnoga sustava. U tu svrhu već u ovom broju na str. 31-32 objavljujemo tekst prof. **Ivana Padjena** ‘Mjerila razlikovanja sveučilišnih i stručnih studija.

Zaključno, vraćam se na uvodnu opasku ponavljajući uvjerenje da bi otvaranje vrata sustavnoj privatizaciji hrvatskog visokog obrazovanja u dogledno vrijeme, a na ovome stupnju našega razvoja, bilo, *horribile dictu*, neusporedivo neodgovornije i opasnije od privatizacije hrvatskih šuma, jezero, rijeka i mora.

Spli T

DAN MEDICINSKOG FAKULTETA

Dekanove nagrade izvrsnima i zaslužnima

U povodu 19. obljetnice osnivanja, svečanom sjednicom Fakultetskog vijeća u srijedu 30. ožujka obilježen je Dan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Dan Fakulteta je bio prigoda da se nagrade zaslužni studenti i zaposlenici, kao i vanjski suradnici.

POHVALNICA NAJBOLJIM STUDENTIMA 2014./15.

MEDICINA: Bryndis Steinunn Bjarnadottir, Mijo Dedić, Josipa Domjanović, Anđela Jurišić, Marko Kumrić, Stipe Marjanica, Daniel Leidinger, Meri Mirčeta, Marta Vučemilović **DENTALNA MEDICINA:** Ana Maria Bazina, Ivana Jurković, Mirna Radović, Josipa Tadić **FARMACIJA** Marija Bučan, Doris Rušić, Dora Štefanec, Dea Tomić

POHVALNICA DIPLOMIRANIM STUDENTIMA S PROSJEČNOM OCJENOM IZNAD 4,5

MEDICINA: Ana Almić, Gabriela Bašković, Ivan Budimir Bekan, Mihaela Čikeš, Josip Katić, Ivona Mateljan, Iva Pavković **FARMACIJA** Diana Jurić, Ana Marija Milat

PLAKETA NAJBOLJE OCJENJENIM KATEDRAMA U STUDENTSKOJ ANKETI 2014./15

MEDICINA Katedra za imunologiju i medicinsku genetiku **DENTALNA MEDICINA** Katedra za oralnu medicinu i parodontologiju za predmet Dentalna medicina dječje dobi

POHVALNICA NAJBOLJE OCJENJENIM NASTAVNICIMA I SURADNICIMA U STUDENTSKOJ ANKETI 2014./15.

MEDICINA: Izv. prof. Ozren Polašek, Nikolina Vidan, mag. biol. mol. **DENTALNA MEDICINA:** dr. sc. Livia Cigić, dr. med. dent., prof. Ivica Grković, izv. prof. Katarina Vukojević

PLAKETA NAJUSPJEŠNIJEM VODITELJU PROJEKTA U 2014./15.

Izv. prof.dr.sc. Ozren Polašek, projekt ‘Pleitropija genske mreže i putevi u izoliranim ljudskim populacijama: 10001 Dalmatinac’

POHVALNICA AUTORU NAJBOLJEG RADA

Izv. prof. dr. sc. Ozren Polašek, u polju temeljnih medicinskih znanosti

POHVALNICA AUTORU NAJBOLJEG NASTAVNOG ŠTIVA
Prof. Milan Ivanišević ‘Oftalmologija’

ZAHVALNICA UMIROVLJENIM NASTAVNICIMA

Prof. V. Vrebalov Cindro, prof. Goran Dodig, prof. Nikica Družijanić, prof. Ksenija Karaman, Darinka Prodan

ZAHVALNICA ZA USPJEŠNO VOĐENJE STUDIJA FARMACIJE

prof. Darko Modun u povodu promocije I. generacije magistara farmacije Sveučilišta u Splitu.

POSEBNA ZAHVALA ZA DOPRINOS RAZVOJU FAKULTETA:

prof. Ivan Đikić, prof. Igor Rudan i prof. Dragan Primorac

TALIJANSKI VELEPOSLANIK U POSJETU SVEUCILISTU

Dobru suradnju još unaprijediti

Njegova ekselencija

Adriano Chiodi
Cianfarani, veleposlanik Italije u Republici Hrvatskoj, Maja Medić, počasna vicekonzulica Italije u Splitu i Paolo Palminteri, generalni konzul Talijanske Republike u Rijeci, posjetili su 6. travnja Sveučilište u Splitu. Primili su ih Simun Anđelinović, rektor Sveučilišta u Splitu i Alen Soldo, prorektor za međunarodnu suradnju i znanost. U razgovoru je istaknuta dobra suradnja sa sveučilištima u Italiji, kroz razmjenu studenata i profesora, a naglašena je želja za zajedničkim projektima te pobližem upoznavanju splitskih studenata s talijanskom kulturom, znanosti i sportom.

JAKOV PRKIĆ/EPH

65 novih do Sveučiliš

oktora znanosti šta u Splitu

EKONOMSKI FAKULTET

Radoslav Barišić, Goran Čorluka, Mirna Dumičić, Mia Glamuzina, Mira Hajdić, Sandra Jelčić, Maja Letica, Vjeko Luetić, Jasenko Ljubica, Damir Mihanović, Josip Mitar, Ruža Nedić, Andrijana Ostojić Mihić, Nikola Papac, Boris Peko, Petar Pepur, Ivan Peronja, Dubravko Sabolić, Blanka Šimundić, Goran Vučur

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE

Zdenko Balaž, Dario Bezmalinović, Maja Braović, Igor Mazić, Željka Milanović, Marko Mladineo, Ante Panjkota, Josip Vasilj, Ivana Zulim

FILOZOFSKI FAKULTET

Antonia Luketin Alfirević, Ivan Macut

FAKULTET GRADEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE

Mijo Nikolić, Ivana Uzelac, Goran Vlastelica, Ivana Željko

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Miroslav Modrić, Jure Strujić

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Perica Bošković

KINEZILOŠKI FAKULTET

Ante Burger, Kristijan Marić, Marko Trninić

MEDICINSKI FAKULTET

Tea Galić, Lidia Gavić, Grgo Gunjača, Milka Jerić, Mirko Kontić, Jasenka Kraljević, Mladen Lešin, Mario Malički, Jakov Meštović, Lina Mirić Kovačević, Željko Ninčević, Anita Novak, Nina Pinjuh Markota, Ivana Pleština Borjan, Tina Poklepović Perićić, Ivana Prkić, Ivana Restović, Nikolina Režić Mužinić, Marion Tomićić, Lucija Vanjaka Rogošić, Maja Vilibić

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STUDIJE MORA

Jure Brčić, Marlena Čukteraš, Tatjana Dobroslavić

**UZ PITANJE DRŽAVNE POTPORE
ZA ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNE PROJEKTE**

Nacionalno poticanje inovacija ključno za rast gospodarstva

Rektorski zbor razmotrio je Iskaz o procjeni učinaka propisa za zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte što ga je priredilo Ministarstvo, znanosti, obrazovanja i sporta, a koji sadrži kompleksnu analizu problema s jasno deklariranim ciljevima i alternativnim mogućnostima njihova rješavanja. Donosimo osnovne akcente Iskaza

Poticanje istraživanja, razvoja i inovacija ključan je element europskih politika u svrhu ostvarivanja ciljeva rasta, produktivnosti i konkurentnosti gospodarstva. Strategijom Europa 2020. nastoji se potaknuti rast europskog gospodarstva, a jedan od pet ciljeva odnosi se upravo na učinkovita ulaganja u inovacije. Sve zemlje Europske unije provode niz mjera kako bi se približile cilju navedene Strategije: povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj na 3% BDP-a do 2020. godine. Stoga se u novoj financijskoj perspektivi EU za razdoblje 2014. - 2020. svi elementi inovacijskog sustava EU prilagođavaju potrebi brzog transfera znanja i tehnologija u gospodarstvo.

Porazni podaci

Prema podacima Eurostata, razina izdataka u Hrvatskoj stagnira od 2010. i znatno je ispod prosjeka država EU-a. Glavni su razlozi tome nepostojanje sustavne inovacijske politike, odnosno složenost i rascjepkanost hrvatskog inovacijskog sustava kojem generalno nedostaje bolja koordinacija i sinergija njegovih različitih dijelova, negativno gospodarsko okruženje s malim brojem tehnološki relevantnih tvrtki koje bi zahtijevala intenzivniju suradnju sa znanstveno-istraživačkom zajednicom, koje bi i same jačale svoje proizvodne i inovativne sposobnosti te poticale komercijalizaciju rezultata istraživanja; malo učešće poslovnog sektora u aktivnostima istraživanja i razvoja, male inovacijske sposobnosti poslovnog sektora; mali broj primijenjenih (industrijskih) istraživanja. Sve to vodi niskom stupnju učinkovitosti.

Ciljevi državnih poticaja

Prema podacima Eurostata u Hrvatskoj je 2012. na milijun stanovnika bilo 6,8, a prosjek članica EU-a je bio 113 patenata. Ključno je izraditi zakonodavni okvir koji bi poticao ulaganja u istraživanje i razvoj svih subjekata u poslovnom sektoru, posebno u projekte malih i srednjih poduzeća. Zakon bi trebao dodatno potaknuti interes poslovnog sektora za suradnju s javnim istraživačkim sektorom u provedbi istraživačko-razvojnih projekata. Krajnji cilj korištenja potpore za istraživačko-razvojne projekte trebao bi biti razvoj ideje, odnosno proizvoda, usluge ili procesa i uspješnijeg poslovanja čitavog poduzeća, dok bi za davatelja potpore cilj bio povećanje ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj. Strateški je cilj ukupna ulaganja u istraživanje i razvoj povećati s 0,79% u 2014. 1.4% BDP-a do 2020. Opći cilj je povećanja konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva.

Zakonodavni okvir ključan

Ulaganje u istraživanje i razvoj je neizvjesno i ne mora nužno dovesti do razvoja proizvoda, usluga ili procesa koji će imati primjenu u gospodarstvu. Komercijalizacija rezultata projekata nerijetko će uslijediti tek u sljedećoj fazi koja nije predmet ove vrste potpore. Očekuje se da bi se usvajanjem primjerenog zakonodavnog okvira značajno povećao broj korisnika u odnosu na one koji su koristili mjere državne potpore za istraživačko-razvojne projekte od 2007. do 2014. godine. Premda je više mogućih opcija poboljšanja trenutnog stanja, no donošenje Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte preporučuje se kao opcija kojom bi se na najbolji način i u najkraćem vremenskom roku riješio veliki broj aktualnih problema.

(PRIREDIO: I. PERKOV)

ZAKLJUČCI I ODLUKE 6. (23. ožujka) i 7. (20. travnja) SJEDNICE

Integralne tekstove svih odluka i zaključaka Rektorskog zbora RH potražiti na mrežnoj stranici RZ www.rektorski-zbor.hr

KURIKULARNA REFORMA

Podrška kurikularnoj reformi uz službeno sudjelovanje Rektorskog zbora

Nakon okruglog stola *Utjecaj kurikularne reforme na visokoobrazovni sustav i društvo* Rektorski zbor je zaključio da podržava nastavak rada na cjelovitoj kurikularnoj reformi te da se želi aktivno uključiti u službeni postupak određivanja njezinih ciljeva. U tu će svrhu RZ formirati Povjerenstvo zaduženo za suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta te Radnom skupinom za cjelovitu kurikularnu reformu. Zaključeno je da će akademik **Vladimir Bermanec** i dr. sc. **Boris Jokić** pripremiti zaključke okruglog stola i uputiti ih Povjerenstvu Rektorskoga zbora i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Povjerenstvo je imenovano na 7. sjednici RZ-a u sastavu:

prof. **Ivana Čuković Bagić**, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu
prof. **Ivan Jurković**, Sveučilište J. Dobrile u Puli
prof. **Branko Matulić**, prorektor Sveučilišta u Splitu
prof. **Nikola Mrvac**, Sveučilište Sjever
doc. **Đorđe Obradović**, Sveučilište u Dubrovniku
prof. **Snježana Prijić Samaržija**, prorektorica Sveučilišta u Rijeci
prof. **Dijana Vican**, rektorica Sveučilišta u Zadru
prof. **Mario Vinković**, prorektor Sveučilišta u Osijeku

FINANCIRANJE ISTRAŽIVANJA I VISOKOGA OBRAZOVANJA

Neophodno još najmanje 350 milijuna kuna

Rektorski zbor RH smatra da se nedostatnim financiranjem znanosti i visokog obrazovanja dovodi u pitanje provođenje nacionalne obrazovne i znanstvene politike. Rektorski zbor RH naglašava potrebu financiranja znanosti, obrazovanja i sporta s minimalno 300 do 350 milijuna kuna koje se odnose na: inicijalna sredstva za pristup EU fondovima – 45 mil. kn; znanstveno-istraživački rad na sveučilištima – 90 mil. kn; djelovanje 11 centara izvrsnosti - 20 mil. kn; obnova ljudskih resursa – 50 mil. kn; osiguravanje produkcije i međunarodne vidljivosti hrvatske znanosti – 3 mil. kn; pristup relevantnim međunarodnim bazama podataka i znanstvenoj publicistici - 40 mil. kn; održivost nacionalne znanstvene publicistike – 15 mil. kn; znanstveni časopisi – 15 mil. kn; financiranje znanstvenih udruga – 2 mil. kn; financiranje znanstvenih skupova – 5 mil, kn; materijalni troškovi prema programskim ugovorima – 60 mil, kn.

KOEFICIJENTI I NAPREDOVANJE U ZVANJIMA

Za novi model kriterija napredovanja nastavnika i raspodjelu koeficijenata

Prijedlog modela kriterija za napredovanje nastavnika i raspodjelu koeficijenata izradit će posebno Povjerenstvo Rektorskoga zbora u kojem će biti po jedan predstavnik svih javnih sveučilišta te jedan predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH. Povjerenstvo će s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta i Agencijom za znanost i visoko obrazovanje razmotriti predložene modele izrade kriterija te Rektorskome zboru RH predložiti najbolje rješenje.

PRIPREMA DRŽAVNE MATURE

U izradu ispita državne mature uključiti predstavnike sveučilišta

Rektorski zbor RH smatra da bi u stručnim radnim skupinama za izradu ispita državne mature trebali sudjelovati izabrani predstavnici pojedinih sveučilišta koja pri upisu na svoje studentske programe kao jedan od kriterija uzimaju u obzir rezultate državne mature. Rektorski zbor RH će Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja uputiti molbu da preispita kriterije za imenovanje radnih skupina za izradu ispita državne mature te pri imenovanju radnih skupina za sljedeće školske godine predvidi imenovanje predstavnika Rektorskoga zbora u pojedinačnim radnim skupinama.

INFORMACIJSKI SUSTAV VISOKIH UČILIŠTA – ISVU

Rektorski zbor će od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta zatražiti da prilikom imenovanja novih članova tijela Ministarstva zaduženih za informacijski sustav visokih učilišta konzultira Rektorski zbor RH.

HRVATSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR

Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru poboljšati

Rektorski zbor imenuje Radnu skupinu koja će sastaviti popis nedostataka Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru te izraditi prijedlog mjera za njegovo poboljšanje, u sljedećem sastavu: 1. prof. **Šimun Anđelinović**, rektor Sveučilišta u Splitu
2. prof. **Tonči Lazibat**, prorektor Sveučilišta u Zagrebu
3. prof. **Vlatko Cvrtila**, predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola
4. predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

PRAVILNIK O UVJETIMA ZA IZBOR U ZNANSTVENA ZVANJA

Podrška i priznanje Nacionalnom vijeću za načela i metodologiju pripreme Pravilnika o izboru u znanstvena zvanja

Rektorski zbor Republike Hrvatske izražava podršku Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj u pogledu polazišnih načela i primijenjene metodologije u postupku izrade Nacrta prijedloga Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja. Rektorski zbor RH odaje priznanje Stručnom povjerenstvu za izradu Nacrta prijedloga Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja za uloženi trud i postignute rezultate. Rektorski zbor RH smatra da u članku 2., stavku 2. Nacrta prijedloga Pravilnika, gdje se spominju međunarodni skupovi, međunarodni projekti, međunarodni časopisi, međunarodna tijela i povjerenstva, uz oznaku „međunarodni“ treba dodati i oznaku “domaći“. Rektorski zbor RH predlaže da se tekst dokumenta „Načela vrednovanja rezultata znanstvenog rada u području društvenih i humanističkih znanosti na individualnoj i institucionalnoj razini“, koji se navodi u čl. 20. stavku 1. Nacrta prijedloga Pravilnika, integralno uključi u odjeljak o humanističkim znanostima ili unutar članka 20., ili kao poseban dodatak.

ZAKON O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I V OBRAZOVANJU

Protiv parcijalnih zahvata, a za cjelovita zakonska rješenja

Rektorski zbor RH ne prihvaća Iskaz o procjeni učinka propisa za Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju vezano uz uređenje plaća rektora i prorektora (u daljnjem tekstu Iskaz) koji je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH 5. travnja 2016. uputilo na javno savjetovanje. Rektorski zbor RH podupire Odluku Ustavnog suda RH iz koje jasno proizlazi da se kod predlaganja novog zakonskog uređenja plaća rektora i prorektora, mora poštovati vladavina prava, autonomija sveučilišta, poseban položaj rektora i prorektora u sveučilišnom sustavu te u demokratskom društvu, uvažavajući činjenicu da to nisu političke funkcije, već radna mjesta s najvišim znanstveno-nastavnim zvanjima. Rektorski zbor RH smatra da je, osim zakonskog uređenja plaća rektora i prorektora, potrebno pristupiti cjelovitom uređenju pojedinih odredbi Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a ne parcijalno donositi pojedina zakonska rješenja dok su i dalje na snazi zakonske odredbe koje se ne mogu primijeniti. Cjelovito Mišljenje Rektorskoga zbora RH upućuje se Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta RH.

DRŽAVNA POTPORA ZA ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNE PROJEKTE

Osnovati Fond za sufinanciranje EU projekata javnih sveučilišta

Rektorski zbor RH podržava donošenje Zakona o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte. Rektorski zbor predlaže da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH oformi Fond za sufinanciranje EU projekata za potrebe javnih sveučilišta.

IZBOR U UMJETNIČKO-NASTAVNA, I NASTAVNA ZVANJA

Odluka Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u području umjetnosti

I. Na temelju odredbe članka 105. stavka 4. podstavka 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Rektorski zbor RH donosi Odluku o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u umjetničko-nastavna i nastavna zvanja u području umjetnosti.
II. Na temelju odredbe članka 6. stavka 2. podstavka 3. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Odluka iz članka I. upućuje se Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na davanje suglasnosti.

PRAVILNIK O UNUTARNJOJ REVIZIJI U JAVNOM SEKTORU

Za integrirana Sveučilišta dovoljan jedan revizor

U svezi članka 9. stavka 1. Nacrta prijedloga pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru Rektorski zbor RH je mišljenja da je za integrirana sveučilišta dovoljan jedan unutarnji revizor. Osnivanje zajedničke jedinice za unutarnju reviziju ne nalazi efikasnim rješenjem, u praksi teško izvedivim. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH dužno je osigurati dodatna radna mjesta za zapošljavanje unutarnjih revizora na sveučilištima koja na tom radnom mjestu nemaju zaposlenih, a dužna su ustrojiti jedinicu za unutarnju reviziju s tri revizora, odnosno dva revizora (čl. 15. stavak 3 nacrta prijedloga Pravilnika) ako je broj zaposlenih manji od 250.

IZ REKTORSKOG SLOVA ALFIA BARBIERIJA

Desetljeće dinamičnog razvoja

Pulsko sveučilište, jedno od mladih u Hrvatskoj, koje baštini više od pola stoljeća tradicije visokoškolskog obrazovanja, danas se dinamično razvija u skladu s potrebama gradske, županijske i nacionalne zajednice istodobno njegujući međunarodnu suradnju i prepoznatljivost te posebnosti istarske baštine. Iz bogate desetogodišnje prakse izdvojiti ćemo tek najznačajnija postignuća i doprinose sastavnica našega Sveučilišta.

Fakultet ekonomije i turizma dr. Mijo Mirković, sa svojih 55 godina nastavnog djelovanja, danas je izdavač dvaju znanstvenih časopisa: *Review of Innovation and Competitiveness*, i najbolje rangiranog ekonomskog časopisa u Hrvatskoj, *Ekonomska istraživanja*, i to u suizdavaštvu s Taylor & Francis - Routledge Group, najvećim i najstarijim - od 1778. g.! - i akademskim izdavačem u svijetu. Pri FET-u djeluju *Centar za empirijska društvena istraživanja i trendove* te *Centar za europska istraživanja* kao i *Centar za razvoj karijera* te *Studentski poduzetnički inkubator*

Nekadašnja *Visoka učiteljska škola* rujna 2015. prerasla je u **Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti** koji bijenalno organizira međunarodni *Znanstveni skup Mate Demarina* objavljuje zbornike i monografije na hrvatskom i engleskom, izvodi učiteljski i odgojiteljski studij i na talijanskom jeziku, čime udovoljava potrebama talijanskih obrazovnih ustanova te našeg dvojezičnog i multikulturalnog područja. Dugogodišnju i uspješnu suradnju te mobilnost studenata i profesora Fakultet ostvaruje s pedagoškim fakultetima u Kopru, Trstu i Mariboru.

Filozofski fakultet organizator je i domaćin nekoliko nacionalnih i međunarodnih kongresa poput međunarodnog znanstvenog skupa *Kroatistika unutar slavističkoga, europskog i svjetskog konteksta*. Odsjek za povijest suorganizira *Istarski povijesni biennale* u Poreču, a pokrenuo je i bijenalni međunarodni znanstveni skup *Past Present, Future*. U sklopu Fakulteta osnovana su i dvana nova centra: za *interdisciplinarnu arheološka istraživanja krajolika* i za *onomastičke studije*. Novi niza časopisa *Tabula* brojem autora, bogatstvom tema i kvalitetom radova čini okosnicu znanstvenog rada Fakulteta.

Odjel za studij na talijanskom jeziku 2008. je organizirao međunarodnu konferenciju *Trideset godina studija na talijanskom jeziku u Puli: prošlost, sadašnjost i budućnost*, a 2015. međunarodni znanstveni skup *Prevođenje i višejezičnost*. Odjel izdaje časopis *Studia Polensia* s međunarodnim uredništvom i recenzentima te organizira *Seminar* za stručno usavršavanje nastavnika talijanskog jezika kao jezika društvene sredine. *Muzička akademija* u Puli obrazuje glazbene pedagoge i akademske glazbene soliste, uspješno razvija međunarodna partnerstva s elitnim srodnim institucijama u području obrazovanja, umjetnosti, koncertne djelatnosti i istraživanja, s ciljem poticanja mobilnosti studenata i nastavnog osoblja.

U suradnji s *Centrom za istraživanje mora Instituta Ruder Bošković* 2008./2009. god. pokrenut je sveučilišni preddiplomski studij *Znanosti o moru*, kao prvi iskorak našeg sveučilišta u područje prirodnih znanosti. Ove akademske godine zasnovan je **Odjel za prirodne i zdravstvene studije** koji je, uz studij *Znanosti o moru*, u suradnji s Općom bolnicom Pula pripremio studije koje tržište traži - preddiplomski studij *Sestrinstva* te preddiplomski studij *Proizvodnog strojarstva*.

Prva generacija studenata preddiplomskog studija Informatike, unutar Fakulteta ekonomije i turizma, upisana je 2011., a 2015. krenula su i dva smjera diplomskog studija - *Informatika* i *Nastavni smjer* uz istovremeni početak rada **Odjela za informacijsko-komunikacijske tehnologije**.

Uz navedene sastavnice pri Sveučilištu, djeluju još **Centar za kompetencije u obrazovanju** i **Centar za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma**.

Od osobitog značaja za Istarsku županiju i Grad Pulu je naša **Sveučilišna knjižnica**, najveća u regiji te *Ured za međunarodnu suradnju* koji organizira europske programe mobilnosti za studente i zaposlenike Sveučilišta.

Pripremamo proširenje smještajnih kapaciteta za dodatnih 300 ležaja. Izgradnja i opremanje nove zgrade studentskog doma i restorana prvi je investicijski zahvat u daljnjoj izgradnji Sveučilišnog kampusa. Standardu studiranja znatno pridonosi i dugogodišnji rad *Psihološkog savjetovališta za studente*.

Desetogodišnji rezultati u znanosti, nastavi, umjetnosti, međunarodnoj suradnji te studentskim aktivnostima svih sastavnica, rezultat su zajedničkog djelovanja pulske akademske zajednice i svih dionika - Ministarstva, Grada, hrvatskih i inozemnih sveučilišta, kao i drugih ustanova i subjekata s kojima Sveučilište njeguje uspješnu suradnju kojima se ovom prigodom Sveučilište srdačno zahvaljuje.

Dan sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

Prorektor Valter Boljunčić, prorektorica Nevenka Tatković, rektor Alfio Barbieri, prorektorica Elis Deghenghi Olujić, prorektorica Lorena Mošnja-Škare

POČASNI DOKTORAT Giovanniju Radossiju

PRIZNANJA ZA DOPRINOS SVEUČILIŠTU:

Profesorici doktorici Denisi Krbec, posthumno priznanje za osobit doprinosu radu FET-a „Dr. Mijo Mirković“,

Docentu **Igoru Dudi**, predstojniku Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta te istraživaču Centra za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma,

Mariji Crnčić Brajković, višoj predavačici, za višegodišnji nastavni rad u području glazbene umjetnosti, afirmaciji Učiteljskoga studija i Studija predškolskoga odgoja na talijanskom te vođenje katedre za studije na talijanskom jeziku,

Magistrici **umjetnosti Eldi Krajcar Percan**, višoj predavačici, za dugogodišnju uspješnu glazbenu karijeru, više od dvjesto solističkih nastupa i koncerata u Hrvatskoj i inozemstvu, osvojene brojne prestižne nagrade, osnivanje Istarskoga pododbora Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika za skladateljske uspjehe, promicanje glasovirskih djela istarskih autora te za iznimno predan rad sa studentima,

Profesoru **Jusufo Šehanoviću**, za značajan doprinos osnivanju Sveučilišta Jurja Dobrile te preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija informatike, Poslovne informatike i

Profesori Valnea Delbianco i Lenko Uravić

Profesorica Nevenka Tatković, docent Andrea Debeljuh i docentica Mirjana Radetić Paić

Pojačanoga učiteljskog studija informatike, kao i za pokretanje i razvoj studija u STEM području našega Sveučilišta te stvaranju jezgre nastavničkoga kadra informatičkoga usmjerenja,

Profesorici **Riti Scotti Jurić**, za uspješnu organizaciju međunarodnoga znanstvenog skupa – Prevođenje i višejezičnost, osmišljavanje i vođenje poslijediplomskoga specijalističkog studijskog programa Prevođenje u okviru hrvatsko-talijanske dvojezičnosti, Seminara za stručno usavršavanje nastavnika talijanskog jezika i Ljetne škole talijanskog jezika,

Profesoru **Renatu Batelu**, za poseban doprinos osnivanju i dugogodišnje uspješno voditeljstvo studija Znanost o moru, prvoga studija u području prirodnih znanosti na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli te predstojniku i jednom od najistaknutijih znanstvenika rovinjskoga Centra za istraživanje mora Instituta „Ruder Bošković“,

Gospođi **Ljubici Vitasović**, manipulanti, za dugogodišnji predan i marljiv rad te iznimno zalaganje u izvršavanju svih obveza Posudbenog i informacijskog odjela Sveučilišne knjižnice u Puli,

Profesorici **Ireni Zavrl**, za izniman doprinos razvoju međunarodne mobilnosti i znanstvene izvrsnosti tijekom dugogodišnje suradnje Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i Sveučilišta primijenjenih znanosti u Gradišću (University of Applied Sciences, Burgenland),

Gospodinu **Slobodanu Poli** za dugogodišnji predani rad i doprinos razvoju studentskog standarda u Puli.

PRIZNANJA STUDENTIMA

Marini Deželjin, apsolutnici Predškolskoga odgoja Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti za suradnju na projektu TAARLoG, uspjehe u osmišljavanju glazbeno-scenske predstave „Kako je krtica ukrala Sunce“ i zapažena glumačka ostvarenja,

Andreji Sinožić, studentici treće godine preddiplomskoga studija na Odjelu za studij na talijanskom jeziku, koja se uz obavljanje studentskih obveza iskazala i u znanstveno-istraživačkom radu, te

Ediju Gljušiću za postignute uspjehe, pravovremeno izvršavanje svih studentskih obveza i zalaganje tijekom studija.

Priznanja za glazbene uspjehe:

Akademskom harmonikaškom orkestru i Akademskom mješovitom zboru Muzičke akademije u Puli za izniman doprinos koncertnoj djelatnosti te **Antoniji Puček** za rezultate i uspjeh studija Glazbene pedagogije.

Priznanja za sportske uspjehe:

FUTSALSKOJ EKIPI za prvo mjesto na *Euroijada* 2015., **KOŠARKAŠKOM TIMU** za brončanu medalju na Državnom sveučilišnom prvenstvu i zlatnu medalju na *Euroijadi* 2015.

Ivici Grbcu i Michaelu Koliću, državnim sveučilišnim prvacima u šahu

Valery Švigir, četverostrukoj državnoj sveučilišnoj prvakinji i dobitnici pet zlatnih i srebrnih medalja s međunarodnih natjecanja u plivanju

Luki Gorščaku, za brončanu medalju na Državnom sveučilišnom prvenstvu u judu

Francesci Korenić za rezultate u skijanju

Za studijski uspjeh rektorovu nagradu dobivaju studenti:

Martina Popović, studentica *Odjela za studij na talijanskom jeziku*, **Davor Salihović**, student *Filozofskog fakulteta*, **Marina Dadić**, studentica *Muzičke akademije*, **Luka Bastijanić**, student *Odjela za informacijsko-komunikacijske tehnologije*, **Marina Oršolić**, studentica *Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti*, **Marina Lovrić**, studentica sveučilišnog studija *Kultura i turizam* i **Magdalena Novak**, studentica *Fakulteta ekonomije i turizma*

PROSLAVA DANA SVEUČILIŠNOG ODJELA ZA STRUČNE STUDIJE

Odjel će biti predvodnik razvoja učenja na daljinu

Proslava Dana Sveučilišnog odjela za stručne studije Sveučilišta u Splitu održana je u utorak 19. travnja u velikom amfiteatru Odjela u Kopilici. Svečanosti su nazočili Šimun Andelinović, rektor Sveučilišta u Splitu, s prorektorima Rosandom Mulić i Markom Rosićem, predstavnici Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije te brojni uzvanici. Pročelnik Odjela Ado Matoković je u svom izvješću predstavio dosadašnja postignuća ove sastavnice Splitskog sveučilišta, koja broji 105 zaposlenika i oko 2200 studenata. - Sveučilišni odjel za stručne studije je u prošloj godini dobio od akreditacijskog savjeta potvrdu o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti, što znači da imamo dopusnicu za izvođenje svih naših studija. Također je potpisan sporazum o preuzimanju nastavnog centra Zagreb koji je pripojen Tehničkom veleučilištu Zagreb. Izradili smo strategiju za četverogodišnje razdoblje i akcijski plan. Ostvarili smo dobru suradnju s gospodarstvom i potpisali niz sporazuma o suradnji među kojima su i HGK županijska komora Split i Ericsson Nikola Tesla. U području međunarodne suradnje započeta je suradnja sa Sveučilištem u Coburgu što će značajno podići kvalitetu i prepoznatljivost Odjela – kazao je dosadašnji pročelnik Ado Matoković te pozdravio novoizabranog pročelnika Ivana Akrapa. Uzvanicima se obratio i rektor Andelinović kazavši kako je Sveučilišni odjel za stručne studije sastavnica koja se prošavši katarzu prometnula u jednu od boljih i uspješnijih sastavnica s jasno određenim ciljevima i vizijom. - U daljnjem razvoju Odjela za stručne studije važna je internacionalizacija, i to međunarodnim suradnjama kao što je nedavno ostvarena sa Sveučilištem u Coburgu. Također treba jačati sponu između laboratorijskog rada i prakse s nastavnim programima te širiti nastavne baze – rekao je rektor Andelinović, istaknuvši da Odjel vidi i kao predvodnika u razvoju učenja na daljinu. Studentima Odjela, prema riječima rektora, podići će se standard otvaranjem menze i drugih sadržaja u Kopilici čime bi taj prostor dobio značenje mini kampusa.

Prigodom svečanosti za doprinos razvoju i promicanju Sveučilišnog odjela za stručne studije srebrne plakete su uručene Slavici Čosović Bajić, dekanici Tehničkog veleučilišta u Zagrebu, te Ivici Mladineu, dugogodišnjem suradniku odjela.

Dodijeljene su i zahvalnice suradnim tvrtkama te nagrade najboljim studentima koje su dobili Ivana Antunović, Matko Biočić, Domagoj Buntić, Vida Dujmović, Mikela Jozić, Tereza Karabatić, Stipe Majić, Vedrana Musinov, Mía Perica, Nada Pleić i Roko Rogulj.

Ado Matoković

Ivan Akrap

Autor fotografije zubaca u mreži je prof. Alen Soldo, koji je upravo priredio cijelu izložbu vlastitih fotografija pod naslovom 'more naše fotogenično'. U Galeriji Sveučilišne knjižnice izložbu je 21. travnja otvorio prof Branko Matulić.

Ukidanje malog ribolova ugrozilo je i ljude i ribu

Piše:

ALEN SOLDO

Mali je ribolov, kao posebna kategorija ribolova za osobne potrebe, 31. 12. 2014. u Hrvatskoj prestao postojati. Razlog tome su propisi EU-a, prema kojima postoje samo kategorije gospodarskog i sportsko-rekreacijskog ribolova. *Mediterranska uredba*, kao dio Zajedničke ribarske politike EU-a, koja regulira način ribolova u Mediteranu, u svojim propisima zabranjuje upotrebu mreža stajačica izvan gospodarskog ribolova. Time je mali ribolov pretvoren u sportsko-rekreacijski, jer su jednostruke mreže stajačice i bile osnovna razlika među tim kategorijama. Prije ulaska u EU izuzeće od tih propisa nije bilo moguće dobiti, ali smo za pokretanje postupka promjene tih propisa dobili period od godine i po nakon ulaska u EU. Naime, mali ribolov, kao ribolov za osobne potrebe, postoji u okviru EU, jer veći broj zemalja, poput Danske, Švedske i drugih sjevernoeuropskih zemalja, u okviru rekreacijskog ribolova mogu koristiti mreža stajačica vrlo slično našem starom malom ribolovu. Ovisno o propisima pojedine zemlje, za osobne se potrebe mogu koristiti mreže od 150 do 210 m, slično našem ukinutom propisu od najviše 200 m dužine. Problem je što za nas vrijedi Mediteranska uredba, koja to zabranjuje.

Najveća prepreka nije u Bruxellesu nego u Zagrebu

Ribolov za osobne potrebe u nas se danas pokušava proglasiti kulturnim dobrom RH, ali to je pogrešan pristup, jer mali ribolov spada pod Mediteransku uredbu, pa nije moguće nikakvo rješenje na nacionalnoj razini, nego samo na mediteranskoj. No i stanovništvo nekih zemalja Mediterana sustavno prakticira takvu vrstu ribolova, jer dobro upućeni znaju da se, primjerice, u Grčkoj i na Cipru, za osobne potrebe masovno koriste mreže stajačice pred čime vlasti sustavno „zatvaraju oči“. Jasno, toni njima nije zakonski dozvoljeno, ali bi i te zemlje, uz one na Mediteranu čiji su predstavnici izrazili volju da se pitanje dozvole ribolova za osobne potrebe pokrene, u rješavanju ovog problema mogli postati naši partneri. Doduše, najveća prepreka vjerojatno nije u Bruxellesu, već u našem Ministarstvu poljoprivrede koje se nikad nije službeno izjasnilo što o malom ribolovu misli, a da bi se u zaštiti malog ribolova pred Europ-

Mali ribolov spada pod Mediteransku uredbu, pa nikakvo rješenje nije moguće na nacionalnoj, nego samo na zajedničkoj, mediteranskoj razini, a bez sustavne podrške državne administracije nemamo šansi da to riješimo.

skom komisijom išta moglo poduzeti, mora prije svega postojati volja države da taj problem i riješi. Sadašnji pokušaji nekih naših europarlamentaraca da raspravu o malom ribolovu pokrenu u EU Parlamentu, bez sustavne podrške državne administracije ima male šanse. U više navrata sam izjavio da bi naša ribarska administracija vjerojatno bila najsretnija kada ribara ne bi ni bilo jer tada ne bi bilo ni problema. A ribarska administracija postoji po sili zakona...

Ukidanje malog ribolova nije zaštitilo riblji fond. Naprotiv!

Nasuprot onima koji zagovaraju opstanak malog ribolova za osobne potrebe, ima ih koji tvrde teze da će ukidanje malog ribolova pozitivno djelovati na riblji fond. No to je potpuna besmislica. Prema dostupnim podacima Ministarstva poljoprivrede postojalo je oko 13.500 malih ribara koji su do ukidanja mogli izlovljivati do 5 kg ribe i drugih organizama dnevno. Ukidanjem malog ribolova, oko 3500 njih je prešlo u mali obalni ribolov, s jednakim ograničenjem ulova, dok su ostali bili primorani preći u kategorije sportskog ili rekreacijskog ribolova u kojem je ulov također ograničen na 5 kg. To znači da su i ukupni broj sudionika u ribolovu, kao i potencijalna količina ulova ostali potpuno isti. Pravi problem je zapravo u tome što su mali ribari radi zbog stajačica lovili značajnu količinu traglja, bukve i druge ribe koju udičari ne ciljaju, pa će se sada povećanjem broja udičara povećati i ribolov arbuna, fratra, šargai i druge udičarske lovine, pa ukidanje mreža stajačica riblji fond zapravo ugrožava. Osim toga, teza da alati koji se koriste u sportskom i rekreacijskom ribolovu nisu tako štetni kao mreže stajačice, pa bi sportski i rekreacijski ribolov manje štetio resursima od malog ribolova, također je pogrešna. Neupućenom tako nešto izgleda logično, ali službeni podaci govore da se i bez novopridošlih 10-ak tisuća iz ukinutog malog ribolova godišnje izdalo oko 80.000 dozvola za sportski i rekreacijski ribolov. Ustvari, to je stara jadranska ribarska priča u kojoj jedan ribar/ribolovac objašnjava kako se onaj drugi koristi najštetnijim alatom i uništava sve pred sobom, dok se on koristi najselektivnijim alatom i najveći je zaštitnik Jadrana...

Nepromišljeni propisi opasno ugrožavaju priobalne resurse

Glavni je problem u ovom slučaju uzrokovala državna administracija koja je prebacivanjem dosadašnjih malih ribara u kategoriju malog obalnog ribolova prouzročila niz problema čija se razina štetnosti u ovom trenutku ne može niti pretpostaviti. Kao prvo, novi mali obalni ribolov je dio gospodarskog ribolova, a time i gospodarska djelatnost koju prati čitav niz propisa, od izdavanja računa do ispunjavanja sanitarnozdravstvenih propisa, čime su ribari te kategorije, čak i po ribarskim propisima, ilegalni! Nadalje, u ovoj kategoriji je dozvoljena prodaja ribe i drugih morskih organizama do 5 kg dnevno. Glavni prigovor protivnika malog ribolova bio je upravo ilegalna prodaja ribe, a sada im se upravo to dopušta. Kako je u današnje vrijeme mogućnost prodaje ribe vrlo dobar motiv, realno je očekivati da će i onih 3500 malih obalnih ribara koji dobiju dozvolu puno češće ribariti nego do sada. Budući da te ribare zanima samo 5 kg dnevno, što je ostalim gospodarskim ribarima premalo da bi uopće pokrili troškove, ulov se može ostvariti i bacanjem mreže blizu kuće, pa ne ovisi o vremenskim neprikladnostima, što znači da mogu raditi 365 dana godišnje. Kada broj ribara pomnožite s mogućim godišnjim ulovom, dobijete teoretski moguću brojku od 6387,5 tona priobalne ribe i drugih morskih organizama, što je ulov veći od ukupnog službenog ulova tih vrsta morskih organizama svih ostalih gospodarskih ribara, uključujući čak i kočare! Ne treba se biti neki stručnjak da se zna što bi to moglo značiti i za resurse i za tržište ribe u Hrvatskoj. Netko može reći da je ta brojka prevelika jer svi neće svaki dan na more. Ali nakon niza godina sustavnog uništavanja rada ribarske inspekcije na moru, čije je djelovanje danas uglavnom vezano za veće kopnene centre, tko može garantirati da ta brojka neće biti i veća, jere je vrlo lako moguće da se love i veće količine od 5 kg dnevno?

Gospodarenje živim resursima je vrlo kompleksno i zahtijeva veliko teoretsko i praktično znanje. Sve kategorije ribolova imaju štetan utjecaj na žive organizme i okoliš, a svrha gospodarenja je da prepoznajemo razinu tog utjecaja te da ga odredimo mjerama smanji na najmanji mogući nivo. Pri tome je također posve jasno da i ribolov mrežama stajačicama za osobne potrebe ima negativan utjecaj, ali s druge strane onima koji ne razumiju potrebu postojanja takvog ribolova preporučujem da odu preko zime na Unije, Premuda, Susak, Biševo, Svetac ili neki drugi dalji otok. Vjerujem da će im razlozi potrebe malog ribolova svakim danom njihova boravka na nekom od tih otoka biti sve jasniji i jasniji!

Ekonomski fakultet u Splitu potpisao sporazume o stručnoj praksi sa 60 partnerskih institucija

Dosad je praksa bila prepuštena dobroj volji pojedinaca, a sad imamo organizirani oblik suradnje s različitim tvrtkama i ustanovama u kojima bi ekonomisti mogli naći radno mjesto, istaknuo je Željko Garača

U cilju unaprjeđenja praktičnih znanja i vještina studenata, kao i povećanja njihovih kompetencija, Ekonomski fakultet od sljedeće akademske godine uvodi stručnu praksu koja će biti realizirana u suradnji s partnerskim institucijama Ekonomskog fakulteta. Svečana promocija stručne prakse održana je 22. travnja, a nazočnima je ciljeve i način provođenja prakse predstavio prof. dr. sc. Ivica Pervan.

Prema riječima dekana Ekonomskog fakulteta Željka Garače, ovo je veliki dan za Ekonomski fakultet jer je najčešća zamjerka od uvođenja Bolonjskog procesa upravo manjak stručne prakse.

- Do sada je praksa bila prepuštena dobroj volji pojedinaca, a sad imamo organizirani oblik suradnje s različitim tvrtkama i ustanovama u kojima bi ekonomisti mogli naći radno mjesto - istaknuo je dekan Garača. O organiziranom i sustav-

nom obliku provođenja stručne prakse govorio je i rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Šimun Andelinović, predstavivši nazočnima projekt razvijanja mreže nastavnih baza.

- Izgradnjom mreže nastavnih baza Sveučilišta želi se osigurati najbolji stručni rad povezivanjem prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja, kako bi postigli najbolje rezultate u učenju i razvili kompetencije/znanja i vještine. Cilj je povezivanje stručnog, znanstvenog, istraživačkog i umjetničkog rada te uvođenje novih tehnologija radi unaprjeđenja znanja, povećanja kapaciteta i mogućnosti te ubrzanja razvoja - pojasnio je rektor Andelinović.

O dosadašnjim iskustvima u stručnoj praksi govorili su također Ivana Vrdoljak (Skal klub Split Dalmacija), Igor Leben (Hotel Le Méridien Lav) te studentica Gabriela Blažević.

Ivan Žižić, član uprave RBA:

Nudimo stručnu praksu za 5 studenata u trajanju od mjesec dana. Kroz ovakve programe dajemo doprinos društvenoj zajednici, a naravno, uvijek postoji mogućnost za stalnim zaposlenjem i gledamo da talentirane studente zadržimo na radnim mjestima.

Gabriela Blažević, studentica:

Od početka školovanja sam svjesna da je važnost stručne prakse koja potkrepljuje moja teoretska znanja ključna. Zato sam posljednje 3 godine na praksi u Radisson Blu

Resortu i smatram da mi je to iskustvo promijenilo način edukacije i povežalo gradivo te utjecalo na osobni i profesionalni razvoj i otvorilo putove.

Koncept stručne prakse

Ivica Pervan

Stručna praksa je vraćena u studijske programe 2015. godine, kad je donesen i Pravil-

nik o stručnoj praksi. Organizirana je kao izborni predmet na 3. i 5. godini studija koji nosi 6 ECTS-a, a tijekom prvog kvartala 2016. potpisana su 54 ugovora uz 150 mjesta za praksu. Nakon najave promocije stručne prakse u Slobodnoj Dalmaciji broj ugovora je narastao na 60, a broj mjesta na 162.

Najviše studenata, njih 41, praksu će moći odradivati u području Računovodstva i revizije. Slijedi 38 mjesta za rad u području Turizma, TiH i TP-a, dok će ih

12 biti u području Ekonomije, 18 u Financijskom menadžmentu, 11 u Informatičkom, a u Menadžmentu poduzetništva 21 student, kao i u Marketingu.

Stručna praksa je direktno vezana za studija/smjer, te su u ugovorima s partnerskim institucijama definirani radni zadaci na praksi, ovisno o profilu ponudjenih mjesta za praksu.

Tako će studenti sa smjera Računovodstvo i revizija raditi na obračunu plaća, PDV-a, knjiženju URA, IRA, itd., dok će studenti Marketinga raditi na izradama marketinških planova, istraživanju tržišta, traženju najpovoljnijih dobavljača itd.

Dva mentora

Stručna će se praksa izvoditi u trajanju od 180 radnih sati, od čega je 176 radnih sati (22 radna dana po 8 sati) praksa u prihvatnoj instituciji, dok su 4 sata

predviđena za izradu izvještaja o stručnoj praksi.

Rad tijekom prakse ocjenjuje mentor iz prihvatne institucije, a mentor s EF-ST ocjenjuje izvješće o stručnoj praksi. Ako su obje ocjene pozitivne, također je i konačna ocjena. Stručnu praksu moguće je realizirati i u inozemstvu, preko Erasmus programa, u stranim poduzećima.

Provodit će se i anketiranje studenata čime će se mjeriti kvaliteta rada mentora iz prihvatnih institucija.

U cilju promocije partnerskih institucija osmišljen je logo i uspostavljen poseban dio web-stranice Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu s popisom partnera i linkom na web-stranice partnerskih institucija.

U rujnu 2016. provodi se selekcijski postupak, a praksa se operativno izvođi od veljače 2017.

PARTNERSKE INSTITUCIJE AD Brodovi, AD PLASTIK d.d., Adriatic.hr d.o.o., Agencija za obalni linijski pomorski promet, Bontech Research Co d.o.o., Brodometalurgija d.o.o., Brodosplit - Računovodstvo i financije d.o.o., Cemex d.d., Cestar d.o.o. Split, Cornaro Hotel Manas d.o.o., Crossing Technologies d.o.o., Deltron, Destination F-TOURS D.O.O., Dracomex d.o.o., Ekonomsko-birotehnička škola, ELEKTA-C d.o.o., Eridan d.o.o., EUROHERC DD - podružnica Split, Fikus d.o.o. za računovodstvo, Financa d.o.o., Grad Split, Grad Šibenik, GRADSKA SIGURNOST Šimac i sin d.o.o., GRAND HOTEL LAV d.o.o., HGK, HNK Hajduk š.d.d., Hotel Split d.d., Hotel Split Podstrana, Hotel Vestibul ECOING d.o.o., Human Resources Cloud d.o.o., Javna ustanova za razvoj i koordinaciju Splitsko-dalmatinske županije RERA SD, KLIKERI d.o.o., Končar-Elektroinženj d.d., Luka d.d. Split, MEPAS d.o.o., Mimoza d.o.o. (Hotel Luxe), Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Net Media SISTEMI d.o.o., Obiteljska putovanja d.o.o., Okapi d.o.o., Osnovna škola Pujanke u Splitu, Paktor d.o.o., Poduzetnički centar Kaštela j.d.o.o., Porezni savjetnik Snježana Galić, Potestas d.o.o. Hotel Park, RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D., Ritam d.o.o., SHUTTLE d.o.o., Slobodna Dalmacija, SOCIETE GENERALE - SPLITSKA BANKA d.d., STATIM d.o.o., Stranica d.o.o. - Locastic, Tomašević-Menadžment d.o.o., Turistička zajednica grada Splita, Uber d.o.o., Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, UHY HB EKONOM d.o.o. za reviziju, UHY SAVJETOVANJE d.o.o., Vajt d.o.o., LJEKARNE PRIMA PHARME

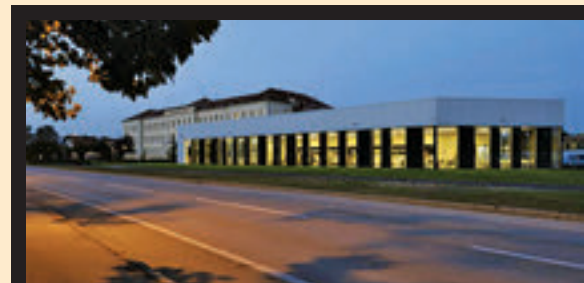
ZaGreb

PREDSTAVLJENO IZVJEŠĆE VELIKOG EUROSTUDENT ISTRAŽIVANJA

Temelj novih obrazovnih politika

Ministar Predrag Šustar i Ninoslav Šćukanec iz Instituta za razvoj obrazovanja (IRO) predstavili su izvješće istraživanja o kvaliteti studentskog života uz debatu o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja. Istraživanje provodi 30 zemalja Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA), a pokrenuto je da bi se dobili cjeloviti podaci koji će pomoći u donošenju novih europskih i nacionalnih obrazovnih politika. Cilj je istraživanja prikupiti podatke o demografskom profilu studentskog tijela, socio-ekonomskom statusu studenata, troškovima, izvorima financiranja, radu za vrijeme studija te iskustvima i planovima za međunarodnu mobilnost. Izrađuju se nacionalna izvješća, ali se i analiziraju na razini svih zemalja.

UGOVOR O DODJELI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Studentski dom na varaždinskom kampusu

U Studentskom centru Varaždin 18. travnja svečano je potpisan Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt Sveučilišni kampus Varaždin, faza III – Studentski dom s pratećim sadržajima. Riječ je o projektu koji se financira u okviru programa Modernizacija, unaprjeđenje i proširenje infrastrukture studentskoga smještaja za studente u nepovoljnom položaju u iznosu od 141.590.368,42 kuna. Projekt je prezentirao Miljenko Šimpraga, prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu, ujedno i koordinator cijelog posla kojim će se osigurati smještaj za 600 studenata u 243 sobe. U okviru objekta predviđene su učionice, studentski klub i studentski zbor, ambulanta, praonica i sušionica rublja, recepcija, uredi i garaža za bicikle. Završetak radova očekuje se tijekom akademske godine 2017./2018.

U DUBROVNIKU ODRŽANA DRUGA 'SECONDOS' KONFERENCIJA

Jezične vještine djece useljenika

U Poslijediplomskom središtu Dubrovnik Zagrebačkog sveučilišta od 12. do 14. travnja održana je druga Secondos konferencija pod nazivom "Jezična baština". Organizatori su sveučilišta u Zagrebu i Regensburgu, a nazočili su i predstavnici Sveučilišta Babe - Bolyai, Cluj-Napoca (Rumunjska), Federalnoga sveučilišta Kazan (Rusija) te Sveučilišta u Krakovu i Pečuhu. Riječ je o suradnji u sklopu programa Secondos, koji razmjenom studenata podupire razvoj jezičnih vještina druge generacije doseljenika u Njemačku, kao i usvajanje kulture iz zemlje podrijetla. Na konferenciji su razmotrene mogućnosti proširenja suradnje te prijava projekata za europska novčana sredstva.

DUbrovnik

MEĐUNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCIJA OFEL – platforma svjetske izvrsnosti

OFEL 2016., Međunarodna znanstvena konferencija o korporativnom upravljanju, menadžmentu i poduzetništvu održala se četvrti put u Dubrovniku. Okupila je više od 200 sudionika iz 20 zemalja, koji su putem stotinjak radova predstavili najnovije uvide i spoznaje te razmijenili iskustva. Održala se radionica prestižne Academy of Management – AOM o objavljivanju radova u svjetski poznatim časopisima, te konferencija "Budućnost javnih poduzeća: vlasničke i organizacijske transformacije javnih poduzeća u modernoj ekonomiji".

MEĐUDOKTORSKA RADIONICA

Mediteran i Jadran kao ogledalo sudbine

Doktorandi poslijediplomskog doktorskog studija Povijest stanovništva sudjelovali su u radu radionice 'Mediteran i Jadran kao ogledalo civilizacije i naše sudbine'. Tom je prilikom održana jadranska/mediteranska radionica, susret nastavnika i doktoranada poslijediplomskih doktorskog studija – zagrebačkih doktoranada moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu, te doktoranada arheologije i dubrovačkih doktoranada povijesti stanovništva. Sudionike međudoktorske radionice pozdravili su dekan Filozofskog fakulteta Vlatko Previšić, moderator Drago Roksančić, prodekan Željko Holjevac i pročelnik Odsjeka za povijest Tvrtko Jakovina.

MINISTAR PREDRAG ŠUSTAR U DUBROVNIKU

Razgovori o strategiji razvoja Sveučilišta

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta Predrag Šustar posjetio je Sveučilište u Dubrovniku u sklopu konferencije CIRAZ 2016: Harnessing Innovation to Drive Economic Growth – The Ron Brown Legacy, koja se održala u Sveučilišnom kampusu. Ministar je primila rektorica Vesna Vrtiprah sa suradnicima Ivonom Vrdoljak Raguz, prorektoricom za poslovanje i Vlatkom Lipovcem, prorektorom za međunarodnu suradnju i znanost. Bilo je riječi o aktualnim pitanjima povezanim s visokim obrazovanjem i znanošću Republike Hrvatske, kao i o strategiji razvoja Sveučilišta u Dubrovniku s posebnim osvrtom na izgradnju Studentskog doma.

POHVALA EUROPSKE KOMISIJE

Priznanje radu rovinjskih i dubrovačkih znanstvenika

Znanstvenice iz rovinjskog Centra za istraživanje mora, Romina Kraus i Nastjenka Supić, u suradnji s dubrovačkim znanstvenicima Davorom Lučićem i Jakicom Njire utvrdili su povezanost zimskih uvjeta i veličine biomase inćuna. Procjene stanja populacija sitne plave ribe u Jadranskom moru osnova su za dugoročno iskorištavanje pelagijskih resursa u ribarstvu Republike Hrvatske. Izlov inćuna, komercijalno važne vrste plave ribe, značajno se razlikuje iz godine u godinu. Izlovi u sjevernom Jadranu podudaraju se s promjenama u sistemu strujanja vodenih masa. Europska komisija je prepoznala ovaj rad i preporučila ga kao primjer upravljanja održivog ribarstva.

NOVI STUDIJI

Specijalistički studij poučavanja hrvatskog kao inog jezika

Učenici kojima hrvatski nije materinji jezik sudionici su i hrvatskoga školskoga sustava, no za njihovo poučavanje učitelji nisu sustavno obrazovani. Naime, za velike svjetske jezike postoje brojni programi u kojima učitelji stječu kompetencije kako te jezike predavati kao druge ili strane. Budući da je ovladnost jezikom jedan od temeljnih preduvjeta uspješnoga školovanja, učitelje je potrebno posebno educirati ne samo o tome kako učenicima pomoći da što brže i uspješnije ovladaju jezikom na kojem se školuju već i o tome na koji način pristupati neizvornim govornicima te kako im pomoći da se uspješno uklope u sredinu u kojoj žive i školuju se, što zahtijeva širi obrazovni pristup, a ne isključivo jezični.

Poučavanje manjina u Hrvatskoj i Hrvata u inozemstvu

Sobzirom na odnos materinskoga jezika učenika i jezika na kojemu se školuju, u hrvatskome odgojno-obrazovnom sustavu razlikujemo nekoliko skupina inojezičnih učenika. Prvu skupinu čine govornici manjinskoga jezika koji nemaju mogućnost školovanja na materinskome jeziku i pismu pa se školuju na hrvatskome (npr. pripadnici romske i albanske nacionalne manjine). Budući da romska nacionalna manjina nema mo-

gućnosti školovanja na materinskome jeziku i pismu, temeljni je uvjet njihova kvalitetnoga obrazovanja poznavanje hrvatskoga jezika, odnosno poticanje njegova što bržeg i učinkovitijega učenja u okviru odgojno obrazovnoga sustava.

U hrvatski se sustav u nastavu na hrvatskome jeziku sve češće uključuju i djeca useljenika, stranaca na privremenom boravku i povratnika. Inojezični su učenici i djeca tražitelja azila, azilantata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Posebnu skupinu inojezičnih učenika u-

Poslijediplomski specijalistički studij *Obrazovni pristup hrvatskom kao inom jeziku u ranom odgoju i obveznom obrazovanju*

Nositelj i izvoditelj: Učiteljski fakultet
Znanstveno područje i polje: Interdisciplinarna područja znanosti, polje Obrazovne znanosti
Trajanje: 2 godine
Akademski naziv: sveučilišni specijalist za obrazovanje o hrvatskom kao inom jeziku

čine učenici govornici manjinskoga jezika koji se školuju na svome jeziku i pismu.

Osim navedenoga, MZOS organizira nastavu hrvatskoga jezika u inozemstvu u više od 20 zemalja, a u tu je nastavu uključeno oko 6700 učenika. U inozemstvu djeluju i škole u kojima se uči hrvatski jezik, a koje nisu pod izravnom nadležnosti MZOS-a, kao i nastava hrvatskoga jezika koja se odvija u okviru hrvatske zajednice (npr. SAD, dio Australije, Južna Amerika). Velik broj navedenih učenika druga su, treća, pa čak i četvrta generacija iseljenika, neki hrvatskim jezikom vladaju na niskome stupnju, a mnogo ih hrvatski jezik uči i govori isključivo u školi. No učenje, odnosno poznavanje hrvatskoga jezika, važna je sastavnica njihova identiteta.

Studij temeljen na interdisciplinarnosti i suvremenim spoznajama

Svim je navedenim skupinama učenika hrvatski jezik jedan od jezika koji poznaju, on im je drugi (pripadnici manjina), nasljedni (Hrvati izvan hrvatske) ili čak strani jezik (useljenici i azilanti), jednom riječju in, a ne materinski ili prvi komunikacijski jezik, pa je i njegovu poučavanje potrebno pristupiti na poseban način za što učitelji tije-

Ivan Prskalo, dekan Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Lidija Cvikić

kom svoga inicijalnoga obrazovanja nisu osposobljavani.

Predloženi studij Obrazovni pristup hrvatskom kao inom jeziku namjerava ispuniti navedenu prazninu u obrazovanju učitelja i odgovoriti na postojeće zahtjeve i potrebe za razvojem specifičnih kompetencija učitelja za rad s inojezičnim učenicima i djecom rane dobi. Predloženi studij temelji se na najsuvremenijim spoznajama o učenju inoga jezika u ranoj dobi, a posebno o ovladavanju hrvatskim kao inim jezikom, koje su nastale kao rezultat istraživanja u nacionalnim i međunarodnim projektima koje su vodili ili u kojima su sudjelovali nastavnici ovoga studija. I. PERKOV

Doktorski studij književnosti, teatrologije, dramaturgije, filmologije i muzikologije

Poslijediplomski studij književnosti bio je jedan od najstarijih poslijediplomskih studija ne samo na Filozofskom fakultetu nego i na Sveučilištu u Zagrebu. Pozitivna iskustva iz proteklih godina, među kojima su za budućnost studij neprijeporno najvažnija multidisciplinarnost i izbornost kolegija te, susljedno, otvorenost i fleksibilnost nastavnoga programa, u izvedbi kojega su sudjelovali gotovo svi profesori s katedara za književnost na FF-u, ali i mnogi gosti s drugih fakulteta i sveučilišta, kao i iz znanstvenoistraživačkih institucija, glavni su razlog zbog kojega se i u programu novog studija polazi od načela multidisciplinarnosti, otvorenosti, fleksibilnosti, izbornosti i prilagodljivosti studija individualnim interesima, odnosno profesionalnim potrebama kandidata. U skladu s tim načelima, prijedlog programa obuhvaća i muzikologiju kao još jednu granu znanosti o umjetnosti koja će biti pokrivena posebnim smjerom, a u suradnji s Muzičkom akademijom na čiju se tradiciju doktorskog obrazovanja ovaj smjer izravno nadovezuje.

Veliko društveno i gospodarsko značenje

Humanističke znanosti imaju golemu ulogu u razvoju društva, pogotovo u vrijeme kulturalne integracije u Europsku uniju, a novi studij ši-

Doktorski studij znanosti o književnosti, teatrologije i dramaturgije, filmologije, muzikologije i studija kulture

Nositelj i suradne ustanove: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, suradna ustanova Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu
Predviđeno trajanje: 3 godine
Predmeti: 8 obveznih i 5 izbornih
Akademski stupanj koji se stječe po završetku: Doktor humanističkih znanosti, polje filologija ili doktor humanističkih znanosti, polje znanost o umjetnosti

rinom svoje interdisciplinarnosti predstavlja kvalitetan doprinos takvim stremljenjima, osposobljavajući mlade stručnjake za lakšu komunikaciju s Europom. Područja kulturnog turizma, kulturnih industrija i osmišljavanje upravljanja baštinom kao resursom, dakako, predstavlja najočitiiju moguću

društvenu korist od razvoja discipline obuhvaćenih programom, no nastavnici angažirani na ovom studiju smatraju da humanističke znanosti imaju i svoju vrijednost izvan ekonomskih okvira, u području općeg društvenog razvoja koji predstavlja važnu komponentu nacionalnog i europskog identiteta – u području književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma, glazbe, ali i drugih umjetnosti. Obrazovanje humanističkih znanstvenika i samo po sebi pridonosi razvoju društva s obzirom na važnost predmeta humanistike za društvene institucije u užem (škola, ustanove u kulturi) i širem smislu (konstrukcija društvene zajednice).

Iskustvo u obrazovanju stručnjaka s područja književnosti i kulture

Filozofski fakultet i Muzička akademija imaju veliko iskustvo sudjelovanja u doktorskome obrazovanju u zemlji i inozemstvu, gdje su njihovi nastavnici i mentori studirali, predavali i mentorirali, stjecali dragocjena iskustva, znanja i diplome te sudjelovali kao nastavnici i ocjenjivači doktorskih radova. Neki oduglednih predavača su Akademik Boris Senker, prof. Nikica Gilić, akademik Stanislav Tuksar, prof. Andrea Zlatar-Viočić, prof. Zvonko Kovač, prof. Marijan Bobinac, akademik Nikša Gligo, prof. Dean

Nikica Gilić, voditelj novog doktorskog studija

Duda, prof. Tomislav Bogdan, prof. Jelena Šesnić, doc. Tomislav Brlek. Predloženi je program doktorskog studija usporidiv s programima doktorskog obrazovanja iz komparativne književnosti i studija medija na sveučilištima Sorbonne u Parizu te Sveučilištu u Lilleu u Francuskoj, sveučilištima Yale, Harvard i UC Irvine u SAD-u, britanskim sveučilištima University of London, Queen's College London, Queen Mary, University of Essex i University of Warwick. Važno je naglasiti i da u široj regiji kojoj pripada Sveučilište u Zagrebu, a podrazumijeva i susjedne države, nema ovako obuhvatnog i kompleksnog doktorskog studija.

I. PERKOV

Od sljedeće godine specijalistički studij 'Intelektualno vlasništvo'

Studij traje dva semestra i nosi 60 ECTS bodova, izvodi se od akademske godine 2016./2017., a cjelovita školarina iznosi 40 tisuća kuna

Piše:
IVAN PERKOV

U auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu 11. travnja održana je stručna rasprava *Obrazovanje u području intelektualnog vlasništva*, u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti te partnerom, Udrugom inovatora Hrvatske. Tom je prilikom novi poslijediplomski sveučilišni interdisciplinarni specijalistički studij *Intelektualno vlasništvo* predstavila njegova voditeljica doc. **Romana Matanovac-Vučković** s Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Interdisciplinarnost studija

Velik broj zainteresiranih sudionika, među kojima su bili znanstvenici, skladatelji i glazbenici, predstavnici kreativnih industrija, producenti i filmski djelatnici te predstavnici brojnih drugih struka, pokazatelj je ne samo važnosti i aktualnosti ove teme nego i njihove zainteresiranosti za upis novoosnovanog studija. Skup je započeo pozdravnim govorima rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. **Damira Borasa**, potpredsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademika **Jakše Barbića** i **Jadranke Huljev** iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Potom je uslijedila panel-rasprava u kojoj su sudjelovali potpredsjednik HAZU akademik **Jakša Barbić** i **Slobodan Vukičević** s Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ravnateljica Državnoga zavoda za intelektualno vlasništvo mr. **Ljiljana Kuterovac**, viši direktor Istraživanja i razvoja tvrtke Pliva d.o.o. prof. **Ernest Meštrović** i producent i vlasnik IDM-a Music **Tomo J. in der Mühlen**. Događaj je moderirao prorektor Sveučilišta u Zagrebu prof. **Milenko Šimpraga** Područje intelektual-

nog vlasništva izrazito je propulzivno u suvremenim društvima, pa tako i u Hrvatskoj. Sveučilište u Zagrebu uočilo je nedostatak kadrova specijaliziranih za područje intelektualnog vlasništva koji mogu u praksi uspješno rješavati probleme zaštite i iskorištavanja intelektualnih tvorevina. Postojeći sustav obrazovanja na sveučilištima i njihovim sastavnicama u Hrvatskoj ne osigurava u dostatnoj mjeri stjecanje znanja iz područja intelektualnog vlasništva, pogotovo ne interdisciplinarnih.

Kako je istaknuto na skupu, interdisciplinarnost je jedna od temeljnih značajki novog studija. Sinergijom znanja nastavnickog kadra različitih struka osigurava se sveobuhvatno obrazovanje o zaštiti intelektualnih tvorevina i njihovoj ulozi u suvremenoj znanosti i gospodarstvu. Stoga se u izvedbu programa studija uključuju nastavnici s Pravnog fakulteta, Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta, Medicinskog fakulteta, Tekstilno-tehnološkog fakulteta, Ekonomskog fakulteta, Fakulteta elektronike i računarstva, Muzičke akademije, Akademije dramskih umjetnosti, Akademije likovnih umjetno-

sti te s Arhitektonskog fakulteta (uključujući i Studij dizajna) sa Sveučilišta u Zagrebu te po potrebi i drugih sveučilišta u Hrvatskoj. Također, kao suradnici u izvođenju dijelova nastave i seminara predviđaju se stručnjaci iz Centra za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije te Ureda za transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, stručnjaci iz Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo te drugi stručnjaci iz prakse, poglavito suci Visokog trgovačkog suda i patentni zastupnici.

Angažirani nastavnici različitih struka

Program specijalističkog studija namijenjen je osobama svih struka čija je profesionalna djelatnost vezana uz područje intelektualnog vlasništva, a cilj mu je omogućiti sustavno i cjelovito stjecanje znanja iz ovoga područja koje je potrebno za uspješno i učinkovito rješavanje problema povezanih s pravnom zaštitom i drugim aspektima iskorištavanja intelektualnih tvorevina kao što su autorska djela, patenti, žigovi, dizajn, itd.

Da bi se osiguralo u dostatnoj mjeri i na dostatan način stjecanje i teorijskih znanja i praktičnih vještina u ovome području, kao nositelji kolegija angažirani su sveučilišni nastavnici različitih struka, a predviđeno je i sudjelovanje stručnjaka iz Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, sudaca i drugih praktičara. Program studija usmjeren je k potrebama javnog (npr. javne institucije koje se u radu susreću s potrebom zaštite i iskorištavanja intelektualnih tvorevina kao što su Državni zavod za intelektualno vlasništvo, sudstvo, državno odvjetništvo, policija, državni inspektorat, ministarstvo znanosti, kulture, znanstveni instituti, agencije, itd.) i privatnog sektora (npr. marketinške agencije, kompanije čija djelatnost se temelji na novim tehnologijama, *start up* kompanije, kompanije koje se bave trgovinom, djelatnici u kreativnim industrijama, istraživači itd.). Pored toga, osobitu pozornost program studija usmjerava i na europske i međunarodne aspekte prava intelektualnog vlasništva.

Na studij *Intelektualno vlasništvo* mogu se prijaviti polaznici svih struka sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem koji su tijekom studija stekli ukupno 300 ECTS bodova, a isto tako i svi diplomanti koji su diplomirali po starim četverogodišnjim studijskim programima. Studij traje dva semestra i nosi 60 ECTS bodova. Naziv koji se završetkom studija stječe je *sveučilišni specijalist intelektualnog vlasništva*. Nastava će se izvoditi u Sveučilišnom centru za poslijediplomske studije u Zvonimirovoj 8, i terminima će biti prilagođena zaposlenima pa će se održavati u popodnevnom satima i, po potrebi, vikendima. Studij će se izvoditi od akademske godine 2016./2017., a cjelovita školarina iznosi 40 tisuća kuna.

ZaGreb

USKLOPU PROSLAVE SVJETSKOG DANA ROMA

Savez Roma dodijelio nagradu rektoru Borasu

U sklopu svečanog programa kojim je u Muzeju Mimara proslavljen Svjetski dan Roma, tradicionalna Godišnja nagrada Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara" ove je godine dodijeljena Damiru Borasu, rektoru Sveučilišta u Zagrebu, i to za doprinos razvoju romske zajednice u području obrazovanja, stjecanja znanja i za doprinos očuvanju romskog jezika kao povijesno-kulturnoga bogatstva i raznolikosti svjetske nematerijalne kulturne baštine. Nagradu je u ime rektora preuzeo Ante Čović, prorektor za organizaciju, kadrovski razvoj i međusveučilišnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu.

DANI OTVORENIH VRATA HAZU

Otvoreni javnosti i okrenuti budućnosti

Tradicionalna manifestacija Dani otvorenih vrata HAZU održana je sredinom travnja u više od 30 znanstvenih i umjetničkih jedinica u 15 gradova i na devet zagrebačkih adresa. Pripremljeno je 130 različitih događanja na kojima su akademici, znanstvenici i umjetnici približili posjetiteljima znanstvenu, kulturnu i umjetničku djelatnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Danima otvorenih vrata Akademija pokazuje narodu da je otvorena javnosti i okrenuta budućnosti.

IZNIMAN USPJEH STUDENATA PRAVNOG FAKULTETA U OXFORDU

Matea Perica najbolja govornica medijskog prava

Studentica zagrebačkoga Pravnoga fakulteta Matea Perica najbolja je govornica, a ekipa tog fakulteta je među šesnaest najboljih timova u natjecanju iz medijskog prava na prestižnom Price Media Law Moot Court u Oxfordu. Izniman uspjeh tim je vrijedniji jer je postignut u velikoj konkurenciji natjecatelja s najprestižnijih svjetskih sveučilišta, od kojih su većina izvorni govornici engleskoga jezika. Ovogodišnje natjecanje je bilo je vezano uz granice slobode izražavanja i prava na privatnost na internetskim društvenim mrežama, uz moguća ograničenja tih prava u svrhu sprječavanja i sankcioniranja govora mržnje te terorističkih i ekstremističkih aktivnosti.

Akademik Jakša Barbić: Intelektualno vlasništvo je temelj razvoja modernog društva

...Nije slučajno da Akademija i Sveučilište na ovom polju rade zajednički. Prisjetimo se i riječi biskupa Strossmayera koji je rekao kako jedna nacija ne može imati svoj identitet i mjesto na međunarodnoj sceni ako nema akademiju i ako nema sveučilište, zbog čega je on osobno inicirao njihovo utemeljenje. Akademija već 155 godina ima poslanje očuvanja hrvatskog nacionalnog identiteta, ali u suvremenim uvjetima ona ima obavezu i djelovati na stvaranju modernog hrvatskog društva. Jer - pogledajmo istini u oči - mi još nismo moderno društvo.

Za djelovanje u stvaranju modernog društva najvažnija je upravo zaštita intelektualnog vlasništva. Radi se o vlasništvu prenesenom na nešto što je intelektualna tvorevina, jer bez te vlasti ne bi bilo moguće unaprijediti društvo. Ne postoji područje na kojem postoji veća uzajamnost između znanja i tvorevine koja iz tog znanja proizlazi od područja intelektualnog vlasništva. Reverzibilni ciklus i proces stvaranja intelektualnog vlasništva direktnim korištenjem znanja je nešto što moramo cijeniti i unaprjeđivati. Nijedna zemlja na svijetu nije izašla iz ekonomske i društvene krize ako nije ulagala u znanje i intelektualno vlasništvo. Ni Akademija ni Sveučilište nemaju vlast da nekome mogu nešto narediti, ali možemo utjecati snagom argumenata koje iznosimo i rad na tome mora biti permanentan. Poslijediplomski studij koji se osniva ide upravo u tom pravcu te pozdravljamo to što je on interdisciplinaran i nije namijenjen isključivo pravnicima nego svima onima koji stvaraju ili koriste nešto s područja intelektualnog vlasništva...

ZAJEDNIČKI PROJEKT STUDENATA I ZAGREBAČKOG HNK

Praizvedena Händelova opera 'Agrippina'

Opera Agrippina Georga Friedricha Händela, praizvedena 16. travnja, zajednički je projekt Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti, Tekstilno-tehnološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskoga narodnoga kazališta. Već sedmu godinu zaredom više od 100 studenata predstavlja svoje umjetničko stvaralaštvo, koje je rezultiralo uspješnim izvedbama kanonskih glazbeno-scenskih djela Ljubavni napitak, Čarobna frula, Carmen, Ivan Grozni, Slavuj, Orfej i Euridika, te praizvedbom Papandopolove fantastične opere Madame Buffault, za koju je redateljica Dora Ruždjak osvojila Nagradu hrvatskoga glumišta za najbolje redateljsko ostvarenje u 2015. godini.

Gjurio Pilar (1846.–1893.), prvi školovani hrvatski geolog, profesor i akademik, bio je i prvi rektor prirodoslovnog Sveučilišta u Zagrebu i prvi profesor Hrvat na tadašnjem Prirodoslovno-matematičkom odjelu Mudroslovnoga fakulteta.

Bohuslav Jiruš (1841.–1901.), češki liječnik, botaničar i farmakolog, prvi je profesor botanike na Mudroslovnom fakultetu obnovljenog Sveučilišta u Zagrebu od 1875. god. te utemeljitelj Botaničko-fiziološkog zavoda

Vincenc (Vinko) Dvořák (1848.–1922.), češko-hrvatski fizičar, profesor i akademik, prvi je profesor koji je držao Katedru za fiziku na Mudroslovnom fakultetu a njegovim predavanjima iz Optike 3 i Praktičnih vježbi optičkih travnja 1876. započela je nastava fizike u nas.

Spiridion Brusina (1845.–1908.), suosnivač Hrvatskog prirodoslovnog društva, upravitelj Zoološkoga muzeja, prvi je profesor zoologije na zagrebačkom Sveučilištu i predstojnik Zoološko-zootomičkog zavoda

Karel Zahradnik (1848.–1916.) rođen u Češkoj, rad na Sveučilištu u Zagrebu započeo je 1876. kao prvi redovni profesor matematike na Katedri za matematiku; svojim je nastavnim i znanstvenim radom značajno utjecao na razvoj matematike u Hrvatskoj.

Gustav Janeček (1848.–1929.), rođen u Češkoj, od 1879. na Mudroslovnom je fakultetu u Zagrebu. Utemeljitelj suvremenog studija kemije u nas, bio je rektor, akademik, autor brojnih udžbenika, suosnivač veletrgovine lijekovima Isis-poslije Medika i karlovačke tvornice Kaštel preteče Plive.

Petar Matković (1830.–1898.), smatra se osnivačem suvremene geografske znanosti u Hrvatskoj. Prvi je sveučilišni profesor geografije, jedan od osnivača Geografskoga društva i Državnog zavoda za statistiku, a bio je i dugogodišnji tajnik JAZU-a.

Andrija Mohorovičić (1857.–1936.), najzaslužniji je za razvoj geofizičkih struka u Hrvatskoj. Svjetsku znanost zadužio dokazom da Zemlja nije homogena – tzv. Mohorovičićev diskontinuitet – a njegovim su imenom nazvani krater na tamnoj strani Mjeseca i diskontinuiteti u unutrašnjosti Mjeseca i Marsa.

140 godina priro 70 godina Prirodoslovnog

Dekan Zoran Čurić

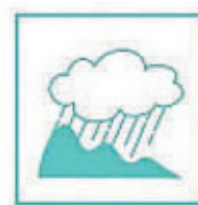
Nepune dvije godine nakon osnivanja Sveučilišta u Zagrebu, 21. travnja 1876. godine, na *Prirodoslovno-matematičkom odjelu* Mudroslovnoga fakulteta predavanjima profesora Gjura Pilara započela je nastava iz grupe prirodoslovnih i matematičkih predmeta, stoga je 21. travanj kasnije i proglašen *Danom Prirodoslovno-matematičkog fakulteta*. Današnji *Prirodoslovno-matematički fakultet* Sveučilišta u Zagrebu osnovan je uredbom Vlade NR Hrvatske 8. lipnja 1946. izdvajanjem katedri iz tadašnjega Filozofskog fakulteta. Sa svojih približno 700 zaposlenika i gotovo 5000 studenata, Prirodoslovno-matematički fakultet ubraja se među najveće sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, ali i među najveće fakultete u Republici Hrvatskoj. Razvojni proces nastajanja Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu započinje osnutkom prirodoslovnih odjela 1876. na tadašnjem moderno obnovljenom Sveučilištu koje je utemeljeno još 1669. godine. Sedamdeset godina kasnije, Prirodoslovno-matematički odjel Filozofskog fakulteta, koji je u međuvremenu nastao iz Mudroslovnog fakulteta, osamostaljuje se 8. lipnja 1946. godine kao Prirodoslovno-matematički fakultet.

U sedamdeset je godina svojeg samostalnog djelovanja zagrebački je PMF stekao prepoznatljivost u znanstvenom, nastavnom i visokostručnom radu, kako na nacionalnoj, tako i na međunarodnoj razini te ima bitan doprinos u znanstvenoi-istraživačkom profiliranju Sveučilišta u Zagrebu, ali i hrvatske znanosti općenito. Razvoju Fakulteta i njegovom današnjem položaju na domaćoj i međunarodnoj ljestvici znanstvene prepoznatljivosti i izvrsnosti prvenstveno pridonose njegovi mnogobrojni nastavnici te svjetski poznati pojedinci. S ulaskom Hrvatske u Europsku uniju studenti i djelatnici PMF-a sve se više uključuju kao ravnopravni sudionici u europski istraživački prostor, no mislimo i znamo da možemo još bolje. Predviđena nadogradnja i konačno objedinjavanje postojećih prostornih resursa PMF-a u sklopu projekta *Sjevernog kampusa* Sveučilišta u Zagrebu omogućit će još snažnije povezivanje s drugim sastavnicama Sveučilišta i javnim znanstvenim institutima, što u konačnici može samo ojačati sadašnji položaj i ulogu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta kao nositelja razvoja prirodoslovlja i matematike u Republici Hrvatskoj.

Na Fakultetu se osmišljavaju i izvode odgovarajući sveučilišni studiji te znanstveno-istraživački programi koji predstavljaju nedjeljiv dio visokoškolskog obrazovnog procesa u poljima biologije, fizike, geofizike, geografije, geologije, kemije i matematike. Znanstvene discipline koje se njeguju na PMF-u zbog svoje su važnosti zastupljene u programima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja – sve osim dvije, geologije i geofizike, s kojima se učenici susreću, tek u nekim svojim osnovama, u nastavi geografije. Sve one dio su tzv. STEM područja (engl. Science, Technology, Engineering, and Mathematics), izuzetno važnog za tehnološki razvitak i napredak.

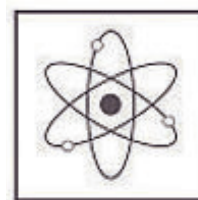
Sedam lica PMF-a

Biološki odsjek

Otkrića u području **biologije** pokreću nove tehnologije u proizvodnji hrane i lijekova, a za napredak moderne medicine veliku zaslugu imaju molekularno-biološka i biomedicinska istraživanja. Biologija proučava i globalno smanjenje biološke raznolikosti, klimatske promjene i njihove posljedice na život na Zemlji.

Fizički odsjek

Fizika je fundamentalna znanost o prirodi i temelj mnogih tehničkih disciplina. Studij fizike razvija jasno, sustavno i dosljedno mišljenje, nudi uzbuđenje uvida u tajne prirode te izazov sudjelovanja u istraživanju strukture svijeta te u razvoju novih tehnologija i njenih primjena.

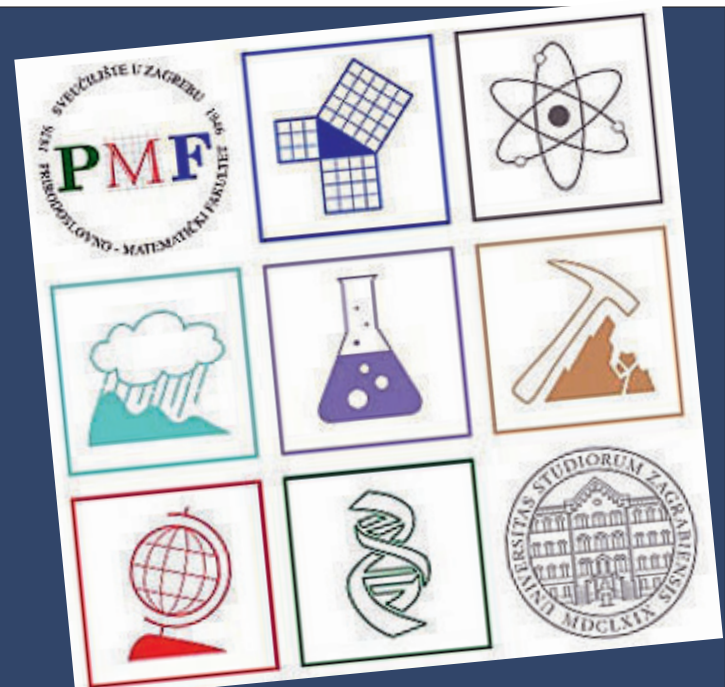
Zahvalnica umirovljenicima koji su vlastiti rad i znanje uložili u boljitak fakulteta: Prof. Zlatan Bajraktarević, prof. Zvonko Čerin, prof. Astrid Gojmerac Ivšić, g. Damir Kasum, prof. Milorad Mrakovčić, gđa Biserka Paić-Karega, prof. Ladislav Palinkaš, prof. Dane Pejnović,

Pohvalnice najboljim studentima: Matematika: Borna Vukorepa, Ana Kubasek, Lucija Validžić, Gabriela Clara Racz, Elio Bartoš, Goran Flegar, Matea Galović, Doris Žugaj, Jelena Hunjadi, Andreja Igrec Fzika Barbara Šoda, Stela Vugrinčić, Victor Grahek Kemija Marija Cvetnić, Kristina Smokrović, Andrea Lučić Biologija Ana Maria, Beatice Šikić, Fran Rebrina, Marija Cvitanić, Vladimir Zanki, Marta Mikulčić, Karlo Radečić, Ivana Čavka, Rita Guić Geologija Kristijan Rajić, Ena Toplaović, Silvia Ilijanić Geofizika Tomislav Andrić, Nikolina Matušić, Sarah Ivušić Geografija Katarina Pavlek, Arijana Štrkalj, Krunoslav Kranjec, Vid Dorić, Petra Lacković, Sanja Maružin, Marija Anić

Priznanja zaslužnim mladim znanstvenicima: Matematika dr. sc. Tomislav Berić Fizika Tena Dubček, mag. phy. Biologija dr. sc. Rosa Karlič Geografija Ivan Šulc mag. geogr. Geologija Igor Felja, dipl.ing. Kemija. dr. sc. Nikola Bregović

Posebna priznanja zaslužnim djelatnicama koje dugogodišnjim savjesnim radom i zalaganjem pridonose poslovanju i ugledu PMF-a Mr. sc. Biserka Juretić, Vesna Žugić

odnoslavlja u Hrvatskoj
o-matematičnog fakulteta u Zagrebu

Geofizički odsjek

Geofizika je jedna od prirodoslovnih disciplina, čiji predmet izučavanja – planet Zemlja – stalno i iznova nadahnjuje znanstvenike. Bavi se proučavanjem fizikalnih procesa u Zemljinoj atmosferi, njenoj unutrašnjosti i u oceanima kako bi ih razumjeli ali i iskoristili. Geofizički odsjek PMF-a jedini u Hrvatskoj pruža visokoškolsko obrazovanje u tom području.

Geografski odsjek

U doba globalizacije, na pragu poslije-industrijskog društva, informacije postaju jedan od ključnih resursa razvoja. Istraživanja su pokazala da oko 80 % informacija ima svoju prostornu dimenziju. Suvremena **geografija** znanost je koja opisuje i tumači geoprostorni sklop, a cilj joj je objasniti zakonitosti u prostornim odnosima.

U prvom planu njezina interesa objašnjenje je nastanka, izgleda i značenja dvaju temeljnih prostornih sustava: ekološkog, koji povezuje čovjeka i okoliš, i prostornoga, koji povezuje regiju s drugim regijama, preko interakcije i procesa između njih.

Geološki odsjek

Planet Zemlja dinamičan je sustav, podložen stalnim promjenama, što nameće potrebu za kontinuiranim istraživanjima i novim tumačenjima. To **geologiju** čini jednom od najdinamičnijih znanstvenih disciplina. Raznolikost geoloških istraživanja je doista velika, kao i njihova komplementarnost s drugim prirodnim znanostima. Jedna od bitnih zadaća Geološkog odsjeka je i razvoj metodike nastave ge-

logije te popularizacija ove, još uvijek u široj javnosti premalo poznate struke.

Kemijski odsjek

Kemija je danas jedna od temeljnih prirodoslovnih disciplina koja je nužna za razumijevanje procesa u živom i neživom svijetu na molekulskoj razini, pa ni ne čudi činjenica da svoje mjesto nalazi već u osnovnoškolskoj nastavi. Znanstvena istraživanja u **kemiji** omogućila su izvanredan razvoj tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Bez njih ne bi bilo novih materijala, suvremenih lijekova, umjetnih gnojiva, pesticida, insekticida niti postupaka kontrole kvalitete većine industrijskih proizvoda. Kemijska su znanja neophodna i važna u proizvodnji energije, kako sa stajališta same proizvodnje, tako i sa stajališta utjecaja na okoliš.

Matematički odsjek

Važnost **matematike** u suvremenom društvu odražava se i u činjenici da je, uz materinski jezik, ona najzastupljeniji nastavni predmet u gotovo svim školama na svijetu. Matematički odsjek razvija studije koji prate aktualne potrebe društva za stručnjacima koji imaju posebna znanja u matematičkom znanostima. Matematika danas predstavlja kraljicu znanosti sa snažnim i brzim razvojem, izuzetno širokim i kompleksnim područjem istraživanja i primjena, te velikim brojem znanstvenika i stručnjaka.

Sibila Jelaska (19. 9.

1938.–) akademkinja, profesor emeritus, diplomirala je, magistrirala i doktorirala biologiju na Biološkom odsjeku PMF-a na kojem radi od 1977. do umirovljenja 1999. godine. God. 1984. dobila je Nagradu grada Zagreba a 2000. Državnu nagradu RH za životno djelo.

Josip Goldberg (1885.–

1960.), geofizičar, profesor PMF-a i dekan te akademik. Osnivanjem PMF-a postaje profesor geofizike. Zaslužan je za osnivanje Instituta za fiziku pri JAZU, za izgradnju opservatorija na Puntijarki, kao autor udžbenika i pedagog ali i kao glazbenik, suosnivač Sarajevske filharmonije.

Josip Roglić (1906.–1987.),

akademik, 1945. postaje profesor na Filozofskom, a od 1946 na PMF-u, gdje je bio i dekan. Vodi i Geografski zavod, obnavlja rad Geografskog društva te izlaženje Geografskog glasnika. Organizira popis stanovništva Istre čiji su rezultati bili značajni za odluku o novoj granici s Italijom.

Milan Herak (1917.–2015.).

Milan Perak (1917.–2015.), istaknuti geolog, profesor emeritus i akademik, dekan PMF-a, potpredsjednik JA-ZU. Kao jedan od najboljih svjetskih poznavatelja krša bitno pridonio rješavanju hidroenergetskih problema. Autor udžbenika i novih kolegija, nositelj je brojnih odlikovanja.

Nikola Kallay (1942.–2015.)

professor emeritus i akademik, značajno utjecao na razvoj i napredak koloidne kemije u Hrvatskoj. Član predsjedništva HAZU, urednik časopisa *Croatica Chemica Acta*, predsjednik Hrvatskog kemijskog društva. Suradnik svjetskih univerziteta, dobitnik Državne nagrade za životno djelo.

Svetozar Kurepa (1929.–

2010.), profesor i dekan PMF-a, Snažno je pridonio naglom razvoju matematike u Hrvatskoj 60-tih i 70-tih, a ključan doprinos dao je efikasnom formiranju, organizaciji i vođenju tadašnjeg Matematičkog odeljenja PMF-a. Objavio velik broj znanstvenih i stručnih radova te značajnih udžbenika.

Otvoreni dani PMF-a

Svako sveučilište treb

RAZGOVARAO:

VJEKO PERIŠIĆ

Sveučilišni računski centar (Srce) 29. je travnja navršio 45 godina postojanja. Godišnjica Srca obilježava se kroz tri programska elementa: dani otvorenih vrata pod nazivom “Udite u računalni oblak” bili su organizirani 28. i 29. travnja, središnja svečanu sjednica održava se sutra (utorak, 3. svibnja), a trodnevno stručno događanje “Dani e-infrastrukture” od 23. do 25. svibnja 2016. godine. U okviru Dana e-infrastrukture organizirat će se niz tematskih rasprava, predavanja i radionica vezano uz usluge Srca, ali i otvoriti teme od interesa za akademsku i istraživačku zajednicu u Republici Hrvatskoj. Tako će se prvog dana pod nazivom «Znanost, obrazovanje i e-infrastruktura» organizirati dvije panel rasprave o pitanjima održivosti i financiranja istraživačke infrastrukture, te o otvorenom pristupu i otvorenom obrazovanju. Drugi i treći dan rezervirani su za predstavljanje i raspravu naprednih e-infrastrukturnih usluga Srca, potkrijepljenih korisničkim prezentacijama. Cilj ovog događanja nije samo predstavljanje usluga Srca nego i aktivno sudjelovanje korisnika tj. zajednice u raspravi, planiranju i izgradnji usluga koje Srce pruža sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Povodom 45. rođendana Srca, razgovaramo sa njegovim ravnateljem, dr. sc. Zoranom Bekićem.

“

Jedno od načela koja zastupamo je da se posebno skupi resursi planiraju, nabavljaju i uspostavljaju kao dio otvorene nacionalne infrastrukture, u smislu da budu automatski dostupni svima u sustavu u situacijama kada onaj tko je nabavio resurs nema potrebu njegove uporabe

Kada je Srce osnovano i s kojim ciljem?

Odluku o osnivanju Srca potpisao je rektor Ivan Supek 29. travnja 1971. godine nakon što je Sveučilišni savjet Sveučilišta u Zagrebu raspravio niz projektnih dokumenata koje su u prethodnim godinama pripremili ugledni profesori Sveučilišta, predvođeni grupom profesora s tadašnjeg Elektrotehničkog fakulteta (danas FER). Srce je osnovano kao nacionalna institucija s jasnim ciljem da omogući i unaprijedi primjenu informatičke tehnologije u obrazovanju i znanosti, ali i cijelom hrvatskom društvu.

Povijest Srca važan je dio povijesti hrvatske informatike, ali i hrvatske akademske i istraživačke zajednice. Spomenimo samo puštanje u rad jednog od najvećih računalnih sustava u ovom dijelu Europe

Svaka visokoškolska ustanova treba ustrojiti svoju ICT službu – za sada to nije slučaj, a većina postojećih službi je potkapacitirana, ali i neadekvatno pozicionirana u sustavu upravljanja visokim učilištem, gdje ih se tretira kao “trećerazredne pomoćne službe”, umjesto da se otvori prostor da ICT stručnjaci značajnije pridonose strateškim ciljevima visokog učilišta

(UNIVAC 1110, 1974. godine), izgradnju Sustava znanstvenih informacija Hrvatske (SIZIF, krajem 70-ih i tijekom 80-ih godina) ili informacijskih sustava za velika sportska natjecanja (Mediterranske igre Split '79, OI Sarajevo '84, Igre dobre volje '86., Univerzijada '87). Od samog nastanka Srce sudjeluje u međunarodnim projektima vezanim uz računalno-komunikacijske mreže, što početkom 90-ih rezultira realizacijom internetske veze Hrvatske sa svijetom (1992.), registracijom hrvatske nacionalne internetske domene “.hr” (1993.) i provedbom projekta izgradnje hrvatske akademske i istraživačke mreže, danas poznate kao CARNet (1991.-1995).

Koje sve usluge Srce pruža i kojim sve sustavima danas upravlja?

Teško je ukratko pobrojiti svih 60-ak usluga i sustava koje Srce danas gradi i održava, pa krenimo od onih s najvećim brojem korisnika. Sustav AAI@EduHr koristi više od 830 tisuća hrvatskih studenata, učenika, nastavnika, profesora i znanstvenika. Sa svojim elektroničkim identitetom, koji je dio baš toga nacionalnog

sustava kojega je izgradilo i održava Srce, svi oni pristupaju različitim uslugama (danas ih je više od 500) putem Interneta, od kojih mnoge potiču i izvan Hrvatske. Više od 130 tisuća hrvatskih studenata mnoge ‘poslove’ sa svojim visokim učilištem obavlja preko Informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU), često uz uporabu svojih studentskih iskaznica (“X-ca”) i koristeći svoja prava kojima se upravlja kroz Informacijski sustav studentskih prava (ISSP) i Informacijski sustav akademskih kartica (ISAK). Svi koji u svojim studentskim domovima koriste Internet, to rade putom StudDOM mreže koju zajedno sa studentskim centrima diljem Hrvatske gradi i održava Srce.

No Srce je, kao što mu i ime kaže, osnovano prije svega kao institucija u kojoj se računa...

U Srcu se, naravno, i dalje može računati. Sustavi za napredno računanje - računalni klaster Isabella i Hrvatska nacionalna grid infrastruktura CRO NGI s ukupno više od 2500 procesorskih jezgri i dalje su najveći zajednički računalni resurs dostupan svakom znanstveniku ili nastavniku u Hrvatskoj za potrebe aktivnosti

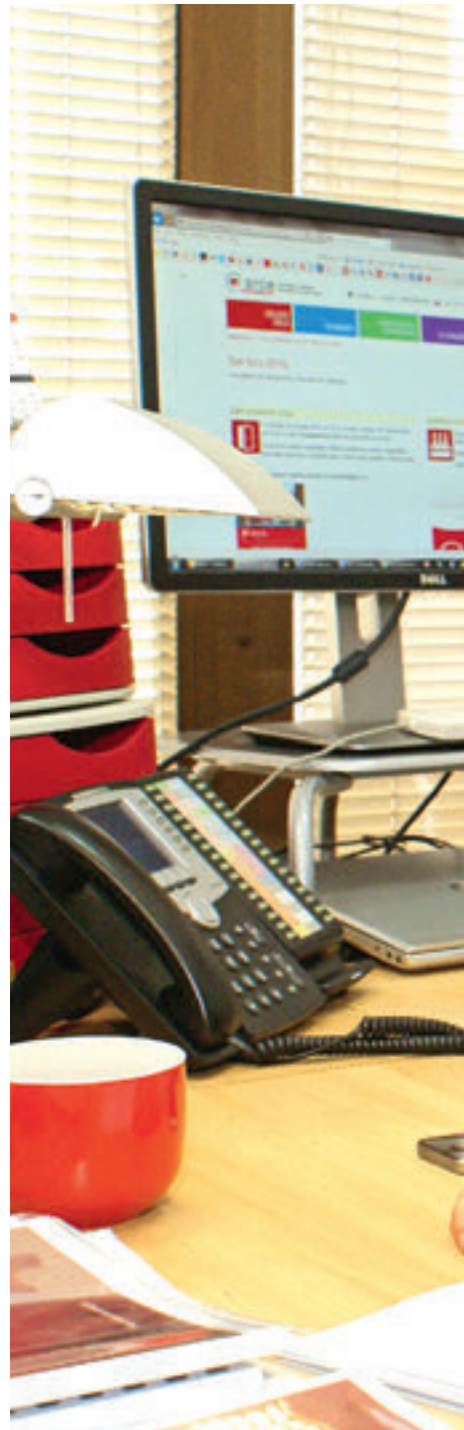
koje se financiraju javnim sredstvima.

Sukladno paradigmi ‘računarstva iz oblaka’ (engl. *cloud computing*), Srce pruža niz usluga akademskim ustanovama, od virtualnih poslužitelja i virtualnih laboratorija i učionica do različitih aplikacija za kolaboraciju i pohranu podataka, kao što su npr. Moj oblak ili LimeSurvey. Značajan dio aktivnosti Srca vezan je uz obrazovanje za primjenu ICT (informatičko-komunikacijske tehnologije), ali i za primjenu ICT u modernom obrazovnom procesu. Tečajeve Srca svake godine pohađaju stotine studenata, a posebnu grupu obrazovnih programa čine oni za IT specijaliste ili one koji žele njima postati - od Linux akademije Srca do novog programa edu4IT namijenjenog prije svega zaposlenicima IT službi na hrvatskim visokim učilištima i institutima.

Centar za e-učenje Srca gradi i održava moderne platforme za e-učenje (sustav Merlin koji se temelji na sustavu otvorenog koda *moodle* je svakako najpoznatija među njima) koje svake akademske godine koriste deseci tisuća studenata i njihovih nastavnika. Tu je i važan segment tzv. podatkovnih usluga - Srce je dom svima dobro poznatog Hrčka - portala više od 400 hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. Ara je agregator hrvatskih digitalnih repozitorija i omogućava pretraživanje svih sadržaja u Hrvatskoj dostupnih u otvorenom pristupu. Najnovija “pridošlica” je Dabar - sustav digitalnih akademskih repozitorija i arhiva, kojeg je u proteklih pola godine od puštanja u produkcijski rad već započelo koristiti više od 95 ustanova. Srce se trudi da se za sve najvažnije komponente e-infrastrukture, dakle za sve značajne usluge, uspostave tijela kao što su savjeti ili vijeća korisnika, kroz koja korisnici mogu utjecati na razinu usluge i pravce razvoja pojedinih sustava. Ponekad je djelovanje takvih tijela uspješno, ponekad su to i negativna iskustva koja ukazuju da kod nas postoji još dosta prostora da se naučimo zajednički raditi, graditi i koristiti zahtjevne ICT sustave.

Kakvim vidite buduće glavne pravce razvoja IT-a na drugim sveučilištima?

Nema modernog obrazovanja i modernih istraživanja bez ICT - nije moguće obrazovati i pripremiti za moderno tržište rada nove generacije studenata, tzv. digitalnih urođenika, bez svestrane i primjerene uporabe ICT u obrazovnom procesu. Polazeći od toga da ICT postaje sveprisutnom, te se prožima s modernim obrazovnim procesom i modernim istraživačkim procesom, naš je stav u Srcu da svaka visokoškolska ustanova treba ustrojiti svoju ICT službu, primjerenu potrebama i situaciji. Za sada to nije slučaj, većina takvih službi je podka-

pacitirana, ali i neadekvatno pozicionirana u sustavu upravljanja visokim učilištem. Takve službe se uglavnom još uvijek tretira kao “trećerazredne pomoćne službe”, umjesto da se otvori prostor da ICT stručnjaci značajnije pridonose strateškim ciljevima visokog učilišta.

Kada govorimo o razini sveučilišta, definitivno smatram, a to potvrđuje i praksa svih relevantnih europskih i svjetskih sveučilišta, da svako sveučilište treba imati i svoju ICT strategiju i svoj ICT proračun, a onda i učinkovit i adekvatno kapacitiran ICT tim koji će zajedno s upravom sveučili-

“

Praksa svih relevantnih europskih i svjetskih sveučilišta potvrđuje da svako sveučilište treba imati i svoju ICT strategiju i svoj ICT proračun, a onda i učinkovit i adekvatno kapacitiran ICT tim

ILIŠNOG RAČUNSKOG CENTRA • 45 GODINA SRCA

Da svoje Srce!

lišta raditi na ostvarivanju zacrtanih strateških i operativnih ciljeva. Koje poslove će takav ICT tim raditi samostalno, koje kroz suradnju s drugim ICT timovima na nacionalnoj razini, a koje će usluge eventualno nabavljati na tržištu ovisi od okolnosti i politike svakog sveučilišta.

Što je s financiranjem takve politike?

Moderan pristup upravljanju ICT-om podrazumijeva da institucije imaju svoju ICT strategiju, svoj ICT proračun, koji danas često čini 5 do 10% od ukupnog proračuna institucije, te da polazeći od svoje strategije i operativnih potreba odlučuju o načinu izgradnje i uporabi potrebne e-infrastrukture. U Hrvatskoj je već dugu niz godina prisutna situacija da se mnoge ICT potrebe (npr. pristup internetu, sustavi za napredno računanje, pristup on-line bazama podataka, pojedine vrste softvera, administrativni informacijski sustavi, kao što je npr. ISVU) zadovoljavaju na način da ih financira nadležno ministarstvo, a da ih ustanove koriste bez naknade, pa uprave visokih učilišta često nisu niti svjesne izazova vezanih uz taj segment poslovanja. Neke potrebe se ipak rješavaju na ustanovama, ali vrlo često *ad hoc*, kao

Biografija – Zoran Bekić

Diplomirao je 1981. na Fakultetu primijenjene matematike i kibernetike Moskovskog državnog sveučilišta "Lomonosov". Na istom je fakultetu 1984. završio i poslijediplomski studij i obranio disertaciju iz područja arhitekture paralelnih računalnih sustava. Doktorsku disertaciju "Strategije uvođenja i modeli potpore e-učenju u visokom obrazovanju" obranio je 2010. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon polugodišnjeg rada na Institutu "Ruđer Bošković", od rujna 1982. radi u Sveučilišnom računalnom centru Sveučilišta u Zagrebu. Od 1994. je pomoćnik ravnatelja za informacijske i korisničke servise Srca, a od 2001. je ravnatelj Srca. Od 1995. do 1998. bio je i pomoćnik ravnatelja Hrvatske akademske i istraživačke mreže CARNet. Objavio je više od 60 znanstvenih i stručnih radova.

"vatrogasne" mjere i reakcije na incidentne situacije.

U uređenim sustavima postoje različiti modeli upravljanja ICT-om i financiranja ICT potreba. Jedan je svakako i ovaj koji postoji u Hrvatskoj, ali je pitanje održivosti takvog modela sve češće prisutno. Druge opcije vezane su uz različite modele zajedničkog planiranja i zadovoljavanja ICT potreba, od toga da se zajednički poslovi dijele na nacionalnoj razini između ICT timova različitih sveučilišta (ako oni postoje i ako su kapacitirani za takve poslove), pa do toga da se zajednički nabavljaju na tržištu, što sve opet podrazumijeva spremnost na standardizaciju i usklađivanje poslovnih procesa.

Kako osigurati racionalnu politiku korištenja IT resursa?

Srce već dugo zastupa niz načela, kao što su npr. transparentnost u odlučivanju i financiranju ili aktivno sudjelovanje svih dionika, posebno korisnika u odlučivanju kroz upravljačka tijela (savjete, vijeća i sl.). Jedno od tih načela je i to da se posebno skupi resursi planiraju, nabavljaju i uspostavljaju (posebno ako se radi o javnim sredstvima) kao dio otvorene nacionalne infrastrukture, u smislu da takvi resursi budu au-

Kako poboljšati funkcionalnost ISVU-a, koji za sada mora biti na usluzi različitih specifičnosti institucija s kojima radite?

Specifičnost ISVU-a je u tome što on istovremeno podržava poslovanje više od 100 visokih učilišta, i to u uvjetima kada zakonodavni okvir samo vrlo općenito definira pravila studiranja i druge poslovne procese na visokim učilištima, a visoka učilišta imaju visoku razinu autonomije uređivanja detalja tih procesa. Time sustav kao cjelina postaje jako kompleksan zbog različitih pravila koja treba podržati, a s druge strane, mnogi imaju osjećaj da je nedovoljno fleksibilan u podržavanju njihovih specifičnih potreba. Pri tome se temeljne funkcionalnosti ISVU stalno šire, pa tako od prošle godine ISVU podržava i poslijediplomske i razlikovne studije, a ove godine se radi na podršci za programe cjelovitog učenja i na unapređenju modula za praćenje nastave.

Zasigurno bi bilo od koristi za sve da se i na nacionalnoj, a posebno na sveučilišnoj razini poradi na ujednačavanju, odnosno standardizaciji pravila izvođenja pojedinih vrsta studijskih programa i pravila studiranja. Viša razina standardizacije procesa studiranja nije samo interes nas koji razvijamo informacijski sustav, nego i studenata jer bi proces studiranja time postao transparentniji.

Drugi izazov koji moram spomenuti vezano uz podršku ISVU, ali se taj izazov odnosi i na mnoge druge usluge Srca, je taj da se brojnost timova koji daju podršku (pa tako i za ISVU) praktički godinama ne mijenja, bez obzira na to što broj korisnika svih sustava, očekivanja tih korisnika i razina složenosti i kompleksnost sustava stalno rastu. Nije održivo da isti tim održava sustav koji je nekada koristilo 20-ak visokih učilišta s ukupno 50 tisuća studenata i sustav koji danas koristi 110 visokih učilišta sa skoro 150 tisuća korisnika (uključujući nastavnike i administrativno osoblje). Nažalost, izgleda da mi u sustavu javnih službi lakše pronalazimo načine i sredstva za razvojne projekte ili nabavu opreme nego za širenje stručnih timova i njihovu održivost.

“

Nije održivo da isti tim održava sustav (ISVU) koji je nekada koristilo 20-ak visokih učilišta s ukupno 50 tisuća studenata i sustav koji danas koristi 110 visokih učilišta sa skoro 150 tisuća korisnika, uključujući nastavnike i administrativno osoblje

tomatski dostupni svima u sustavu u situacijama kada onaj tko je nabavio resurs nema potrebu njegove uporabe.

Navedeno podrazumijeva i dogovor oko financiranja komponenti e-infrastrukture, odnosno oko dugoročne održivosti takvih sustava, u smislu pokrivanja operativnih troškova funkcioniranja sustava. Ipak, najvažnija je spremnost za suradnju i (pravovremeni) dogovor oko zajedničke uporabe nekog resursa, te učinkovita koordinacija strateških projekata i investicija na nacionalnoj razini, što još uvijek (pre)često nije slučaj.

Koji su važniji projekti Srca do 2020. godine?

Izdvojio bih tri projekta u tijeku koja u Srcu, ali i prema Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije smatramo strateškim. To je Hrvatski znanstveni i obrazovni oblak ili HR-ZOO. Zamislijen je kao otvorena zajednička e-infrastruktura za sve ustanove i projekte iz sustava MZOS, koja će im omogućiti uporabu virtualnih računalnih i spremišnih resursa po načelu računarstva u oblaku, osigurati resurse grida i računalne resurse visokih performansi (HPC) za napredno računanje, velike spremišne kapacitete, obnovu jezgre CARNetove mreže, mrežu podatkovnih centara u koju će osim nacionalnih resursa sveučilišta moći instalirati i lokalne ICT resurse, te povezivanje s europskim e-infrastrukturama.

Ukratko, HR-ZOO dugoročno treba osigurati da se niti jedna ustanova ili projekt u sustavu znanosti i visokog obrazovanja ne treba baviti pitanjima dostupnosti potrebnih računalnih i spremišnih resursa, te sigurnošću podataka koje posjeduju i obrađuju. Sustav Dabar (digitalni akademski arhivi i repozitoriji) je druga važna komponenta otvorene istraživačke infrastrukture u Hrvatskoj. Sustav već sada omogućava svim institucijama iz sustava znanosti i visokog obrazovanja, kao i istraživačkim skupinama, uspostavu institucijskih i tematskih repozitorija, tj. sustavno, pouzdano i stabilno prikupljanje, pristup i dugoročno čuvanje digitalnih podataka, poželjno u otvorenom pristupu, uključujući i javno dostupne završne radove i doktorske disertacije visokih učilišta. Dabar će se stalno razvijati, kako u smislu proširenja funkcionalnosti, tako i u smislu omogućavanja pohrane novih vrsta digitalnih objekata. Dio koncepcije i misije Dabra je promocija i omogućavanje otvorenog pristupa istraživačkim podacima i obrazovnim sadržajima, za što se i Srce posebno zalaže.

Kao i u slučaju HR-ZOO, Srce razvija sustav Dabar u suradnji s partnerskim institucijama iz akademske zajednice. Važno je naglasiti da u oba slučaja Srce vodi brigu i o tome da ove temeljne sastavne nacionalne e-infrastrukture budu dobro povezane i interoperabilne s odgovarajućim europskim i globalnim infrastrukturama, čime se osigurava prepoznatljivost i povezanost hrvatskog obrazovnog i istraživačkog prostora s europskim i svjetskim.

Treća strateška aktivnost Srca u nadolazećim godinama vezana je uz obrazovne aktivnosti koje Srce provodi. Obrazovni programi za IT specijaliste kao što su Linux akademija ili edu4IT, te posebni obrazovni programi za sveučilišne nastavnike koji ih osposobljavaju za učinkovitu uporabu novih tehnologija u obrazovnom procesu predstavljaju okosnicu budućih obrazovnih programa Srca, a temelje se na ekspertizi zaposlenika Srca i naših suradnika iz akademske zajednice.

REKTOR DAMIR BORAS: ‘ Prema stoljetnoj tradiciji, stjecanjem akademskoga stupnja doktora znanosti dotadašnji suradnik u istraživač-kome radu svojih učitelja stječe pravo da samostalno oblikuje vlastita istraživanja i da sam bira svoje učenike i suradnike - postaje samo-stalni istraživač. No svi koje proglasimo doktorima znanosti, stječu i nemalu obavezu da postanu glasnogovornicima razuma, tolerancije, veselja u radu i ljubavi prema bližnjemu, nositeljima novih otkrića i spoznaja sutra, te lučonošama i jamcima našega opstanka i našega napretka u budućnosti...’

17. travnja 2016 330 novih dok Sveučilišta

CENTAR ZA POSLIJEDIPLOMSKE STUDIJE
Goran Cvjetinović, Bojana Čoso, Mak Kišević, Antonija Maričić

AGRONOMSKI FAKULTET
Željko Andabaka, Krunoslav Dugalić, Ana-Marija Jagatić Korenika, Danijela Janjanin, Ana Karačić, Ana Lovrić, Ana Mandić, Esme Johanna Marčelja, Igor Palčić, Vid Privora, Sanja Radman, Toni Safner, Monika Zovko

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
Gloria Oreb, Marko Šošić, Celestina Vičević

EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET
Dijana Jerković, Aleksandra Krampač-Grljušić, Darko Roviš

EKONOMSKI FAKULTET
Maja Bašić, Paško Burnać, Mate Krišto, Danijel Mlinarić, Dora Naletina, Irena Palić, Dina Tomšić, Davor Vlajčić

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA
Almir Badnjević, Niko Bako, Mario Brčić, Tonči Dadić, Matija Džanko, Andrej Grgurić, Martina Holenko Dlab, Lovre Hribar, Šandor Ileš, Krunoslav Ivešić, Ashok Mallayya Kanthe, Martina Kutija, Alma Oračević, Danimir Pečur, Renata Rubeša, Nicoletta Saulig, Ivan Strnad, Dijana Tralić, Vedran Vrbanić

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE VARAŽDIN
Petra Grd, Robert Kudelić, Zdravko Roško, Martina Tomićić Furjan, Nikolina Žajdela Hrustek

FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI
Juraj Fosin, Jurica Ivošević

FILOZOFSKI FAKULTET
Josipa Alviž, Antun Baće, Jadranka Bagarić, Borko Baraban, Klementina Batina, Andriana Benčić, Monika Blagus, Ines Blažević, Marijana Češi, Emina Dabo, Katarina Dadić, Haris Dervišević, Roman Domović, Ivan Dunder, Behija Durmišević, Diana Foro, Sanja Franković, Ana Globočnik Žunac, Dunja Holcer, Mirela Hrovatin, Snježana Husinec, Mirna Jernej Pu-lić, Vendi Jukić Buća, Vilmica Kapac, Daniela Katunar, Boško Knežić, Marina Krpan Smiljanec, Željko Krušelj, Ivana Kukić Rukavina, Josipa Lulić, Neda Macanović, Aleksandra Pikić, Martina Sertić, Tomislav Stojanov, Denis Vokić

GRAĐEVINSKI FAKULTET
Marko Bartolac, Marija Demšić, Josipa Domitrović, Ivan Duvnjak, Mislav Stepinac

GRAFIČKI FAKULTET
Siniša Bogdanović, Sanja Brekalo, Denis Jurečić, Martina Skenderović Božičević

HRVATSKI STUDIJI
Rudolf Barišić, Dijana Dijanić, Željko Karaula, Vedran Klau-

žer, Mislav Kovačić, Željka Križev, Ana Popovčić, Mislav Rubić, To

HRVATSKI STUDIJI – FILOZOFOVI (FAKULTET FILOZOFIJE)
Anita Calvert, Natali Hrbud, Ve

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
Stjepan Brebrić, Zoran Turza

PRAVNI FAKULTET
Asmira Bećiraj, Zoran Burić, Ma Frankulin, Nataša Lalićević, Ale rović, Gojko Ostojić, Sunčana Rok

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Ivana Andelić, Konrad Burnik, novič, Leopoldina Dakić, Tonko na Horjan, Vanja Ivković, Never Snježana Lubura, Irma Mahmud kac, Bojana Mohar Vitezić, Lovr ka Sandev, Goran Simatović, B Trbojević Akmačić, Ivana Več Vilenica, Tanja Vojvoda Željko,

VETERINARSKI FAKULTET
Ivan Alić, Diana Brozić, Jelena Katančić, Iva Ljubičić, Maja Ma Ivona Žura Žaja

FAKULTET KEMIJSKOG INŽINERSTVA
Zana Hajdari, Mario Panjičko, Bratinčević

FAKULTET POLITIČKIH ZNANOSTI
Ivana Babić, Dario Kuntić, Jago jeta Sinko

FAKULTET STROJARSTVA I ELEKTROTEHNIKE
Mihael Cipek, Mate Grgić, Maja Kovačić, Tomislav Lesićar, Mo- čić, Mato Perić, Martin Surjak, Snajdar Musa, Dario Zlatar

FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKI FAKULTET
Maja Lusina Kregar

FILOZOFSKI FAKULTET
Marica Marinović Golubić, Igo Lada Muraj, Iva Nazalević Čuč Bogadi, Merica Pletikosić, Danij Matko Sorić, Jelena Spreicer, Da Škiljan, Tihana Škojo, Sanja Šoš nović, Ana Vidović Zorić, Vane Vrdoljak, Josip Zanki, Marina Z go Župarić-Iljić

6. promovirano ktora znanosti u Zagrebu

, Milica Mikecin, Suzana Miljan,
mislav Škrbić

**FSKI FAKULTET DRUŽBE ISU-
E I RELIGIJSKIH ZNANOSTI)**
dran Lukman

KULTET

ca Cicak, Maja Ernečić, Miljenko
ksandar Maršavelski, Ivana Mau-
sandić Vidlička, Krešimir Škarica

FIČKI FAKULTET

Ana Crnković, Danijela Cvija-
Dražić, Mateja Dumbović, Iva-
na Jurčević Peček, Mario Kekez,
ljin, Mihaela Mesarić, Lara Mi-
o Prepolec, Petra Rodić, Dubrav-
orna Šarić, Anita Šporec, Irena
enaj, Kristijan Velebit, Marina
Nenad Vuletić, Ivana Zamboni

Gotić, Jozo Grbavac, Jadranka
urić, Iva Šmit, Lana Vranković,

ENJERSTVA

Anamarija Rogina, Maja Veršić

OSTI

da Novak, Zrinko Petener, Mar-

BRODOGRADNJE

Jurica, Miroslav Kovačec, Saša
rana Mihaljević, Hrvoje Mikul-
Igor Šiško, Stanko Škec, Mateja

SKI FAKULTET Zdenka Lalić,

r Mikloušić, Snježana Močinić,
ević, Alen Ontl, Valentina Papić
ela Roksandić, Branka Rudman,
anijela Šegedin Borovina, Ivana
tarić, Ivana Tomas, Ana Tomlje-
ssa Vitković Marčeta, Gabrijela
žgrablić, Snježana Zrinjan, Dra-

GEODETSKI FAKULTET

Nikola Vučić

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

Fuad Babajić, Josip Cvenić, Branimir Filipović, Marjan Jerković,
Mateja Kunješić, Ivana Nikolić, Hrvoje Podnar, Branimir Štimec,
Dragutin Šuker, Enver Tahiraj, Ivan Vrbik, Ana Vuljanić

MEDICINSKI FAKULTET

Ana Marija Alduk, Biljana Andrijević Derk, Davor Barić, An-
tonela Bazina, Ivanka Bekavac Vlatković, Željka Belošić Halle,
Mirjana Bjeloš Rončević, Bruna Brunetta Gavranić, Anamarija
Čavčić, Vesna Čosić, Domagoj Džaja, Tihana Džombeta, Ljiljana
Fodor, Marija Gomerčić Palčić, Tatjana Goranović, Tonko Gu-
lin, Renata Ivanac Janković, Josip Juras, Ivana Jurić, Sandra
Karanović, Ana Knezović, Marta Koršić, Nina Kosi, Ivana Kra-
ljević, Darko Kranjčec, Ksenija Kranjčević, Nermin Lojo, Mir-
jana Lončarić-Katušin, Marjeta Majer, Ksenija Makar-Aušper-
ger, Kristina Marić Bešić, Petar Matošević, Vesna Medjedović
Marčinko, Jelena Mustapić, Zrinka Orešković, Tatjana Pavelić
Turudić, Darko Perović, Marina Polić Vižintin, Nives Pustišek,
Petra Radulović, Martina Rinčić, Nataša Rojnić Putarek, Mar-
jan Rožanković, Ivana Sabolić Pipinić, Sanja Sakan, Dean Stri-
nić, Lea Salamon, Andrej Šitum, Daška Štulhofer Buzina, Aran
Tomac, Marijana Turčić, Nenad Veček, Luka Vučemilo, Tama-
ra Vukić, Andrea Vukić Dugac, Marina Zmajević Schonwald,
Gordana Živanović-Posilović

METALURŠKI FAKULTET

Ivan Jandrić

PREHRAMBENO-BIOTEHNOLOŠKI FAKULTET

Leda Borovac Štefanović, Dijana Grgas, Maja Jukić Špika, Jo-
vica Lončar, Mario Novak, Marko Obranović, Maja Repajić,
Hrvoje Sarajlija, Marija Sedak, Ivana Varenina

RUDARSKO-GEOLOŠKO NAFTNI FAKULTET

Maja Briški, Martin Krkač, Andrija Mikulić

STOMATOLOŠKI FAKULTET

Venera Bimbashi, Vesna Đermanović Dobrota, Sandra Koci-
jan Lovko, Karla Ledić, Gorana Mirošević, Marko Mornar Je-
lavić, Vedran Šantak

ŠUMARSKI FAKULTET

Karlo Beljan, Linda Bjedov, Miljenko Klarić, Jelena Kolić, Ni-
kola Lacković, Vinko Paulić, Kristijan Radmanović, Branimir
Šafran, Martina Tijardović, Marko Zorić

TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Lea Botteri, Vesna Hajsan-Dolinar, Goran Majstorović, Bosilj-
ka Šaravanja, Emilija Zdraveva

UČITELJSKI FAKULTET

Mirjana Boras, Željka Knežević, Goran Lapat, Jadranka Pavić,
Snježana Šarančić, Marko Turk

IZVJEŠĆE PREDSEDNIKA NACIONALNOG VIJEĆA ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ SABORU RH

Povećanje sredstava za financiranje znanosti i obrazovanja pitanje je hrvatske budućnosti

PIŠE:

Ivo Družić

Nacionalno vijeće konstituirano je 2014. godine spajanjem dotadašnjeg Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Svi članovi obavljaju ovu dužnost uz redoviti posao i nema stalno zaposlenih. Aktivnost Vijeća u skrbi za kvalitetu odvijala se na tri ključna područja.

Glavne aktivnosti Vijeća

Prvo, na području unapređenja kvalitete znanstvenika i znanstvenih istraživanja ističe se intenzivan rad na izradi Pravilnika o izboru u znanstvena zvanja čiji je nacrt u javnoj raspravi. Njegova je uloga da prepoznavajući suvremene svjetske trendove razvoja znanosti i ugrađujući standarde međunarodne vidljivosti, zrcali hrvatska dugoročna društvena i državna strateška opredjeljenja.

Drugo, konkretna skrb za napredak znanosti i tehnološki razvoj, odnosila se na odabir znanstvenih centara izvrsnosti sukladno prioritetima Strategije pametne specijalizacije osobito u razvoju STEM područja. Nakon postupka međunarodne recenzije Nacionalno je vijeće od 100 prijavljenih predložilo, a ministar proglasio ukupno 13 centara izvrsnosti. „Prolaznost“ od 13% prijedloga nakon rigoroznih međunarodnih recenzija dobar je indikator kvalitete.

Treće, u području visokog obrazovanja Nacionalno je vijeće upravo svoju pozornost na rezultate primjene bolonjskog procesa koje Hrvatska zajedno sa ostalim članicama Europske unije prati u trogodišnjim ciklusima na ministarskim konferencijama (posljednja u Erevanu 2015). Zaključilo je kako daljnja implementacija i potrebne reforme ovise o dva ključna čimbenika. S jedne su strane kvalitetne prognoze realnih potreba hrvatskog gospodarstva. S druge su strane prognoze EU s radikalnim restrukturiranjem tržišta rada obzirom na zanimanja budućnosti. Sudjelovanje u dugoročno sasvim novom pojmovnom i sadržajnom oblikovanju onoga što danas poznajemo kao osnovnu, srednju i visoku naobrazbu jedan je od najvećih izazova i za NV. Već sad nastajuće buduće tehnologije (FET) ukazuju na potpuno nove sadržaje onoga što i kako treba učiti.

Znanstvena zajednica – naša jedina intelektualna elita

Specifična zakonska strateška pozicija Nacionalnog vijeća bez značajnijih operativnih ovlasti, orijentirala je ostvarenje programskih ciljeva naše aktivnosti poglavito na rasprave, te donošenje stavova i zaključaka kojima smo poticali aktivnost subjekata i institucija znanstveno-obrazovnog sustava.

U definiranju ciljeva svoje aktivnosti pošli smo od spoznaje kako dugoročno nepovoljna obilježja hrvatske gospodarske i socijalne zbilje potiču procese kojima Hrvatska divergira umjesto da konvergira razvojnoj putanji visoko razvijenih zemalja EU.

Naše je stoga polazište kako hrvatska znanstvena zajednica s ma-

Ishodišni cilj aktivnosti Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj je razvijanje svijesti o (samo)odgovornosti hrvatske znanstvene zajednice za razvitak hrvatskog društva i poticanje aktivnosti kojom se ta odgovornost svjesno prihvaća u samoj akademskoj zajednici

Ivo Družić

DAMIR HUMSKI

“

Nismo dali potreban doprinos preskakanju „mentalnog zida“ koji znanost i naobrazbu umjesto u ključnu investiciju novog razvoja smješta u proračunski trošak koji po definiciji treba minimizirati

nje od 20 tisuća aktivnih doktora znanosti, odnosno manje od 0.5% ukupnog stanovništva, unatoč svih svojih mana i manjkavosti, predstavlja jedinu intelektualnu elitu koju Hrvatska ima. Niti druge niti bolje nema. Otuda dolazi njena odgovornost ne samo za vlastiti učinak nego i golema odgovornost za razvitak hrvatskog društva čiji su porezni obveznici javnim sredstvima omogućili individualan znanstveni napredak. Razvijanje svijesti o (samo)odgovornosti koja iz toga proizlazi i poticanje aktivnosti kojom se ta odgovornost svjesno prihvaća u samoj akademskoj zajednici ishodišni je cilj aktivnosti NV.

Novi modeli osobnog života društvenog razvoja

U situaciji nacionalnog razvojnog posustajanja jedan od značajnijih ciljeva aktivnosti NV u području znanosti je uputiti u duboko promišljenu i stoga realnu sveobuhvatnu strategiju do 2050. kojom EU već sada aktivno otvara nove razvojne obzore na individualnoj i društvenoj razini.

Na individualnoj razini posrijedi su duboke promjene koncepcije čovjeka i ljudskog života. Dešifriranje

ljudskog genoma i genetskog koda biljnog i životinjskog svijeta otvorile su vrata sasvim novim oblicima tretiranja bolesti personaliziranom medicinom, a genetski inženjering takve kombinacije između vrsta koje mijenjaju sam pojam životnih potreba i koncept njihovog zadovoljavanja. U tijeku je još daleko složeniji proces mapiranja ljudskog mozga praćen ubrzanjem otkrića u sintetskoj biologiji. To znači da nam slijedi novi svijet s nepoznatim mogućnostima produljenja „prirodnog“ života ali i nepoznati pravci razvoja „umjetnog“ života odnosno „umjetne“ inteligencije. Obveza je NV hrvatskoj javnosti osigurati neprekidnu komunikaciju s dinamikom ovih promjena.

Na društvenoj razini posrijedi je europsko opredjeljenje za radikalno nov model socijalnog i gospodarskog razvoja. Njegovo je ishodište u tzv. „zelenoj“ industrijskoj revoluciji koja novim masovnim zapošljavanjem adresira nezaposlenost kao krucijalan gospodarski i socijalni problem. Ona među ostalim podrazumijeva novi koncept životnih i poslovnih obitavališta koja istodobno postaju i proizvođači i potrošači „zelenih“ energije. Ona podrazumijeva novi koncept transporta i komunikacije. Između njih je divovski projekt energetskog „interneta“. Sve to promijenit će i već sada mijenja sam pojam onoga što danas poznajemo kao školu, tvornicu ili bolnicu.

Znanost i obrazovanje – investicija, a ne trošak

Nacionalno vijeće ima ovdje za cilj da svojim stavovima potakne hvatanje tehnološko-razvojnog priključka i inicira potrebu adresiranja filozofskih, estetskih, kulturnih, i etičkih aspekata nove stvarnosti.

Potrebno se osvrnuti i na gorući problem koji nismo uspjeli razriješiti. Nismo dali potreban doprinos preskakanju „mentalnog zida“ koji zna-

nost i naobrazbu umjesto u ključnu investiciju novog razvoja smješta u proračunski trošak koji po definiciji treba minimizirati.

Nismo uspjeli uvjeriti kreatore proračunske politike da je dugoročna stagnacija i pad ekonomske aktivnosti izravno povezan i s činjenicom da je od 2004. Hrvatska jedina članica EU koja je i relativno i apsolutno smanjila nacionalna izdvajanja za znanost, dok su ih drugi više nego udvostručili. Nismo učinili razvidnim „bumerang“ koji tek slijedi u ishodištima učenja i stečenim znanjima kada u prethodnih 8 godina povećate državni proračun za 8,5%, smanjite u njemu izdvajanja za visoko obrazovanje za 4,3%, a povećate broj studenata za 18%.

Manjak nacionalnih sredstava nije moguće nadoknaditi EU fondovima

Osobito, nismo uspjeli uvjeriti u jednostavnu činjenicu kako nedostajuća nacionalna sredstva nije moguće nadoknaditi EU fondovima, jer oni pretežito funkcioniraju po principu „novac na novac“. Sredstva EU fondova u pravilu nisu po svojoj namjeni niti trajnog, niti dugoročnog karaktera pa niti nemaju funkciju održanja institucionalne stabilno-

“

Nedostajuća nacionalna sredstva nije moguće nadoknaditi EU fondovima – stabilnost nacionalnog financiranja pretpostavka je bilo kakve značajnije participacije u europskom financiranju

sti nacionalnih sustava znanosti. Upravo obrnuto, stabilnost nacionalnog financiranja pretpostavka je bilo kakve značajnije participacije u europskom financiranju.

Moram naglasiti kako nismo bili dovoljno angažirani u objašnjavanju specifičnosti pod kojima se treba stimulirati suradnja znanosti i gospodarstva. U EU na svaka 3 zaposlena s srednjom ili nižom spremom dolazi 1 sa terciarnim obrazovanjem. U većini hrvatskih izvoznih sektora taj je odnos 6:1. Tehnološki zaostale i usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. To zorno potvrđuju podaci prema kojima ispod 200 tvrtki koristi oko 500 milijuna kuna subvencija odnosno poreznih olakšica za I&R pri čemu oko 2/3 tih sredstava koriste 2 multinacionalne kompanije koje posluju u Hrvatskoj. Stoga treba osposobiti znanost ne samo da čeka „narudžbe“ iz prakse, nego i da „kreira“ potražnju za istraživačkim projektima koji unapređuju poslovanje i konkurentnost, okupljajući poduzetnike u centrima izvrsnosti, centrima kompetencija, znanstveno-tehnolojskim parkovima, klasterima i drugim oblicima.

Osmogodišnji kontinuitet smanjivanja sredstava za znanost

Da bi potpomogli ovaj novi pristup povećanoj (samo)odgovornosti znanosti, Nacionalno vijeće, Rektorski zbor, HAZU i HRZZ pred gotovo 2 godine su taksativno definirali programsku strukturu 350 milijuna kuna dodatnih proračunskih sredstava po stavkama koje mogu dati najveći efekt u suradnji s gospodarstvom i privlačenju sredstava EU fondova i gdje ništa ne bi išlo na plaće.

Umjesto minimalnog povećanja, dobili smo sad već osmogodišnji kontinuitet smanjenja nacionalnih sredstava za znanost, koji se prema usvojenoj proračunskoj politici, nastavlja i u slijedećim godinama.

Time se nastavlja i trend koji, ukoliko se ne prekine, vodi u destrukciju, ne samo istraživačko obrazovnih kapaciteta. On vodi u takav gubitak sposobnosti prilagođavanja razvojnim promjenama koji pored razvojnog umnaža i civilizacijski jaz prema razvijenim članicama EU i koji tako može i hrvatski nacionalni identitet gurnuti na sam rub prepoznatljivosti.

Suočeni s dimenzijama problema, logično je zapitati se što smo „zapeli“ na „sitnici“ od 350 milijuna kuna dodatnih proračunskih sredstava.

No kada imate sustav od 160 tisuća studenata, 32 tisuće diplomana godišnje, 11 tisuća istraživača, 8 javnih sveučilišta, 90-tak fakulteta i 25 instituta koji ukupno čine jedva 3% proračunskih rashoda, tada dobijete drugu računicu, u kojoj se i sa sitnom injekcijom može postići relativno veliki efekt.

Duboko smo uvjereni da preokretanje trendova u financiranju znanosti i visokog obrazovanja, makar i na simboličkoj razini, ima bitan utjecaj na javnu percepciju znanosti i obrazovanja kao potencijalnog i realnog pokretača suvremenog i brzog razvitka.

(Prema Izvješća je redakcijska)

PREDSTAVLJAMO MLADE ZNANSTVENIKE

U promociju mladih znanstvenika Universitas kreće s početne postaje akademske karijere – od znanstvenih novaka. Odabrali smo više nego ‘ziheraški’ kriterij izbora prvih osoba koje ćemo predstaviti – dobitnike Državne nagrade za znanost. Tu nagradu dodjeljuje Republika Hrvatska za iznimno važna dostignuća u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, za proširenje znanstvenih spoznaja i za znan-

stvena ostvarenja u primjeni rezultata znanstvenoistraživačkoga rada koja su postigli znanstvenici, istraživači i znanstveni novaci. Dodjeljuju se četiri vrste državnih nagrada za znanost: za životno djelo, godišnja nagrada za znanost, nagrada za popularizaciju i promidžbu znanosti te godišnja nagrada za znanstvene novake koju je za 2014. dobilo njih šestoro.

Optimistična kreativnost naših znanstvenika

Što je metabolomika?

Moj dosadašnji znanstveni rad vezan je uz istraživanja sekundarnih biljnih metabolita, od njihove uloge u biljkama do pozitivnih utjecaja na zdravlje ljudi. Biljke zapravo možemo zamisliti kao male ‘tvornice’ koje proizvode na tisuće molekula, prvenstveno da bi obranile sebe od različitih štetnih utjecaja iz okoline. One se ne mogu kretati te se uz pomoć tih molekula koje nazivamo fitokemikalije bore za svoj opstanak. No osim što su fitokemikalije važne za opstanak biljke, puno njih pokazuje i pozitivne učinke na ljudsko zdravlje te se biljke od davnine koriste u tradicionalnoj medicini, a danas velik broj farmaceutskih i kozmetičkih proizvoda sadži fitokemikalije kao ‘aktivne komponente’. Biljke su nam iznimno važne i bez njih naš život ne bih bio moguć te je stoga važno razumjeti kako funkcioniraju na najsitnijoj molekulskoj razini. Razvoj novih analitičkih metoda u posljednjem desetljeću omogućio je detaljnija istraživanja fitokemikalija u samoj biljci, a nova znanstvena disciplina koja se bavi njihovim određivanjem naziva se metabolomika. Upravo za istraživanja u tom području sam i dobila Državnu nagradu za znanost. Biljke skrivaju još čitav niz poznatih i nepoznatih zanimljivih molekula čije uloge u biljnom rastu i razvoju su slabo istražena te upravo u području biljne metabolomike vidim svoj interes i u budućnosti.

Dr. sc. Dunja Šamec, znanstvena novakinja, Institut ‘Ruder Bošković’ u Zagrebu, dobitnica je Godišnje nagrade za znanstvene novake za istraživanja uloge biljnih sekundarnih metabolita u biljnom rastu i razvitku i na njihovu potencijalnu primjenu u taksonomiji te prehrambenoj i farmaceutskoj industriji.

Vidite li se u perspektivi u Hrvatskoj ili inozemstvu?

Sada se nalazim u SAD-u na poslijedoktorskom usavršavanju gdje ću provesti dvije godine na Washington State University te se u jesen ove godine vraćam na Institut ‘Ruder Bošković’ u Laboratorij za kemijsku biologiju čija je voditeljica dr.sc. Branka Salopek Sondi. Moj boravak u inozemstvu omogućen je NEWFELPRO programom Vlade Republike Hrvatske i sufinanciran Marie Curie programom Europske Unije kojem je cilj povećati mobilnost hrvatskih znanstvenika. Marie Curie je hvaljevan program, idealan za nekog poput mene tko želi steći određena iskustva i znanja u inozemstvu ali se želi vratiti u Hrvatsku. Već i na doktorskoj razini uz potporu stipendija Hrvatske zaklade za znanost i UKF-a sam boravila po nekoliko mjeseci u SAD-u, Njemačkoj i Češkoj gdje sam se usavršavala u području biljne metabolomike. Tijekom boravka u inozemstvu shvatite da nigdje na svijetu mladim znanstvenicima nije lako te da nas svugdje muče slični problemi kao što su gubitak posla nakon doktorata, nemogućnost dobivanja stalne pozicije u znanosti i sl. U inozemstvu je lakši prelazak nakon doktorata u jednoj instituciji na poslijedoktorsku poziciju u drugu znanstvenu ustanovu ili pak industriju nego u Hrvatskoj, u kojoj su i izdvajanja za znanost puno manja. No hrvatski su znanstvenici iznimno kreativni i uporni, i upravo kod kuće ima raznih primjera kolega koji imaju velike projekte i rade izvršnu znanost na razini najboljih svjetskih grupa. Oni me pune optimizmom i vjerujem da imam perspektive kao znanstvenik upravo u Hrvatskoj.

Na koji način povećati šanse za uspješnu znanstvenu karijeru?

Mislim da fakulteti u Hrvatskoj daju izvršno teoretsko znanje studentima na dodiplomskoj i diplomskoj razini, no studenti koji se žele baviti znanosti već bi za vrijeme studiranja trebali razmišljati kojim se područjem žele baviti te prema svojim interesima izabrati završne radove u tom području. To je najbolji način da se vidi kako se netko snalazi u laboratoriju i općenito u znanstvenom radu. Bavljenje znanosti nije posao od 8 do 4, to način života koji morate voljeti da biste bili uspješni te biti spremni na neprestano učenje, prilagođavanja i dokazivanja.

Dr. sc. Tomislav Globan, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, dobitnik je Godišnje nagrade za znanstvene novake za značajan doprinos istraživanjima europskih ekonomskih integracija, posebno međunarodne mobilnosti kapitala u Europskoj uniji, modeliranja i kvantificiranja te na proučavanju ekonomskih implikacija i procesa financijske integracije novih zemalja članica EU-a sa zemljama eurozone.

Moju perspektivu vidim u Zagrebu

Što je sve novo u Vašem pristupu?

Fokus mog znanstvenog rada je na području europskih ekonomskih integracija. U većini svojih istraživanja do sada bavio sam se mobilnošću kapitala u Europskoj uniji, gdje sam razvio novi empirijski način mjerenja financijske otvorenosti zemalja. Također, istražujem ekonomske posljedice procesa financijske integracije zemalja srednje i istočne Europe sa zemljama jezgre Europske unije. Naime, sve većim povezivanjem sa zemljama EU-a, male otvorene ekonomije, kakva je i Hrvatska, mogu izvući velike koristi od lakše trgovine, europskih fondova i veće mobilnosti rada i kapitala, no istovremeno su izloženija kretanjima u inozemstvu koja su izvan njihove kontrole. To ih čini ranjivijima na vanjske šokove, a u svojim radovima sam pokazao da to ima velike posljedice na kretanje inflacije, BDP-a i priljeva stranih investicija. U svojim radovima ne bavim se isključivo Hrvatskom, već širim skupom europskih zemalja, jer je u kvalitetnim inozemnim znanstvenim časopisima vrlo teško objaviti radove koji se temelje na analizama samo jedne zemlje, pogotovo ako je ona tako mala i slabo zastupljena u globalnim ekonomskim tokovima, kao što je to Hrvatska. Međutim, to ne znači da mi Hrvatska sa svim svojim ekonomskim specifičnostima nije istraživački zanimljiva. Primjerice, upravo radim na izradi dvaju indeksa koji mjere dostupnost i potražnju za inozemnim financiranjem domaćih ekonomskih sektora.

Jeste li zadovoljni uvjetima koje imate kao mladi znanstvenik?

Iako je uvijek moguće više i bolje, zadovoljan sam uvjetima rada na svojoj instituciji. Okružen sam kvalitetnim istraživačima, od kojih su mnogi sličnih godina kao i ja, što čini atmosferu za rad vrlo dobrom i poticajnom. A i rad u nastavi sa studentima je, premda zahtjevan, vrlo ispunjujuć. Danas su znanstvenicima dostupna sredstva financiranja koja nisu izravno vezana za državni proračun i instituciju u kojoj rade, tako da se istraživanja mogu financirati i na druge načine. Primjerice, s još četvero kolega s Katedre za makroekonomiju i gospodarski razvoj radim na projektu koji je financiran od strane Europskog socijalnog fonda (ESF-a) u iznosu od milijun kuna. Naziv projekta je ‘Stvaranje preduvjeta za izgradnju računalnog makroekonomskog modela za Hrvatsku’ koji služi za stjecanje znanja za modeliranje ekonomske stvarnosti pomoću složenih računalnih alata. Svoju perspektivu vidim na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, na kojem sam nedavno postao docent. Uz to, planiram se usavršavati u inozemstvu, koliko god će mi to poslovne i privatne prilike dopuštati. Primjerice, ove godine provest ću tri mjeseca kao gost istraživač na WIIW institutu u Beču, koji je izabran među pet najboljih ekonomskih *think tankova* u svijetu.

Što biste savjetovali studentima koji se žele baviti znanstvenim radom u Hrvatskoj?

Istaknite se na nastavi kvalitetnim radom i učenjem kako bi vas profesori zapazili, iskoristite priliku biti demonstrator kako biste se pobliže upoznali s načinom rada u nastavi i znanosti i to će vam značajno povećati šanse da svoju karijeru započnete u znanstvenim vodama. Osim visokih ocjena, važna je i kvaliteta seminarskih, završnih i diplomskih radova gdje se lako može uočiti ima li student talenta za znanstveni rad ili ne. Odlazak na semestar ili dva u inozemstvo tijekom studija također je prednost. Mogućnosti za to su velike i šteta ih je ne iskoristiti.

SJever

GOSTUJUĆE PREDAVANJE TOME RICOVA

Pretvori strast u posao

U Sveučilišnom centru Koprivnica održano je 20. travnja zanimljivo gostujuće predavanje Tome Ricova o temi ‘Pretvori strast u posao’ na kojemu je Ricov studentima prenio svoja iskustva u dugogodišnjem radu u području glazbe i event marketinga. Predavanje je, osim studenata, privuklo nastavnike i djelatnike Sveučilišta Sjever. Ricov je radijski urednik i voditelj od osnutka Radija 101, klupski DJ više od 30 godina, pokrenuo je mnoge kulturne programe, stoji iza uspješnih evenata i pokretač je event marketinga u Hrvatskoj, sudjelovao je u kreiranju utrke Snow Queen Trophy, te je bio direktor Terraneo festivala.

ZNANSTVENI SUSRETI NA SJEVERU

Simpozij posvećen akademiku Milivoju Solaru

Jezik književnosti, filozofije, znanosti i medija najšira je okvima programska odrednica kojom se želi dovesti u vezu djelo i djelovanje Milivoja Solaru s programima studija Sveučilišta Sjever. Zamisao organizatora da Znanstveni susreti na Sjeveru započnu simpozijem posvećenom zaslužnom profesoru i akademiku, višestruko je produktivna. Kao znanstvenik koji se nije odvajao od književnosti, kao omiljeni profesor i mentor, može biti trajnom inspiracijom svima koji se odluče za studije književnosti, jezika, novinarstva i novih medija. Prijave se primaju do 1. srpnja 2016. na e-adresu: zsns@unin.hr

PROGRAM ERASMUS+

Sjajna predavanja Zuzane Hubinkove

I ove godine u okviru Erasmus + programa Sveučilište Sjever ugostilo je u travnju Zuzanu Hubinkovu, predavačicu Ekonomskog sveučilišta u Pragu. Iznimno zanimljiva znanstvenica koja ima doktorate iz ekonomije i psihologije, ponudila je aktualne i zanimljive teme: ‘Siguran novac u nesigurnom vremenu’ (novac kao sredstvo komunikacije); ‘Ekonomski pad i njegov utjecaj na socijalnu stabilnost u društvu’; ‘Uloga žene u modernom društvu’; ‘Odabrani pojmovi socijalne psihologije’ i ‘Globalizacijski procesi i njihov utjecaj na komunikacije u svijetu’.

PUTUJUĆI EDUKACIJSKO-IZLOŽBENI PROJEKT

Grad na drugi pogled

U sklopu projekta ‘Grad na drugi pogled’, održana su u ožujku i travnju na Sveučilištu Sjever dva predavanja i jedna radionica. Predavanje pod nazivom ‘Medijsko (pre)oblikovanje grada’ održao je teoretičar i pedagog Andrej Mirčev. Fokusirajući se na video i fotografije, demonstrira se mogućnost tretiranja novomedijskih umjetničkih praksi. Predavanje pod nazivom ‘Grad i izgradnja zajednica: kulturnoantropološka perspektiva’ održala je dr. sc. Valentina Gulin Zrnić, koja je predstavila kulturnoantropološka i sociološka promišljanja grada i o gradu. ‘Radionicu odgovorne arhitekture’ vodila je arhitektica Ana Dana Beroš.

Rijeka

SVEČANOST U REKTORATU SVEUČILIŠTA

Potpisan ugovor o dodjeli sredstava

U Auli Magni Rektorata Sveučilišta u Rijeci potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava u iznosu od 178.629.017,85 kn za projekt 'Studentski smještaj na Kampusu Sveučilišta u Rijeci – 1. faza (TRIS)', prijavljenog na Poziv za dostavu projektnih prijava u okviru Operativnog programa 'Konkurentnost i kohezija'. Projekt je predstavila prorektorica za investicije i razvoj Sveučilišta u Rijeci i voditeljica projekta Nevenka Ožanić, a obuhvaća izgradnju triju paviljona za smještaj studenata, kao i gradnju prateće infrastrukture, čiji će korisnik biti akademska zajednica Sveučilišta.

AKADEMIJA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI

Dvije izložbe studentskih radova

Na Akademiji primijenjenih umjetnosti na Kampusu Sveučilišta postavljene su izložbe studentskih radova iz područja grafičkog dizajna. Na prvoj izložbi predstavljani su odabrani radovi Alena Keserovića, Anite Vranjić, Denisa Barbića, Matea Grubišića, Monike Šangulin, Ivana Čaće, Mateje Pelko, Mateje Mirošević, Melani Grabar, Nike Pavlović i Tine Radosavljević, nastali od 2013. do 2015. Druga izložba sastojala se od radova kolegija Oblikovanje novina i časopisa koji su nastali u zimskom semestru akademske 2015./2016. godine. Izlagali su: Dino Pilepić, Dijana Topolnjak, Ester Miletić, Helena Balaž, Korina Hunjak i Marija Polović.

SURADNJA S JUŽNOM KOREJOM

Rektor u plodnom posjetu Seoulu

Rektor Sveučilišta u Rijeci Pero Lučin i predsjednik Savjeta Sveučilišta u Rijeci i predsjednik Uprave "Jadran galenskog laboratorija" Ivo Usmiani boravili su u Južnoj Koreji s ciljem razvoja suradnje sa sveučilištima i kompanijama u područjima kreativne, zdravstvene i farmaceutske industrije. Obavljeni su razgovori s osam farmaceutskih kompanija, a potpisana su i dva memoranduma o razumijevanju. Namjera je provoditi obostrano korisnu suradnju osnivanjem Centra personalizirane i integrirane medicine, uključujući predstavljanje korejske tradicionalne medicine na riječkom području, u Hrvatskoj i EU-u.

POSLOVNI RAZGOVORI NA SVEUČILIŠTU

Predsjednik Estonije posjetio Kampus

Na Kampusu Sveučilišta u Rijeci organiziran je nastupni posjet predsjednika Republike Estonije g. Toomasa Hendrika Ilvesa sa suprugom i poslovnom delegacijom, uz predstavljanje projekta 'Razvoj istraživačke infrastrukture na Kampusu Sveučilišta u Rijeci' te obilazak Centra za napredno računanje i modeliranje (CNRM) i superračunala 'Bura'. Nakon pozdravnog govora prorektorice Snježane Prijić Samaržije te prezentacija prorektorice Nevenke Ožanić i prorektora Zlatana Cara, održane su i prezentacije STEP RI znanstveno-tehnološkog parka Sveučilišta u Rijeci i prezentacije korisnika 'inkubatora' - projekta STEMI i tvrtke EXEVIO.

Simpozij mladih povjesničara umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Splitu

Anja Bulog, Tomislav Poljanec, Dorja Bulog, Anđelko Mihanović, Dora Derado

Nakon prošlogodišnjeg Prvog međunarodnog simpozija mladih povjesničara umjetnosti, ove je godine na Filozofskom fakultetu u Splitu od 13. do 15. travnja održan i Drugi, s aksijalnom temom (Re)interpretacije povijesti umjetnosti. Ti su simpoziji dio kontinuiranih znanstveno-istraživačkih, izložbenih i izdavačkih aktivnosti studenata Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Splitu

Simpozij mladih povjesničara umjetnosti (Re)interpretacije povijesti umjetnosti organizirala je grupa studenata Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Splitu i Studentski zbor fakulteta. Ovogodišnji se Simpozij nastavlja na prošlogodišnji koji su studenti Anđelko Mihanović i Renata Busatto osmislili te organizirali uz pomoć studentskih kolega Tomislava Poljaneca, Dorje Bulog, Anje Bulog, Dore Derado i Petre Dajak. Vrijednost ovoga projekta prepoznali su i renomirani stručnjaci iz područja povijesti umjetnosti, akademici, dekani i sveučilišni profesori koji su organizaciju prvog simpozija podržali i pismeno, poput akademika Nenada Cambja i Radoslava Tomića, predsjednika Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske prof. Zvonka Makovića, ravnatelja Instituta za povijest umjetnosti prof. Milana Pelca te nekolicine hrvatskih rektora i dekana niza fakulteta, ne samo filozofskih, i ne samo iz Splita.

Sržna pitanja povijesno-umjetničke znanosti i struke

U današnje vrijeme, kad se definicije i postavke teorije umjetnosti i suvremenih umjetničkih praksi mijenjaju temeljito, i to brzinom koja gotovo da ne dopušta praćenje silnih smjernica i odrednica koje se u umjetničkom radu javljaju, suočeni smo s pitanjem redefiniranja pojma povijesti umjetnosti, kao i umjetnosti općenito, što je i nametnulo naslovnu temu simpozija. Multidisciplinarna i interdisciplinarna pitanja na koja se pokušalo odgovoriti tijekom ovogodišnjeg simpozija sržna su pitanja povijesno-umjetničke znanosti i struke koja propituju status (povijesti) umjetnosti u današnjem akademskom i općem javnom diskursu.

Glavni cilj simpozija mladih povjesničara umjetnosti jest stvoriti platformu na kojoj mladi istraživači i znanstvenici mogu prezentirati svoje radove u svrhu očuvanja i revitalizacije lokalne povijesno-umjetničke i kulturne baštine. Ovaj projekt je važan jer predstavlja odličan primjer u kojem istraživači i znanstveni

ci pokušavaju ponuditi rješenja na aktualne društvene probleme, kako na razini Splita, tako i na razini Hrvatske. Prošle se godine to ostvarilo putem suradnje s Pravnom klinikom Pravnog fakulteta u Splitu, koja je pripremila predavanje o opisu nacrtu prijedloga zakona o muzejima, o kojem se tada polemiziralo u javnosti. Također je značajno što su na prvom i drugom simpoziju plenarni izlagači prvi put predstavili dotad nepublicirane rezultate svojih znanstvenih istraživanja.

Međunarodne ambicije i znanstvene pretenzije

Osim ovih dvaju simpozija, ista je grupa studenata pod vodstvom profesorice Helge Zglav Martinac i studenta Anđelka Mihanovića, a u suradnji s Centrom Juraj Bonačić, u veljači 2015. organizirala izložbu radova korisnika centra u galeriji Doma kulture Zvonimir u Solinu. Pod vodstvom predsjednika fakultetskog Studentskog zbora Anđelka Mihanovića prošle je godine ostvarena suradnja s mnogim dionicima splitskog likovnog i akademskog života: pisanjem predgovora za izložbe studenata UMAS-a u Galeriji Zlatna vrata ostvarena je suradnja s Umjetničkom akademijom u Splitu na projektu Premijere, u realizaciji 39. Splitskog salona surađivalo se s Hrvatskom udrugom likovnih umjetnika Split. Od posebnog značaja za sve ove neuobičajeno široko angažirane studente bila je suradnja u izradi novoga broja časopisa studenata Filozofskog fakulteta u Splitu Humanist.

Kontinuitet tih angažmana, mnogolikost njegovih formi, ozbiljnost sadržaja, širina organizacijskog zamaha, stručna kompetentnost i znanstveno-istraživačka pozvanost do najvišeg je izraza došla upravo u organizaciji već drugog studentskog Simpozija koji od početka ima međunarodne ambicije i znanstvene pretenzije. Sve to budi nadu da su studenti Filozofskog fakulteta u Splitu našli načina da ih nemilosrdni žrvanj bolonjskog režima studija ne obeshrabri u pogledu angažmana višega reda. **VJEKO PERIŠIĆ**

Slijed izlaganja na Simpoziju

PRVI DAN

Plenarno izlaganje: doc. Dalibor Prančević (Split) Povijesti umjetnosti? utjecaj informacijskih tehnologija u području povijesti umjetnosti.

Lovorka Keča (Zagreb) Internetska umjetnost i njena uloga u razvoju povijesti umjetnosti

Ines Abramović (Split) Studija društva u umjetnosti: kontekst i konzumerizam Atenske škole

Ivo Alebić (Zagreb) Car je gol! (Granice tumačenja)

Stanislava Jovanović & Ksenija Plečaš (Srbija) Granice slobode prilikom tumačenja umjetnosti

Martina Brzica & Josip Miljak (Zadar) Metoda: balast prošlosti ili minimalna nužnost u novoj povijesti umjetnosti?

DRUGI DAN

(Teorije povijesti umjetnosti)

Igor Loinjak (Osijek) Povijesnost povijesti umjetnosti: izazovi struke

Petra Šarin & Anja Tomljenović (Zagreb) Teorije o kraju umjetnosti:

promjene u metodološkom pristupu povijesti umjetnosti na primjeru hrvatske suvremene umjetnosti (Tijelo, duh i tehnologija)

Amina Papić (Bosna i Hercegovina) Spiritualna dimenzija simbolike četiri elementa u videoinstalacijama Billa Viole

Boris Ležaja (Zadar) Walter Benjamin: Umjetničko djelo u razdoblju tehničke reprodukcije

Enver Kazić (Bosna i Hercegovina) Tijelo kao diskurz u performans-operacijama umjetnice Orlan (Umjetnost i popularna kultura)

Ljubica Radovanović (Srbija) Populacija nepokretnog kulturnog naslijeđa putem medija: studija slučaja filma "Mamula"

Luka Rakojević (Crna Gora) Navijačka povijest umjetnosti

TREĆI DAN

Plenarno predavanje: dr. sc. Vedran Barbarić (Split) Umjetnička baština i aktualni ekonomski procesi. Pogled iz lokalne perspektive (Društvena naslijeđa)

Marijana Bičević (Austrija) "Jugo" putujući umjetnost

Dina Pavić (Srbija) Lik Gvozdena Mićodraga Miće Popovića kao slika socijalne kritike komunističkog režima (Nacionalno u umjetnosti)

Bruno Raguž & Iva Volović (Rijeka) Trsatčki principij - nekad i danas

Anđelko Mihanović (Split) U potrazi za našim izrazom ili izrazom našega: studija slučaja Ljube Babića i Grupe trojice

Kristýna Dufková (Češka Republika) Semantičko i vizualno predstavljanje Balkana u češkoj edukaciji o umjetnosti

Valentina Pavlič (Slovenija) Reinterpretacija barokne umjetnosti: primjer iz mariborskog regionalnog muzeja (Prožimanje religije i kulture)

Josipa Burazer (Split) Odnos Crkve prema umjetnosti s posebnim osvrtom na odredbe 2. vatikanskog sabora o sakralnoj umjetnosti

Antonia Vodanović (Zadar) "Mi" i "Oni": o vizualnoj reprezentaciji Turaka u hrvatskoj umjetnosti ranog novog vijeka

10. simpozij Mediteranski korijeni filozofije

Filozofija pomiče horizonte znanja

Mediteran je kolijevka za-padneuropske civilizacije i znanosti, a stvaranje, sukoblja-vanje i međusobno prožimanje kultura dalo je bitno obilježje daljnjem razvoju filozofije Za-pada – istaknuo je prof.dr.sc. Mislav Kukoč, predsjednik Or-ganizacijskog odbora na otva-ranju desetog međunarodnog i interdisciplinarnog simpozija ‘Mediteranski korijeni filozofije koja su organizirali Hrvatsko filozofsko društvo (HFD) i Od-sjek za filozofiju Filozofskog fa-kulteta Sveučilišta u Splitu.

Prof. Zdravko Radman, predsjednik Hrvatskog filozof-skog društva, izrazivši zado-voljstvo što kao organizatori sudjeluju od samih početaka, naglasio je: - Mnogi vjeruju da su humanističke znanosti sa-mo intelektualna nadgradnja bez koje se zapravo može, ali u ova krizna vremena u kojima ži-vimo i te kako imaju svoje mje-sto. Znanje je danas ogromno

ali i nepregledno. Filozofija ima moć objedinjavanja parcijalnih činjenica i pomicanju horizon-a znanja, a to je upravo ono što nas može voditi naprijed - za-ključio je Radman.

Ponos skupom u pozdravnoj riječi izrazio je i Aleksandar Ja-kir, dekan Filozofskog fakulte-ta. Kao svojevrsan hommage za devet dosadašnjih simpozija održan je i okrugli stol ‘Medite-ranski korijeni kulture’, inter-disciplinarnim istraživanjima ali i približavanju kompleksno-sti istraživanja kulture, povi-jesti i filozofije Mediterana što raznovrsnošću pristupa potvr-đuju i sudionici: Pavo Barišić, Joško Božanić, Daniel Bučan, Nenad Cambi, Mislav Ježić i Mislav Kukoč.

U sklopu ovog simpozija predstavljene su četiri knjige: dvije autorske monografije i dva zbornika, čiji su autori, od-nosno urednici članovi Organi-zacijskog odbora simpozija.

IZLAGANJA NA SIMPOZIJU

(plenarno) **Zdravko Radman:** *Možemo li surađivati? U potrazi za korijenima altruizma*

Dirk Lüddecke, Njemačka: *Mediteranski korijeni? Talasofobija i Platonova politička misao*

Radomir Videnović, Srbija: Filozofija Me-diterana kao kozmopolitska paradigma

Dunja Jutronić: Dijalekti – problem vari-jabilnosti i stabilnosti u jeziku

Mislav Kukoč: Mediteranske utopije

Pavo Barišić: Demokracija između ustav-ne vladavine i ohlokracije u Aristotela i Polibija

Miroslav Palameta: Aristotelova retorika u Ivana Tomke Mrnavića

Vladimir Jelkić: Pojam savjesti kod Grka i u Nietzschea

Lino Veljak: Multikulturalizam nasuprot fundamentalizmu

Sulejman Bosto, Bosna i Hercegovina: Kulture između kulturnog solipsizma i izazova globalizacije

Anita Lunić: Mjesto estetike u filozofiji prakse

Tonči Kokić: Nova paradigma proizvod-nje hrane u 21. stoljeću: mogući scenarij

Vladimir Rismondo: Platonov ‘mimesis’, bizantska ideologija ikonoklazma i suvre-mena ‘etika reprezentacije’: zajednički kontekst mediteranskog i globalnog mul-tikulturalizma

Iris Tićac: »Ideja budnosti čovječstva u čo-vjeku« M. Brika i J. P. Kamov

Josip Guć: Etički aspekti *Pobunjenog čo-vjeka*

Borislav Dadić: Što personalizam može re-ći suvremenom čovjeku?

Mislav Ježić: Mithos, épos i lógos.Mit, ep

i logika

Jasna Jeličić Radonić: Faros i pitagorejska načela urbanog planiranja

Naida Mihal Brandl : Istočnojadranski gradovi u literaturi Responsa

Krešimir Čvrlić: Sfinga nasplitskom Pe-ristilu: »odljevak« staroegipatskoga ezo-terizma

Valentina Perišić: Hrvatska odgojna mi-sao od 15. do 18. stoljeća

Demian Papo: Tipologija časti u političkim spisima Nikole Vitova Gučetića

Davor Balić: Iskazi Miroslava Krleža o Marku Maruliću i njegovim djelima: do-daci Marulićevoj bibliografiji

Jevgenij Paščenko Prvi svjetski rat u hr-vatskoj viziji: idealizam Krleža, vizionar-stvo Nazora

Marko Vučetić: Metafizički egzistencijali-zam i egzistentni subjekt

Marija Knežević: Ništavilo i samoodređe-nje individualiteta u filozofijskoj misli J.-P. Sartrea

Enis Zebić: Mate Ujević kao humanist i antifašist

Vesna Maričić, Srbija: Transhumani pro-jekt čovjeka kod Houellebecqa i Baudri-llarda

Zrinka Podhraški Čizmek: Semitski pred-židovski vjerski i simbolički elementi u mediteranskom kontekstu

Rusmir Šadić, Bosna i Hercegovina: Su-sret islamskog racionalizma i grčke kul-ture

Daniel Bučan: Politika kao metafizika. Al-Farabijev politički nauk kao teologij-ska ontologija

Damir Markov Indijske analogije u Plato-novoj filozofiji

Slobodan Stamatović: Kako je to filozofija bila najveća muzika?

Denis Karanušić: Recepcija Descartesove sumnje u prvom pjevanju Stayeva epa *Phi-losophiae versibus traditae libri sex*
Vani Rošić: Estetička koncepcija umijeća
Marin Beroš: Povratak imperijalnog koz-mopolitizma

Predstavljanje knjiga

Tonči Kokić: *Pregled antičke filozofije: sveučilišni udžbenik*, Naklada Breza, Za-greb, 2015.

Jasna Jeličić Radonić – Miroslav Katić: *Faros: osnivanje antičkog grada*, Književni krug Split – Filozofski fa-kultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2015.

Mislav Kukoč – Marita Brčić Kuljiš (ur./ eds.): *Mediteranski korijeni filozofije*, Hrvatsko filozofsko društvo – Fi-lozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Za-greb – Split, 2016.

Henning Ottmann – Pavo Barišić (ur./ eds.): *Deliberative Demokratie*, Nomos, Baden-Baden, 2015.

OKrugli stol povodom 10. MKF: Mediteranski korijeni kulture

Mislav Kukoč: *Mediteranski korijeni filo-zofije* – prvih 10 godina /

Nenad Cambi: Grci, Etrušćani i Rimlja-ni. Tri različita naroda, tri jezika, a srod-ne kulture na Apeninskom poluotoku

Mislav Ježić: Grčka i indijska filozofija

Daniel Bučan: Doprinos arapsko-islamske kulture kulturi Mediterana i Europe

Joško Božanić: O dijalektičkom mišljenju u poslovicama otoka Visa

kao bitnoj odrednici maritimne kulture

Pavo Barišić: Mediteranski korijeni uni-verzalnih ideja o uređenju ljudske zajednice: demokracija i kozmopolitizam

OKRUGLI STOL

Uloga Sveučilišta u razvoju kongresnog i znanstvenog turizma

Sveučilište u Splitu orga-niziralo je okrugli stol na te-mu „Uloga Sveučilišta u ra-zvoju kongresnog i znanstve-nog turizma“ 27. travnja u Multimedijalnoj dvorani Sve-učilišne knjižnice u Splitu.

O suradnji Sveučilišta, ministarstava i ostalih su-bjekata u razvoju tog oblika turizma govorio je Robert Pauletić, zamjenik ministra turizma, predstavnik Mini-starstva znanosti obrazova-nja i sporta, prof.dr.sc. Šimun Andelinović, rektor Sveuči-

lišta u Splitu, predstavnici Grada Splita, Splitsko-dal-matinske županije te Glav-nog ureda Hrvatske turistič-ke zajednice. Na okruglom stolu su sudjelovali stručnja-ci s Ekonomskog fakulteta u Splitu, hotelijeri, strukovne udruge, putničke agencije te predstavnici turističkih za-jednica.

Glavni cilj skupa je što kvalitetnija izrada plana or-ganizacije, realizacije i logi-stike u segmentu kongresnog turizma.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica – Sveučilišni odjel za stručne studije, raspisuje

NATJEČAJ m/ž
za radna mjesta

1. jednog nastavnika u suradničkom zvanju asistent i na odgo-varajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomije, granu ekonomika poduzetništva, na određeno vrijeme do 30.09.2016. (50% punog radnog vre-mena)

2. jednog stručnog suradnika za informacijske tehnologije u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo, za granu računalne mreže (na određeno vrijeme do 31.05.2016).

Točka 1.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja.

Prijavi priložiti u dva primjerka: životopis pristupnika, preslik di-plome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku).

Točka 2.

Pristupnici trebaju ispunjavati slijedeće uvjete: specijalistički diplomski stručni studij računarstva ili sveučilišni diplomski studij računarstva; napredno poznavanje CMS sustava Joomla i Drupal; napredno poznavanje PHP-a, CSS-a, HTML-a; napredno poznavanje sustava Moodle; izrada rasporeda nastave; poznavanje rada i konfiguracije Linux poslužitelja; poznavanje rada i kon-figuracije aktivne mrežne opreme; napredno poznavanje GIMP/ Photoshop programa za uređivanje slika; napredno poznavanje Microsoft Windows operativnog sustava i paketa Microsoft Office; napredno poznavanje programa za izradu rasporeda (npr. aSc, Open Course Timetabler); servisiranje računala i računalne opreme; napredno korištenje DSLR fotoaparata; iskustvo u dizaj-niranju letaka i plakata; najmanje godina dana radnog iskustva u struci; poznavanje engleskog jezika

Prijavi priložiti: životopis, preslik diplome o odgovarajućoj struč-noj spremi, dokaze o ispunjavanju ostalih traženih uvjeta.

Prijave s priložima podnose se Sveučilištu u Splitu, Podružnica – Sveučilišnom odjelu za stručne studije u Splitu, Kopilica 5/II kat, u roku od osam dana od objave natječaja u Narodnim novinama. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Centar za istraživanje i prijenos znanja u biotehnologiji

Klasa: 110-01/16-01/10

Urbroj: 380-040/040-16-1

Zagreb, 25. travnja 2016.

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Sveuči-lište u Zagrebu

OBJAVLJUJE NATJEČAJ

za zapošljavanje doktoranda na radno mjesto I. vrste - struč-nog suradnika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, na određeno vrijeme od četiri godine, u punom radnom vre-menu, jedan izvršitelj (m/ž), u Centru za istraživanje i prijenos znanja u biotehnologiji (CIPZB) Sveučilišta u Zagrebu.

Doktorand je dužan upisati poslijediplomski sveučilišni (dok-torski) studij biologije.

Rad će se odvijati na projektu: Razvoj održivog procesa prera-de antitoksina, voditeljice projekta dr. sc. Beate Halassy, znan-stvene savjetnice i voditeljice Laboratorija za imunokemiju i biokemiju Centra za istraživanje i prijenos znanja u biotehno-logiji Sveučilišta u Zagrebu.

(više na <http://www.unizg.hr/o-sveucilistu/sastavnice-sveucilista/ustrojbene-jedinice/centar-za-istrazivanje-i-prijenos-znanja-u-biotehnologiji/znanstveni-projekti/razvoj-odrzivo-ga-procesa-prerade-antitoksina-anti-tox-new/>)

Obvezni uvjeti: završen diplomski/dodiplomski sveučilišni studij biologije ili odgovarajući diplomski/dodiplomski studij; ukupan prosjek ocjena na prethodnim razinama studija ne manji od 3,5

Dodatni kriteriji: Prednost će imati kandidati koji posjeduju priznanja/nagrade i sl. za izvrsnost u studiranju i istraživačkom radu, koji su autori objavljenih radova, koji su izlagali svoje radove na znanstvenim konferencijama, te koji vladaju engle-skim jezikom.

Popis potrebnih isprava: životopis u kojem treba navesti po-datke relevantne za izbor; preslika diplome; dokazi o obave-znim uvjetima i dodatnim kriterijima; barem jedna preporuka

Pristupnici su dužni u roku od trideset dana od objave Na-tječaja dostaviti prijave i potrebnu dokumentaciju (preslike) u Pisarnicu Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14, 10 000 Zagreb. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni. Nepotpune i nepravodobne prijave neće se razmatrati te se osobe koje podnesu takve prijave ne smatraju pristupnicima prijavljenim na ovaj natječaj.

Zagreb

Mladen Božičević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području prirodnih znanosti, polje matematika

Dinka Čorkalo Biruški
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje psihologija, grana socijalna psihologija

Tamara Čapeta
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje pravo, grana europsko javno pravo

Srećko Gajović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana citologija, histologija i embriologija

Josip Grbac
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje teologija

Marijan Grubešić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana lovstvo

Zlata Hrnjak-Murgić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Davor Ježek
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana citologija, histologija i embriologija

Vlado Jukić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija

Ivan Karlić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje teologija

Milan Oršanić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana ekologija i uzgajanje šuma

Zoran Stiperski
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u interdisciplinarnom području znanosti, polje geografija, grana društvena geografija

Anton Tamarut
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje teologija

Ivan Alajbeg
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana oralna medicina

Aleksandar Battista Ilić
izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana animirani film i novi mediji

Novi redovni profesori hrvatskih sveučilišta

Ispričavamo se profesorima Dubravku Maćešiću i Marijanu Grubešiću zbog pogrešnih podataka objavljenih uz njihove fotografije u broju 77 Universitas

Mladen Brnčić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija

Domagoj Delimar
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana ortopedija

Jadranka Frece
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje biotehnologija

Damjan Gračner
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana veterinarske kliničke znanosti

Bojan Jelaković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Dubravko Maćešić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Berislav Majhut
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Aida Mujkić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana socijalna medicina

Ines Panjkota Krbavčić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje nutricionizam

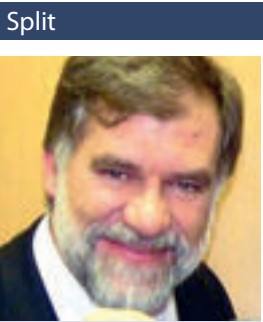
Stjepan Plietić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Danijel Radošević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti

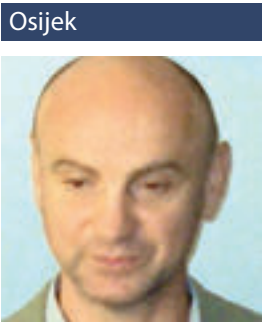
Radovan Vrhovac
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora na vrijeme od pet godina u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Josip Babin
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje kineziologija, grana kineziološka edukacija

Đurđica Miletić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovne profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje kineziologija, grana kineziologija sporta

Vinko Krstanović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje biotehnologija

Darko Velić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija

Split

Osijek

SVEUČILIŠTE U SPLITU,

N/Sveučilišni odjel za forenzične znanosti raspisuje

NATJEČAJ m/ž za izbor

- Jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor za znanstveno područje biomedicina i zdravstvo, znanstveno polje farmacija, grana medicinska biokemija
- Jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor za znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje sigurnosne i obrambene znanosti
- Jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docent za znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje sigurnosne i obrambene znanosti
- Jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač za znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje sigurnosne i obrambene znanosti
Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Pravilnikom o organizaciji i radu Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti, Statutom Sveučilišta u Splitu te uvjete Rektorškog zbora.
Pristupnici uz vlastoručno potpisanu prijavu na natječaj prilažu tiskanu dokumentaciju u dva primjerka: životopis, preslik osobne iskaznice, domovnice ili potvrde o državljanstvu članice EU, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi, odnosno akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektroničkom obliku), potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika – C1 stupanj europske razine (za pristupnike iz država članica EU)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Fakultet elektrotehnike, strojarstva
i brodogradnje, objavljuje

NATJEČAJ m/ž za izbor

1. jednog suradnika u suradničko zvanje i radno mjesto višeg asistenta, za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje kemija, grana biokemija i medicinska kemija, za predmete Praktikum iz biokemije, Biotehnologija i Toksikologija;
2. jednog znanstvenog novaka u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta, na određeno vrijeme za znanstveno područje Tehničkih znanosti, polje računarstvo za rad na znanstvenom projektu br: 177-0361994-1998, „Upotrebljivost i prilagodljivost sučelja inteligentnih autorskih ljuski“;
3. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje višeg asistenta za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje fizika;
4. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje fizika.

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07).

Pristupnici uz prijavu prilažu: životopis, presliku domovnice, presliku odgovarajućih diploma, a pristupnici pod t. 2. i 4. dostavljaju još i prijepis ocjena s prosjekom.

Prijave za t. 1., 3. i 4. dostavljaju se u roku od 8 dana, a prijave za t. 2. u roku od 15 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21 000 Split.

Na natječaj mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

raspisuje NATJEČAJ m/ž

za zapošljavanje dva doktoranda na radnom mjestu: stručni suradnik u sustavu znanosti i visokog obrazovanja na određeno vrijeme, koji se provodi na projektu Hrvatske zaklade za znanost. Uvjeti: završen sveučilišni diplomski studij, dodiplomski studij ili kvalifikaciju 8.1 razine, koja omogućava upis na doktorski studij propisan člancima 7.-10. Pravilnika o doktorskom studiju Građevinarstva Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu; aktivno poznavanje engleskog jezika

Prijave se podnose osobno ili poštom u roku od 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj.

Uz prijavu u 2 primjerka treba priložiti: životopis, motivacijsko pismo, isprave o završenim studijima, te prijepis ocjena Ugovor o radu s odabranim kandidatima sklopiti će se na određeno vrijeme za prvo razdoblje financiranja (2 godine) u skladu Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Produžetak ugovora na još dvije godine ovisit će o izvješću rada doktoranda nakon prve dvije godine. Ukupno vrijeme od četiri godine smanjit će se za eventualno vrijeme studiranja na posljediplomskom doktorskom studiju prije potpisivanja ovog ugovora.

Zašto smo polemičku rubriku Universitas nazvali kut za neposlušne?.

Pa da bismo, ne bez ironije, podsjetili kako se autoritarna odgojna paradigma - koja je još uvijek vladajuća - osobito uspješno održava baš u akademskoj zajednici. A ako tome uistinu jeste tako, nezaobilazna je zadaća Universitas da svoje stranice otvori ne samo svim pokretima otpora nego i gestama neposlušnih pojedinaca. Naravno, kada se barata racionalnim argumentima, služi nenasilnim metodama, i zauzima za temeljne vrijednosti. Pri tom je, naravno, naša solidarnost s autorima koji su se spremni izložiti za vlastite stavove, temeljnija od mogućeg neslaganja s tim stavovima.

Nacrt Pravilnika o znanstvenom napredovanju? Fantastičan, samo ništa ne valja!

PIŠE:

MATKO MARUŠIĆ

Najradije ne bih komentirao Nacrt pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (u daljem tekst „Nacrt“)! Ne bih ni otkrivao zašto to radim. Jednom i drugom razlog je za pravo što ne znam što bih rekao: trebalo bi puno pisati i napisati, a opet se ne bi dovoljno reklo. Pa ću reći kratko: usrdno me molila jedna upućena a jako zabrinuta ženska osoba da napišem komentar, i tome nisam mogao odoljeti.

Dvojbu kako Nacrt komentirati riješit ću kratkoćom komentara: ovo je barem deset puta kraće nego što primjeren komentar zasluhuje. Zauzvrat, držim, prenijet ću jasnu poruku.

Poruka glasi: Nacrt je fantastičan, samo ništa ne valja.

Što time želim reći?

Nacrt je fantastičan

Svaka čast autorima Nacrta, jer prepoznajem da su u njegovu izradu uložili golem trud, pažnju, znanje i usuglašavanje. Poseban je napor uložen u to da se sve zadovolji – radnike i neradnike, iskrene i neiskrene, blefere i prave autoritete, sve struke, polja, grane i grančice, sve posebnosti, plodne znanstvenike i potpune neznalice, čak i lijeve i desne, donje i gornje...

Ovo nije ni šala niti podrugivanje, nego pravi kompliment: impresioniran sam djelom - njegovom preciznošću, uloženim naporom i postignutim suglasjem. Kad bismo gledali samo uradak, on bi zaslužio samo pohvale i divljenje.

Nacrt ništa ne valja

Nažalost, Nacrt za svoju funkciju – ništa ne valja. Ne valja – ako mu je funkcija, kako se meni priviđa da bi trebala biti – stvaranje sustava koji će poticati hrvatsku znanstvenu zajednicu na izvrsnost, napredovanje i uključivanje u međunarodnu podjelu znanstvenoistraživačkoga rada, rezultata i ugleda.

Napor zadovoljavanja sviju uspio je, a to je donijelo rezultat da se ne vidi, a niti ne naslućuje pomak.

Pomna analiza otkriva da ovaj Nacrt apsolutno ni u čemu ne mijenja dosadašnje kriterije. Brojevi, preciznost, bodovi, decimale, krasno definirane iznimke i poštovanje svih interesa nisu me uspjeli zavesti – ništa se nije promijenilo: kriteriji su ostali niski, provincijski, oportunistički, licemjerni i neučinkoviti. Ovaj Nacrt će biti prihvaćen, ali nimalo ne će unaprijediti hrvatsku znanost.

Hrvatska je znanost do sada bila na vrlo niskim granama (nemojmo se prepirati oko te ocjene kada svi znamo da je točna, čak i blaga, v. potresne nalaze u: Sambunjak D, Ivaniš A, Marušić A, Marušić M. Representation of journals from five neighboring European countries in the Journal Citation Reports. Scientometrics. 2008;76:261-71.). Zato je ideja (svrha, cilj) izrade novoga Pravilnika o napredovanjima

Ideja izrade novoga pravilnika o napredovanjima je stvaranje sustava koji će povećati produkciju i vrsnoću hrvatske znanosti; to, međutim, nije učinjeno, nego je stari sustav obogaćen pučkoškolskom matematikom tako da se smanji varanje unutar toga sustava. A to nije dovoljno

trebala ciljati na stvaranje sustava koji će je podići na „više grane“. Povećati produkciju i vrsnoću. To, međutim, nije učinjeno, nego je stari sustav obogaćen pučkoškolskom matematikom tako da se smanji varanje *unutar* toga sustava. A to nije dovoljno.

Dokaz rečenoga

Ne dam se uhvatiti u zamku detaljne raščlambe kriterija dovedenih do savršenstva u golemom tekstu Nacrta koji će malo tko pomno pročitati. Zato priznajem sve što tamo piše kao točno i dobronamjerno, a za argument promašenosti navodim kvantitativni dokaz da je sve ostalo isto: u načelu, kao kriterij vrsnoće publiciranja izbačena je baza podataka *Current Contents*, kao najspektivnija, a uveden je *WoSCC*, koji je podijeljen na kvartile, pa se (samo) za neke slučajeve izbora traže prva i druga kvartila, i to za trećinu publikacija. No, veličine baza o kojima se radi su različite: *Current Contents* obuhvaća oko 10.000 časopisa, a *WoSCC* (s *Emerging Sources Citation Indexom*) oko 16.000. Pola (prve dvije kvartile) *WoSCC* dakle čini 8.000 časopisa, malo manje od 10.000 u *Current Contents*.

Ako toj razmjerno maloj razlici damo da Nacrt vrlo često prihvaća i treću i četvrtu kvartil, te da je kao

**kut
za
neposlušne**

mjera izvrsnosti uvedena i baza *Scopus*, koja indeksira preko 21.000 časopisa plus neke druge sadržaje, vjerujem da bi se moglo otkriti da je Nacrt ukupno i snizio kriterije izvrsnosti.

I površnoj je analizi to dovoljno za zaključak o tome što je „postignuto“ novim pravilnikom.

Komentar za pojašnjenje

S obzirom na stanje hrvatske znanosti u usporedbi sa zemljama Europske unije (EU) gdje pripadamo zemljopisno, tradicijski, politički i u odnosu na naše samopoštovanje, stremljenja i nade, trebali smo pravilnik koji će prouzrokovati bolji rad i rezultate tako da budemo barem u sredini znanstvene produkcije zemalja EU-a. Budući da je Nacrt isti kao dosadašnji pravilnik, tu svrhu Nacrt ne ispunjava.

Osim niske produktivnosti, hrvatska akademska zajednica obilježena je i tzv. obrnutom piramidom raspodjele statusa svojih znanstvenika: najviše je onih s najvišim zvanjima, a najmanje onih s najmanjim.

To ne odgovara ni slici u razvijenim zemljama niti načelu nagrađivanja izvrsnosti, destimulira znanstveni rad, lažje, krivotvorina, korupcija i nepotreban trošak. Da bi se ta piramida „obrnula“, trebalo je kriterije povisiti na srednju EU-razinu, i to eksponencijalno u odnosu na viša zvanja.

To nije učinjeno, pa – eto – Nacrt ništa ne valja.

Ako tko misli da sam u krivu, neka za deset godina dođe s usporedbom hrvatske znanstvene produkcije s prosječnom u EU-u, i s oblikom raspodjele zvanja u hrvatskoj akademskoj zajednici. Volio bih da tako pokaže da sam ovime bio u krivu.

Post scriptum

Nije nevažan, nego jako važan. Zbog proširenosti korupcije u pitanju primjene kriterija izvrsnosti u hrvatskoj akademskoj zajednici, njezini su čelnici s vremenom sve više okretali kvantitativnim pokazateljima. Stručna povjerenstva su ostala, ali nije mi poznato da su ona ikad odbila napredovanje nekoga tko jest zadovoljavao minimalne kvantitativne uvjete.

To znači da stručna povjerenstva uopće ne rade posao procjene vrsnoće, nego prebrojavaju minimalne uvjete, a za to nam stvarno nisu potrebna, jer to i najmlađa knjižničarka radi stručnije i bolje od njih (uostalom, one to i sada rade za njih). Svjesni toga zla, autori ovoga Nacrta otplovili su potpuno u sada već nakaradnu, zastrašujuću kvantifikaciju, iako i sami znaju da to ne će riješiti problem nezaslužjenih znanstvenih napredovanja. Još jedno licemjerje, još jedan poraz, još jedno gubljenje na putu za bolju budućnost.

Netko će me pitati – pa koje je onda rješenje. Za to ovdje nemam ni vremena ni prostora, pa ću reći kratko i nejasno, ali znalci će razumjeti: treba uvesti „Fuchsove zakone“ koje je hrvatska akademska zajednica odbila 2010.. Zato i jest u takvom stanju i zato i jest napravila ovaj nacrt. On je još jedna pobjeda pobjednika iz 2010..

Donosimo treći, završni dio prikaza knjige *Hrvatski jezik* Radoslava Katičića iz pera Mislava Ježića. Smatramo da smo vrlo temeljitim prikazom Katičićeva shvaćanja povijesno-kulturnog identiteta hrvatskoga jezika udarili dobru osnovu ozbiljnim raspravama u *Universitasu* kako o hrvatskom jeziku danas, tako i o njegovoj budućnosti koja pukom činjenicom postojanja hrvatske države ni u kojem bitnom smislu nije osigurana.

urednik

Povijesno-kulturni identitet hrvatskoga jezika (3)

PIŠE:
AKADEMIK MISLAV JEŽIĆ

U drugoj Jugoslaviji nakon Drugoga svjetskog rata ipak se spremao i protuudar tomu ratnomu priznanju hrvatskoga jezika: 1954. u Novi Sad su pozvani hrvatski, srpski, bosanskohercegovački i crnogorski jezikoslovci i književnici, koji su donijeli tzv. Novosadski dogovor o zajedničkom jeziku. Potom je 1960. objavljen i „Novosadski pravopis“.

Deklaracija i ozakonjenje hrvatskog književnog jezika

Telegram, 9.3. 1967.

Matica srpska i Matica hrvatska stale su izdavati zajednički rječnik srpskohrvatskoga jezika, ali on nije dovršen. Ipak, 1965., na Petom kongresu jugoslavenskih slavista u Sarajevu, prihvaćeno je da srpskohrvatski ima dvije varijante: srpsku i hrvatsku. Godine 1966. smijenjen je Aleksandar Ranković u Vladi Jugoslavije i na čelu tajne obavještajne službe i time je završeno poslijeratno razdoblje obilježeno policijskim pritiskom i progonom neistomišljenika.

Odmah je 1967. Matica hrvatska objavila *Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika*, kojoj se pridružila većina znanstvenih i kulturnih ustanova, društava i pojedinaca, jezikoslovaca i književnika. Katičić je bio među donositeljima *Deklaracije*. Došlo je i Hrvatsko proljeće, a potom i njegov slom 1971. Ipak je u novome republikome Ustavu iz 1974. ozakonjen i hrvatski književni jezik.

Slijedili su obrati: za Hrvatskoga proljeća izradili su jezikoslovci Stjepan Babić, Božidar Finka i Milan Moguš pravopis, koji je potom zabranjen, pa kriomice objavljen u Londonu. Za vlasti Milke Planinc, koja je zamijenila Savku Dabčević-Kučar, napravili su 1986. Vladimir Anić i Josip Silić „prihvatljiviji“ pravopis, i time uveli dvojbe i nesigurnost u pravopisnu praksu. Bilo je pritiska da se formulacija o „hrvatskome književnome jeziku“ ukloni iz Ustava SRH.

Ukidanje Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika

No došla je 1990. g., demokratski višestranački izbori i „božićni“ Ustav Republike Hrvatske u kojem je određeno da je hrvatski jezik službeni jezik u njoj. Potom je 14. travnja 2005. osnovano Vijeće za normu hrvatskoga standardnog jezika u koje je ministar Primorac imenovao Radoslava Katičića za predsjednika, a sve su ključne ustanove u Hrvatskoj koje se bave hrvatskim jezikom birale u nj po jednoga predstavnika. Ono je raspravljalo o temeljnim jezikoslovnim pitanjima presudnima za hrvatski jezik, donosilo svoje zaključke i odgovaralo na relevantna standardnojezična pitanja

idućih godina. Ipak je u međuvremenu 2007. Matica hrvatska objavila za javnost posve zbujujući pravopis koji se dijelom vraća na rješenja Anićeva i Silićeva i Novosadskoga pravopisa, a ignorira zaključke Vijeća za normu. Zatim je 8. svibnja 2012. ministar Željko Jovanović ukinuo i samo Vijeće za normu bez obrazloženja. Potom je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje uzeo za zadatak izraditi još jedan hrvatski pravopis koji je kompromis između pravopisa Babića i Moguša iz 2010. g., usklađenoga sa zaključcima Vijeća za normu, i pravopisa Matice hrvatske koji te zaključke ignorira.

Time je unutar Republike Hrvatske stvorena nova nesigurnost u pogledu pravopisnih načela. Katičić kaže: „Opet se politika grubo dohvatila hrvatskoga standardnog jezika baš kad smo bili sigurni u zrelost trenutka da jezik pripada jezikoslovcima a ne politici i izvršnoj vlasti. Kao u doba grofa Khuen-Héderváryja!“ Hrvatski jest danas standardni jezik, ali mu se standardnost stalno remeti dnevopolitičkim interesima na štetu jezika kao općega dobra.

Germanizacija – kroatizacija – anglizacija

No na međunarodnome planu stvari su se ipak, unatoč neprimjerenoj unutrašnjoj politici, po nekoj snazi tromosti razvijale pozitivno od osamostaljenja Republike Hrvatske do sada. Od 1. rujna 2007. priznat je u međunarodnoj knjižničnoj klasifikaciji hrvatski jezik kao poseban jezik različit od srpskoga. A od 1. srpnja 2013. Republika Hrvatska članica je Europske unije i hrvatski je jezik postao 24. službeni jezik Unije. U tome povoljnime međunarodnome položaju hrvatski će jezik moći funkcionirati u svim svojim funkcionalnim stilovima samo ako se bude njegovao u svima, a osobito u najzahtjevnijima jezičnim službama, u visokoj naobrazbi, znanosti, umjetnosti i visokoj kulturi. Pred suvremenom opasnošću da se ta područja prepuste isključivo svjetskim jezicima, a trenutno najčešće engleskomu, može se dogoditi da hrvatski izgubi svoju multifunkcionalnost, a time i standardnost, i ne mogne obavljati ulogu koja se traži od međunarodno priznata standardnoga jezika.

‘Londonac’, 1971.

Mnogi političari, gospodarstvenici i znanstvenici u Hrvatskoj pokazuju se skloni – ne višejezičnosti nego engleskoj jednojezičnosti u nekim od najzahtjevnijih jezičnih službi, poput znanosti ili visoke naobrazbe. Oni su zaslijepljeni poput činovnika za Bachova apsolutizma, samo su germanizaciju zamijenili anglizacijom! Oni ne vide da živimo u multipolarnome i multilingvalnome svijetu u kojem oni određuju svoju zemlju samo jednomu polu. Zbog toga međunarodni položaj hrvatskoga jezika treba i stalnu potporu i zaštitu u kultiviranju jezika u zemlji u kojoj je službeni jezik. Budućnost će hrvatskoga jezika, a dijelom time i identiteta i slobode zemlje, ovisiti, dakle, i o odnosu prema jeziku u Hrvatskoj samoj.

Mislav Ježić: ne smije služ

Nakon što smo objavili iznimno temeljit prikaz Katičićevog viđenja povijesno-kulturnog identiteta hrvatskoga jezika iz pera akademika Mislava Ježića, bilo je logično da i ozbiljnu raspravu o današnjem stanju i perspektivama hrvatskoga jezika započnemo razgovorom upravo sa profesorom Ježićem. Utoliko prije ukoliko se naš sugovornik pokazao više nego spremnim da svoje načelne stavove i uvjerenja bez ikakva uvijanja i uobičajenih, a tako neplodnih, akademskih ekvidistancija, oprimjeri izravnim referencama na konkretne probleme, događaje i osobe koji su posljednjih nekoliko godina (bili) istaknutim akterima u događajima i odlukama od najveće važnosti za hrvatski jezik. I razgovor smo, naravno, započeli Radoslavom Katičićem.

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ-MAROVIĆ

veze s bogatom tradicijom književnoga jezika.

Kako biste ukratko ocijenili prinos knjige Radoslava Katičića „Hrvatski jezik“?

Katičićeva je knjiga *Hrvatski jezik* po svojem bogatstvu, širini i znanju auktoru, ali i po misaonom razumijevanju predmeta i teoretičkom modelu razvoja književnoga jezika, jedinstven prinos kroatistici, a time i slavistici i jezikoslovlju uopće ili, zapravo, filologiji.

Cijela povijest hrvatskoga književnoga jezika opisana u knjizi Radoslava Katičića ne bi bila razumljiva kada bismo zamislili da su u Hrvata postojali različiti književni jezici: čakavski, štokavski i kajkavski, pa da se je onda na novoštokavskoj osnovici razvio književni jezik novije hrvatske književnosti i kulture, kako neki još danas olako tvrde. A cijela ta povijest postaje razumljiva ako uzmemo da je hrvatski jezik pisane književnosti u cijeloj povijesti bio jedan, zasnovan na jedinstvenoj slovinskoj (izvorno starocrkvenoslovjenskoj) osnovici, a da je poprimao jedino narječne stilizacije prema područjima na kojima se njime pisalo i govorilo.

Znači li to da i Vi, skupa s Katičićem, dijelite znanstveni uvid i uvjerenje da je hrvatski jezik u cijeloj svojoj povijesti i preko granica narječja uvijek svima bio razumljiv?

Da, svima je bio razumljiv, i uvijek se je čitao, a s vremenom se ujednačavao, da bi se u hrvatskome narodnom preporodu u 19. st. napokon prihvatila narječna stilizacija koju je nosilo ne samo najbrojnije pučanstvo, nego i najplodnije književno stvaralaštvo u prethodnim dvama stoljećima nakon velikih premještaja pučanstva i preslagivanja narječnih područja u 16. st. pod pritiskom osmanlijskih osvajanja. Nakon preporoda, pod pritiskom geopolitičkih interesa prvo Njemačke i Austrije, a onda drugih velikih sila koje su se borile za nasljeđe upravo onoga Turskoga Carstva koje je prvo uzrokovalo preslagivanje naših narječja, a sada se stalo urušavati, provela se je nova standardizacija srpskoga jezika, a onda s njome usklađivala konačna standardizacija hrvatskoga književnoga jezika na plovdbi stalno uzburkanoj od tolikih političkih vjetrova. To je ipak dovelo do konačne novoštokavske ješkavske stilizacije književnoga jezika, ali uz osjetan gubitak žive i plodne međusobne igre s drugim narječjima i još veći gubitak žive

Nismo li relativno brzom standardizacijom hrvatskoga jezika kroz novoštokavsku stilizaciju ponešto nasilno prekinuli žive jezične veze s ostalim hrvatskim narječjima?

Ostao je taj konačno standardizirani hrvatski književni jezik s novoštokavskom stilizacijom i nadalje zasnovan na svojoj neprekinuto prisutnoj, iako sve manje vidljivoj, slovinskoj osnovici, ali bi mu za slobodan razvitak trebalo, čuvajući mu sustavnost i stabilnost, ponovo elastično omogućiti plodan doticaj sa svim hrvatskim narječjima, kao i sa cijelom

„Za slobodan razvitak hrvatskoga jezika trebalo bi, čuvajući mu sustavnost i stabilnost, omogućiti ponovni plodan doticaj sa svim hrvatskim narječjima te i cijelom poviješću i bogatstvom književnoga izraza

poviješću i bogatstvom književnoga izraza. Time bi se jeziku omogućilo ono što je za kulturu neke zajednice najplodnije, a to je međusobna igra između jezične norme, koja određuje što je najobavjesnije i najneutralnije u jezičnom izrazu, i jezične kulture koja se svim ostalim jezičnim bogatstvom služi da bi, odstupajući od neutralna izričaja, postizala sve vrjednote izražajnosti i umjetničkoga izričaja, koje se u čistoj normi neutraliziraju u jasnu, ali suhu obavijest. Ona nam služi u životu, ali ona nije izraz punoga života.

Imaju li Katičićevi istraživački uvidi i znanstvena uopćavanja istraživačkih rezultata povijesti hrvatskoga jezika u lingvistici širi heuristički značaj?

Taj je teoretički model tumačenja razvoja hrvatskoga jezika na osnovici najstarijega starocrkvenoslovjenskoga jezika, a preko svih svojih narječnih stilizacija, razvio Radoslav Katičić u posljednjim dvama desetljećima i jasno ga razložio u ovoj knjizi. On ne samo da tumači na razumljiv način

Zašto Hrvatska jedina u Europi službeno zaštititi vlastiti jezik?

povijest i identitet hrvatskoga jezika, nego je i općenito primjenljiv, pa se njime može tumačiti i povijest ruskoga, bugarskoga ili srpskoga, a *mutatis mutandis* i romanskih jezika, i drugih ako im se jezikoslovno-kulturološki prepozna dubinska osnovica (a ne samo dijalekatska stilizacija).

Koju je od sastavnica jezičnog identiteta Katičić ocijenio presudnom?

To znači da je od triju sastavnica identiteta jezika, o kojima je pisao Radoslav Katičić (*Novi jezikoslovni ogledi* (Školska knjiga, Zagreb 1986., 21992, str. 35-54) – tipološkoga, genetskoga i vrijednosnoga ili kulturnoga – za književni jezik presudan kulturni. Do takva rješenja ne može doći jezikoslovac koji nije i filolog. To je ne očekivano mislano rješenje i prije lebdjelo u zraku, ali ga nitko nije tako jasno formulirao. A samo se tako može logično razumjeti sve ono što se je u razvoju hrvatskoga književnoga jezika dogodilo.

Profesor Katičić bio je predsjednik Vijeća za normu hrvatskoga književnoga jezika. Ovaj razgovor vodi-

mo pred četvrtu godišnjicu njegova neobrazloženog ukinuća...

Ministar dr. sc. Željko Jovanović raspustio je Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika 8. maja 2012. Taj je nadnevak nosio i neukusnu simboliku „narodnoga oslobođenja“ Hrvatske od hrvat-

skoga standardnoga jezika. Može li netko i tako zamišljati svoje „oslobođenje“? To Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika bilo je osnovano 14. travnja 2005. g. Predsjedavao mu je akademik Radoslav Katičić, vjerojatno najugledniji živući kroatist na svijetu. To ministru Jovanoviću i njegovu pomoćniku Zeleniki nije ništa značilo. Nažalost, našli su i neke suradnike kojima to nije mnogo značilo, a i takve koji svojim studentima nisu ulili poštovanje ni prema znanosti ni prema njenim velikanima.

Možete li današnje čitatelje podsjetiti na to koji su bili osnovni zadaci Vijeća za normu Hrvatskoga standardnoga jezika?

Vijeće je, međutim, imalo, prema odluci o osnivanju, ove osnovne zadatke: Voditi sustavnu stručnu skrb za hrvatski standardni jezik; raspraviti aktualne nedoumice i otvorena pitanja hrvatskoga standardnog jezika; upozoravati na primjere nepoštovanja ustavne odredbe o hrvatskom kao službenom jeziku u Republici Hrvatskoj; promicati kulturu

hrvatskog standardnog jezika s obzirom na proces integracije Republike Hrvatske u Europsku uniju; donositi rješenja u svezi s daljnjim normiranjem hrvatskoga standardnog jezika; pratiti jezičnu problematiku i utvrditi načela u pravopisnoj normi.

Može li se smatrati da je politička odluka o utrnuću Vijeća bila odgovor na podjednako politički arbitrarnu odluku o njegovu osnivanju i sastavu?

Za članove su mu bili imenovani jezikoslovci predstavnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, filozofskih fakulteta u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Puli, Zadru i Splitu, Učiteljske akademije (Pedagoškoga fakulteta) u Zagrebu, Hrvatskih studija, Matice hrvatske, Leksikografskoga zavoda i Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Svi su bili delegirani od svojih ustanova, a ne imenovani od tadašnjega ministra Igora Pri-

tegracije Hrvatske u Europsku uniju, a osobito projekte izrade stručnoga nazivlja (Struna). Upozoravalo je na nepotpunost i nedostatnu znanstvenu utemeljenost hrvatskih jezičnih priručnika: gramatika koje redovito, uz neke iznimke, ne opisuju npr. u morfologiji sve oblike hrvatskoga jezika, niti ih opisuju dostatno sustavno; rječnika koji mahom ne dostaju za čitanje hrvatske književnosti i izostavljaju velik dio leksičkoga blaga koje su hrvatski vukovci zabacili radi jedinstva „hrvatskoga ili srpskoga“ jezika (shvaćenoga kao presjek, a ne kao uniju skupova); pravopisa koji preostala otvorena pitanja dijelom ne rješavaju dovoljno načelno i primjereno standardnomu jeziku. Pozivalo je na rad na sustavnijim i potpunijim priručnicima...

Gdje je danas moguće steći sustavan uvid u rad Vijeća?

A uz to je naglašivalo potrebu da se sustavno organizira rad na najdinamičnijemu polju jezičnoga razvoja svakoga standardnoga jezika, a to je razvoj nazivlja, jer u svijetu u kojem broj dostupnih novih informacija i pojmova raste eksponencijalnom brzinom, potreba za nazivljem također raste eksponencijalnom brzinom. Ako je tehnološki razvoj danas u svijetu pitanje opstanka zemalja i gospodarstava, onda je terminološki razvoj danas pitanje opstanka jezika u svijetu, naravno književnih ili standardnih jezika. To mnogi hrvatski znanstvenici, osobito prirodoslovnih i tehničkih struka, koji danas ne žele pisati dio radova i na hrvatskome, ne razumiju, ili za svoju kulturu ne mare, a svoj jezik zatiru. Vijeće je imalo široke vidike. Rad je Vijeća bio nepristran, pristup redovito sustavan i obuhvatan, a zaključci znanstveno utemeljeni, konstruktivni i itekako korisni svima zainteresiranim. Zaključci Vijeća i zapisnici sa sjednica dostupni su danas na mrežnoj stranici <http://pravopis.hr/uploads/vijece-za-normu.pdf> otkada se više ne mogu naći na mrežnoj stranici Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Tiskom su objavljeni i u posebnome broju časopisa „Jezik“, god. 60, br. 2-4, travanj 2013., jer imaju trajnu vrijednost.

Kako stoji s europskom praksom u pogledu institucija poput Vijeća?

Nažalost, dosljedno svojim političkim nazorima, ministar Jovanović i njegov pomoćnik, uz pomoć akademika Vlatka Silobričića, ukinuli su financijsku potporu časopisu „Jezik“. Što se pak Vijeća za normu jezika tiče, svi europski narodi i svi naši susjedi imaju ili neko Vijeće za normu ili čak Akademiju i slično, ili neki Zakon o uporabi službenoga jezika, ili oboje. Na primjer, od zemalja slavenskih jezika, i Jezično vijeće i Jezični zakon imaju ne samo Poljska, Rusija, Ukrajina ili Slovačka, nego, naravno, i Slovenija i Srbija. Hrvatska je jedina zemlja koja ih ne smije imati. Što Vi mislite, kako je to moguće?

nastavak na sljedećoj stranici

“

Svi europski narodi i svi naši susjedi imaju ili neko Vijeće za normu ili čak Akademiju i slično, ili neki Zakon o uporabi službenoga jezika, ili oboje

morca. Jedino je predsjednik bio imenovan. Sastav mu je, dakle, bio reprezentativan i članovi mu nisu bili istomišljenici. Ipak je Vijeću uspjelo u proteklom godinama održati 27 sjednica, sustavno razložiti i složiti se oko mnogih ključnih pitanja.

O čemu je Vijeće u sedam godina svoga rada raspravljalo i što se može smatrati njegovim njegovom glavnom preokupacijom?

Raspravljalo je o odnosu standardnoga jezika prema jezičnoj baštini, prema narječjima i prema svojoj književnoj jezičnoj osnovici pisane književnosti – naime „slovenskoj“, glagoljaškoj, kako se ona u dotadašnjoj hrvatskoj lingvistici nije razumijevala, ali kako je to filološki uvjerljivo tvrdio nasuprot hrvatskim vukovima još Vatroslav Jagić, tada najznatniji slavist na svijetu, a u novijim radovima argumentirano dokazao Radoslav Katičić. Vijeće je raspravilo mnoge aktualne nedoumice, pravopisne i gramatičke, o sastavljenju i rastavljenju pisanju riječi, o pisanju dugih afrikata, pisanju imena i riječi stranoga podrijetla, o nepostojanim samoglasnicima itd.; odgovaralo je na pitanja o nepoštovanju hrvatskoga jezika kao službenoga u Republici Hrvatskoj, davalo savjete o jezičnoj kulturi; donosilo niz zaključaka u svezi s daljnjim normiranjem jezika;

Je li bilo praktičnih poticaja?

To je potaklo neke projekte bitne za hrvatski jezik u procesu in-

“

Samo je onaj jezik na kojem se može raspravljati i objavljivati o svim, i najzahtjevnijim, temama znanosti i kulture standardni jezik, a samo standardni jezici mogu biti službeni jezici.

Nastavak s prethodne stranice

A što sa znanstvenicima koji nisu ni Hrvati ni Englezi?

Nacionalnomu vijeću je prof. Hrvoje Kraljević u suradnji s nekim nespomenutim humanističkim znanstvenicima poslao dopis u kojem je trećina teksta posvećena napadima na zahtjev da znanstvenici u humanističkom i društvenome području dio radova trebaju objaviti na hrvatskome jeziku, iako dio moraju objaviti na engleskome ili drugome svjetskome jeziku ili jeziku relevantnome za struku. Kaže se da se time diskriminiraju znanstvenici koji bi došli iz drugih zemalja, osobito Europske unije. Svima bi kriteriji bili jednaki da se traže samo radovi na engleskome kao jeziku znanosti. Oboje je nelogično. Ako svi trebaju objavljivati na engleskome, onda se donekle diskriminiraju svi osim onih kojima je engleski materinski jezik: i Hrvati, i Francuzi, i Nijemci, i Estonci, i Rumunji. Kao što se diskriminiraju u bibliometrijskim kriterijima utemeljenim u američkim komercijalnim bazama podataka, gdje su njemački znanstvenici iste izvrsnosti, ako ne objavljuju na engleskome, citirani četiri puta manje od američkih ili britanskih kolega.

Upravo je na javnoj raspravi prijedlog Pravilnika o izboru u znanstvena zvanja. Odakle je potekla teza da nacrt novog Pravilnika diskriminira znanstvenike iz Europske unije?

Osim toga, ako je za stranca diskriminacija to da mora, ako bi radio u Hrvatskoj, nešto objaviti i na hrvatskome, onda je i za mnoge hrvatske prirodno znanstvenike koji se sami zalažu samo za engleski ipak diskriminacija to da moraju svoje znanstvene radove barem dati lektorirati, ako ne i prevoditi, na engleski kojim često ne vladaju besprijekorno. Stranac bi bio jednako diskriminiran kao i hrvatski znanstvenici kada bi neki svoj rad morao dati lektorirati ili prevesti na hrvatski. Ako bi bili u istome položaju, zar se to onda može zvati diskriminacijom? Osim toga, ako bi neki izvrsni estonski ili rumunjski znanstvenik htio raditi i predavati u Hrvatskoj, onda ne bi bio izjednačen s hrvatskim znanstvenicima kada bi smio objavljivati i predavati na engleskome (recimo, da se njime dobro služi, ali ne vlada kao materinskim jezikom), nego jedino kada bi smio objavljivati i predavati u Hrvatskoj na estonskome ili rumunjskome!

Što kažete na tvrdnju da službenu uporabu hrvatskoga jezika u znanosti priječi hrvatski Ustav?

Profesor Kraljević je sa suradnicima moćnim metodama analitičke filozofije pomoću kolažiranja hrvatskoga Ustava i nekih dokumenata EU posve druge namjene izveo zaključak da hrvatski Ustav ne traži, nego prije zabranjuje službenu uporabu

hrvatskoga jezika u znanosti u Hrvatskoj jer bi to diskriminiralo strance. U tome ih uzbuđeno prate neki naši portali. Na sličan zaključak nastoje navesti i iz presude Ustavnoga suda. A tko bi pri zdravoj pameti povjerovao da Ustavni sud, koji u svojoj presudi odbacuje općevaljanost bibliometrijskih kriterija jer stavlja dio znanstvenika (osobito nacionalnih struka) u neravnopravan položaj, jer im ograničava slobodu istraživanja, i jer njihova primjena dovodi do diskriminacije hrvatskoga jezika, zapravo time želi reći da uporaba hrvatskoga jezika u znanosti diskriminira strance u Hrvatskoj!

“

U američkim komercijalnim bazama podataka, njemački znanstvenici iste izvrsnosti koji ne objavljuju na engleskome, citirani su četiri puta manje od američkih ili britanskih kolega

Bi li hrvatske znanstvenike uistinu trebalo zakonski obvezati da pišu i na hrvatskome?

Osim nekih kolega koji znaju samo za engleski, znanstvenici s humanističkoga područja u prosjeku znaju više jezika nego znanstvenici s drugih područja, i objavljuju na njima. Ali treba prema svrsi objavljivanja prosuditi što i kada treba objaviti na engleskome ili drugim stranim jezicima, a što i kada na hrvatskome da bi doprlo do ciljane publike. A znanstvenici bi svih područja morali, već radi znanstvenoga nazivlja, objavljivati nešto radova i na hrvatskome, kako su to počele za svoje jezi-

ke zahtijevati skandinavske zemlje, i kako to traži i Slovenija. Samo je onaj jezik na kojem se može raspravljati i objavljivati o svima, i najzahtjevnijima, temama znanosti i kulture standardni jezik, a samo standardni jezici mogu biti službeni jezici. Ako s hrvatskime ne bude tako, prestat će biti standardni jezik, a potom i jedan od službenih jezika Europske unije, a na kraju i službeni jezik u Hrvatskoj. Tko traži da znanstvenici u Hrvatskoj ne moraju nikada znanstvene radove objavljivati na hrvatskome, traži da on prestane biti kvalificiran da bude standardni jezik, a time i službeni jezik bilo u zemlji, bilo u Europskoj uniji.

Na kojim bi ključnim temama stanja i perspektive hrvatskoga jezika po Vašemu sudu trebao poraditi Universitas kao naše prve hrvatske sveučilišne novine?

Mislim da se može razgovarati o naravi standardnoga jezika, i kakva je briga za hrvatski potreba da bi se i dalje razvijao kao književni ili standardni jezik, o međunarodnome položaju hrvatskoga u Europskoj uniji i svijetu, o ulozi hrvatskoga u Hrvatskoj i njegovu ustavnome položaju, o potrebi za zakonom o uporabi hrvatskoga jezika ili Vijećem za normu hrvatskoga standardnoga jezika, o pitanjima razvijanja hrvatskoga stručnoga nazivlja za sve struke, o čem ovisi budućnost hrvatskoga jezika, o mjestu hrvatskoga jezika u visokoj naobrazbi i u znanosti pored svjetskih i stranih jezika znanosti, ali se razgovor o hrvatskome jeziku može bitno obogatiti i razmišljanjima o odnosu književnoga hrvatskoga jezika i dijalekata, kao i o zdravu odnosu hrvatskoga jezika prema baštini svoje književnosti. Može se povesti i rasprava o potrebi za primjerenim jezičnim priručnicima: gramatikama, rječnicima i pravopisom, no to bi već bila tema za djelatnost nekoga budućega Vijeća za normu hrvatskoga književnoga jezika. Za sve to treba odabrati kvalificirane sugovornike, što nije lako, ali ih u Hrvatskoj ima.

Ženski parad tradicionalno

Piše:

PROF. VJERAN
KATUNARIĆ

Do sada je objavljeno mnogo istraživačkih radova o modernizaciji, društvima u tranziciji i društvenom položaju žena, premda razmjerno malo o ženi i modernizaciji u hrvatskom društvu. Pa ipak, ni jedan rad ne analizira svijest žena u suvremenoj Hrvatskoj tako pomno kao Inga Tomić-Koludrović u svojoj knjizi – najnovijoj u nizu njezinih radova o ženama u Hrvatskoj – *Pomak prema modernosti. Žene u Hrvatskoj u razdoblju zrele tranzicije* (Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, kolovoz 2015.)

Tipovi žena u Hrvatskoj

Autorica takve razlike među ženama potkrepljuje odgovarajućom statističkom analizom koju završava tipologijom, kao znanstveno legitimnim načinom opisa (društvenog) fenomena. Iako njezina tipologija podsjeća na najpoznatiju tipologiju žena Simone de Beauvoire u knjizi *Drugi spol*, toj bibliji feminizma, u kojoj opisuje pet karakternih tipova žena – *podložnu, serioznu, nihilističku, pustolovnu*, i *strasnu*, karakterni tipovi u pravilu nisu podložni društvenim promjenama (uostalom kao ni kod muškaraca). Sociološka tipologija ponašanja žena polazi od iskustva koji presudno određuje društvena sredina, više ili manje modernizirana, od obrazaca (načelnog) ponašanja u obitelji do vladajuće ideologije i političke prakse. Tako Tomić-Koludrović razlikuje *patrijarhalne ili predmoderne* žene (za koje je prirodno da muškarac u svemu ima glavnu riječ), zatim *tradicionalne* (unatoč zaposlenosti i radu izvan kuće, te žene zadržavaju tradicionalna shvaćanja); treći tip su, prema terminima autorice, *neodlučno-moderne* žene (negdje na prijelazu između tradicije i modernosti), a slijedi *prijelazno-refleksivni tip* žena (iako zaposlene izvan kuće, smatraju da mogu obitelji pružiti topli dom, kao i žene koje ostanu kod kuće, ali isto tako da su žene za takvu ulogu sposobnije od muškaraca). U uzorku istraživanja nije tako bilo mjesta za potpuno refleksivni, rodno osviješteni tip žene, što je razumljivo s obzirom na vrlo malen udio takvih žena u općoj populaciji. Pa ipak, stvari se miču s „mrtve točke“, pa danas i posve patrijarhalna seoska žena nije ista kao njezine pretkinje u prošlosti, prije svega što se tiče svijesti o vlastitom integritetu.

Natruhe tradicionalne svijesti

U najsadržajnijem, trećem poglavlju knjige (ostala poglavlja sadrže detaljne analize stavova intervjuiranih žena prema pojedinim temama: plaćeni rad, obitelj, religija i politika) donosi niz izvanredno zanimljivih podataka. Autorica razlikuje četiri tipa žena, od toga dva čista ili jednoznačna, *predmoderni* i *prijelazno-refleksivni*, i dva mješovita ili višeznačna, *tradicionalni* i *neodlučno-moderni tip*. Žena predmodernog tipa (u uzorku) ima 14.44% i one su dosljedno patrijarhalne u svim sta-

vovima, kao na primjer da je za žene prirodno da odgajaju djecu i brinu se o kućanstvu, a muškarci da rade izvan kuće i donose prihode kojima se obitelj izdržava. Usput rečeno, ovaj tip (stavova) ne samo da je rjeđi od ostalih nego će se, čini nam se, sve više smanjivati, ne toliko zbog promjena u svijesti žena (koja je, da se razumijemo, nužna kao i sve do sada, kao i kod ostalih tipova žena) – nego zbog dinamike suvremenog tržišnog gospodara koje koncentrira sve veće prihode u posjedu sve manjeg broja ljudi i posljedičnog opadanja prihoda sve većeg broja ljudi, što pogada i otkupne cijene poljoprivrednih proizvođača, poglavito na selu, iz čega u konačnici proizlazi da će i na selu sve više samo jedan izvor prihoda (muškarca) postati nedostatan.

Tradicionalne žene (33.81%) izložene su modernom utjecaju uglavnom zbog svoje zaposlenosti izvan kuće, ali su zadržale dosta elemenata tradicionalne svijesti kada je riječ superiornosti muškaraca ili inferiornosti žena. *Neodlučno moderni* tip (27.94%) ima također mješovita obilježja, ali je bliži tradicionalnosti i *prvoj modernosti*, dočim je *prijelazno-refleksivni* tip (24.6%) bliži *drugoj modernosti*, što znači da skoro u potpunosti razmišljaju kao moderne žene. „Skoro“ zbog toga što i u najnaprednijem tipu žena, prijelazno-refleksivnom, još ima natruha tradicionalne svijesti.

Pomak prema modernosti u svijesti žena

Sveukupno gledajući, žene starije dobi bliže su predmodernom i tradicionalnom, a mlađe žene neodlučnoj i prijelazno-refleksivnoj modernosti. Također, žene starije dobi relativno su manje obrazovane od žena mlađe dobi, što itekako utječe na stupanj (ne)modernosti u njihovim stavovima, a sličan je odnos između stavova ispitanica iz sela i gradova. Pa ipak, mnogima će najzanimljivija biti regionalna distribucija pojedinih tipova, premda nalazi nisu u osnovi iznenađujući, budući da proizlaze iz distribucije prethodnih obilježja. Tako su predmoderni i tradicionalni tip najviše zastupljeni u Lici (ukupno 72.6%) i Slavoniji (62.6%), a neodlučno moderni i prijelazno refleksivni tip u Dalmaciji (69.2%) i Zagrebu i Zagrebačkoj županiji (58.4%). Napose, žena prijelazno refleksivnog tipa

oks hrvatske sti i modernosti (2)

Osvrt na knjigu Inge Tomić-Koludrović ‘Pomak prema modernosti. Žene u Hrvatskoj u razdoblju zrele tranzicije’. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, kolovoz 2015.

najviše je u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji (31.3%) i Dalmaciji (30%). Naravno, pod pretpostavkom daljnjeg razvoja i modernizacije Hrvatske, uključujući porast obrazovanja i mogućnosti zapošljavanja žena, mogu se očekivati daljnji pomaci u modernizaciji žena, kako njihovog društvenog položaja tako i njihove (samo)svijesti. Pa ipak, na osnovi svih dosadašnjih empirijskih spoznaja, ne samo u ovoj knjizi nego i drugim istraživačkim radovima, o udjelima žena u procesima modernizacije u Hrvatskoj nije lako zaključiti zbog čega u Hrvatskoj, dakle, opada rodni a rastu svi ostali konzervativizmi.

Opadanje rodno konzervativizma

Iako su prijašnja istraživanja autorice provedena na različitim uzorcima, zaključuje da se s priličnom pouzdanošću može zaključiti da je u usporedbi s prijašnjim analizama, na primjer iz 1999. godine u ovoj studiji (temeljenoj na istraživanju iz 2005. g.) došlo do značajnog pomaka prema modernosti u svijesti žena. Doduše, nije došlo do formiranja nedvosmisleno *refleksivnog* ili *meta-refleksivnog* tipa žena, onih koje mogu i doista us spremne dovesti u pitanje sve tradicionalno diskriminirajuće norme ponašanja koje se odnose na žene. Ali, da je i taj stupanj svijesti nešto što će se dogoditi uskoro među relativno mnogo žena (u nekoj mjeri i muškaraca), u to ne treba sumnjati. Naravno, ako nas ne zadesi kakva prirodna ili ekonomska kataklizma, u što, barem u ovom dijelu svijeta, treba sumnjati.

U svakom slučaju, Inge Tomić-Koludrović je pružila dodatne dokaze o opadanju rodno konzervativizma u Hrvatskoj time što je dublje rasvijetlila slojevitost, pa i izvjesnu proturječnost tog procesa, budući da i u trenutno najnaprednijoj kategoriji, prijelazno-refleksivnih žena, ima tragova tradicionalne svijesti u raznim pitanjima, od obitelji do posla. No, utoliko je autoričin prikaz modernizacijskog procesa vjerodostojniji i znanstveno relevantniji od mnogih drugih prikaza, osobito onih koji posežu za dihotomijom tradicionalno-moderno, kao da se radi o oštrom raskidu s prošlošću ili tradicijom. Takvog diskontinuiteta, usuđujemo se kazati, nema ni u drugim procesima modernizacije. Modernizacija je, kako to naša autorica u više navrata opravdano ističe i potkrepljuje dokazima – krivudav proces. Preostaje još pokušati odgovoriti na pitanje zbog čega baš opada rodni konzervativizam za razliku od ostalih konzervativizama (vjerskog i nacionalnog) i je li objašnjenje u smislu da svijest i položaj žena u društvu nisu tema od interesa za parlamentarne političke stranke, da na popularnosti u očima žena ne grade svoj ugled u društvu (možda to pitanje smatraju kontraproduktivnim?). Posredan dokaz za to jest činjenica da je nova pobjednička koalicija na vlasti ignorirala preporuku iz središnjih tijela EU-a o potrebi povećanja takozvane „ženske kvote“.

Tom zapažanju možda vrijedi dometnuti općenitije razmišljanje, naravno izvan empirijskog okvira dosadašnjih istraživanja, o pitanju zbog čega baš žene na neki način spašavaju ugled Hrvatske kao zemlje koja je u procesu modernizacije, ali pokazuje dosta jake antimodernizacijske težnje. Valja pretpostaviti da uzrok procesu emancipacije žena ne leži samo u konjunkturnim procesima moderne epohe. Čini se da je taj proces donekle imun na uspon ili pad ljevice ili desnice u političkoj vlasti, pa i cikluse ekonomskih kriza i oporavaka, iako ne i u zaoštrenom obliku koji, recimo, uključuje rat ili

naglo i široko ekonomsko siromašenje društva. Obje se katastrofe, na primjer, događaju na Bliskom i Srednjem istoku ovih godina i nikako ne idu u prilog većini žena, muškaraca i njihovih obitelji, dio kojih prolazi najmučnijju televizijsku seriju, „bal-kansku rutu“.

Evolucijski proces koji koegzistira s modernizacijskim procesima

Takvih je tektonskih poremećaja u društvu bilo jako mnogo i u pravilu to više kako idemo u dalju prošlost. Do davnih vremena teško dopiru instrumenti povijesnih istraživanja, o društvenim istraživanjima da ne govorimo, i empirijski je nemoguće rekonstruirati ono što su ili kako su žene u tim vremenima mislile o sebi, muškarcima i drugim temama. Vjerojatno mnogo konzervativnije i s više (samo)požrtvovnosti u praksi nego većina današnjih žena. Ali, ni naše pretkinje nisu bile posve jednodušne, u svojim razmišljanjima ili praksi dosljedne. Općenito, bile su sposobne, nerijetko više od muškaraca, da se prilagode raznim situacijama koje se neprecizno označavaju terminom *borba za opstanak*. Kako bilo, uspjeh u njihovu procesu prilagodbe na obiteljske i vanjske okolnosti bio je krivudav kao i suvremeni modernizacijski proces, a može se kazati i demokratski proces (ako se o njemu uopće može govoriti, budući da se u pravilu odvija ispred, a ne iza kulisa, ispred tv-kamera, ali ne i kada se one ugase). Inisu se tek s modernom epohom žene i ljudi općenito počeli suočavati s teškoćama koje proizlaze iz kršenja pravila igre, raznih oblika nasilja nad slabijima, iz demagogije i drugih oblika lažnog predstavljanja...

Ukratko, emancipacijski proces žena traje dulje, mnogo dulje od moderne epohe, kao evolucijski proces koji koegzistira s modernizacijskim procesima i nešto od njih uzima, a nešto odbacuje, privremeno ili trajno, ovisno o dijelovima zemlje ili društva o kojem je riječ. Na mogućnost gledanja na proces modernizacije

Inga Tomić Koludrović

žena, kao dionicu jednog dugotrajnijeg razvojnog procesa, bliskijeg sagledavanju povijesti jednog Fouriera ili Marxa (koji smatraju da se napredak civilizacije može vjerodostojno mjeriti /samo/ napretkom u društvenom položaju žena), knjiga Inge Tomić-Koludrović pruža makar neizravne dokaze, koje jedino i omogućuje znanstvena empirija, a to je izvjesno oklijevanje u iznošenju sudova koji bi mogli ukazivati da sugovornica (u intervjuu) iznosi koherentan svjetonazor, koji je otvoreno nalik određenoj doktrini. Na primjer, vjerojatno većina žena u Hrvatskoj izražava svoju privrženost crkvenim naučavanjima. Jedan od najjačih razloga tome je osjećaj izvjesne sigurnosti, biti pod okriljem jedne moćne ustanove, bez obzira na njezin diskriminirajući stav prema ženama. Slično je sa stavovima većine žena prema domu i odgajanju djece, koji im pružaju veću sigurnost ili zadovoljstvo od sudbine na (prilično divljem) tržištu rada. Donekle je sličan refleks među manjinama u Hrvatskoj koje se osjećaju sigurnijima kada njihovi predstavnici koaliraju sa strankama tradicionalno nesklonim, uvjetno rečeno, „aloh-tonim“ skupinama.

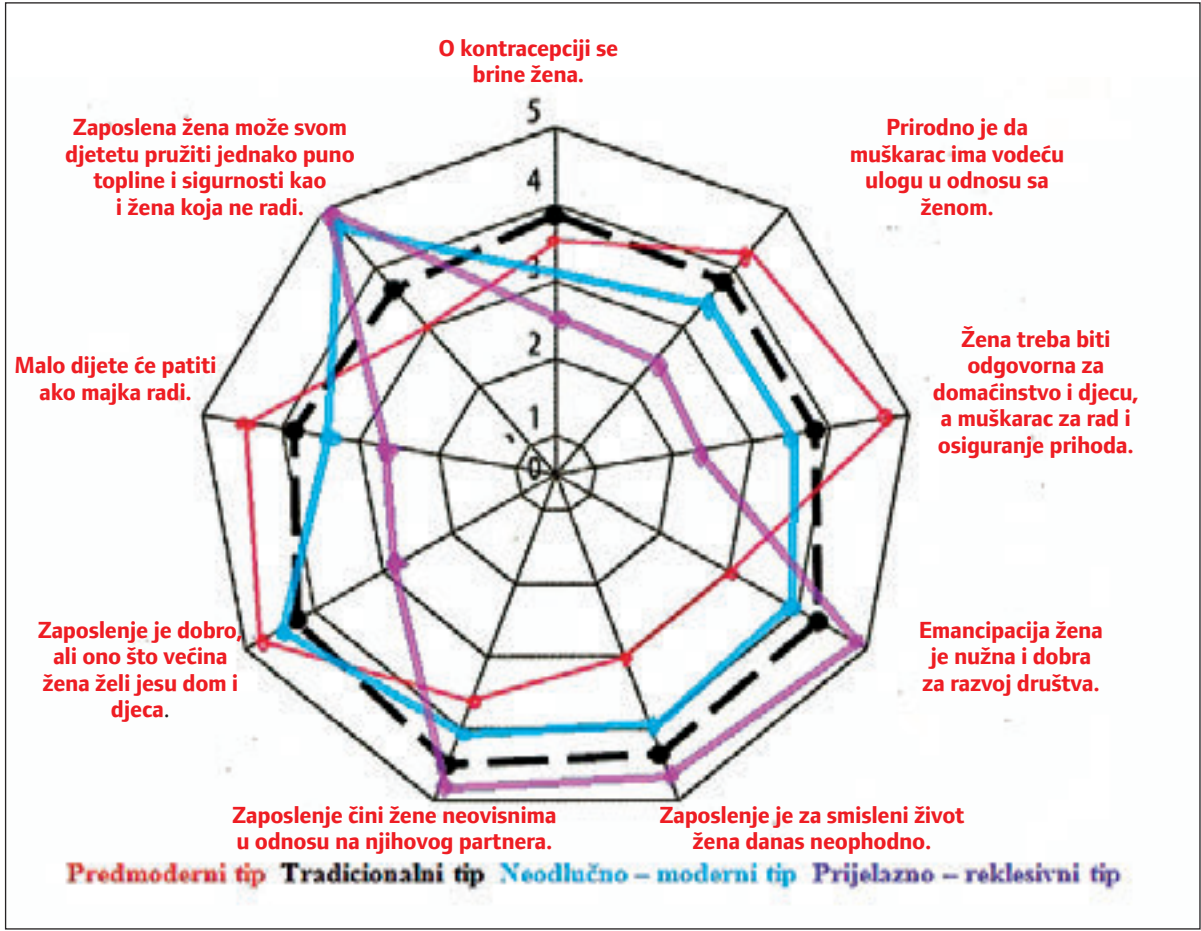
‘Sastanak koji još traje’

S druge strane, žene mogu biti manje sklone ili izražavati ambivalentan stav spram više (liberalno ili socijalno) demokratskim strankama u Hrvatskoj, budući da one u većem razdoblju dosadašnje tranzicije u Hrvatskoj većini žena ne pružaju siguran oslonac. Isto je iskustvo s novim poslodavcima i uvjetima rada. Iz svega toga ne može se, naravno, izvući zaključak da su žene sklone konzervativizmu. Ako i jesu, sklone su to sve manje ili sve manje dosljedno, tražeći svoje izlaze i rješenja u mnoštvu mikrosvjetova u kojima žive ili rade i, gledajući na dužu stazu, u njima doživljavaju ipak više uspjeha nego neuspjeha. Možda će jednog dana uspjeti i na velikoj (političkoj, javnoj, korporacijskoj) sceni, ali su od toga još daleko. Ako jednom i izidu na veliku scenu u velikom stilu, vjerojatno će to biti rezultat gomilanja osnovnih i u pravilu nevidljivih uspjeha u milijardama malih stanica društvenog života. Taj sastanak, kako bi kazali Ilj i Petrov, još traje i zaključci i odluke još nisu doneseni, što potvrđuje i istraživačko, a pretpostavljamo i životno iskustvo Inge Tomić-Koludrović. To ne znači da ona misli na isti način kao njezine sugovornice u istraživanju, ali pokazuje da dobro razumije njihovu „nedosljednost“ u razmišljanjima i da se ne radi ni o kakvoj kognitivnoj pogrešci: “Pokazalo se da, iako žene visoko vrednuju moderne emancipirane stavove o važnosti zaposlenja za smisleni život žene, nešto manje, ali ipak prilično visoko, vrednuju i predmoderne i tradicionalne stavove.” (str. 43)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ m/ž
za izbor**

- dva suradnika u stručnom zvanju i na radnom mjestu stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja na određeno vrijeme od četiri godine, od kojih
1. jednog na projektu „Cerebrovaskularna regulacija tijekom apneje kod elitnih ronilaca na dah“ koji mora imati završen sveučilišni integrirani studij medicine ili srodnog područja biomedicine i zdravstva,
2. a drugog na projektu “Liječenje neuropskijske boli stimulacijom ganglija” koji mora imati završen integrirani studij medicine, ili srodnog područja biomedicine i zdravstva, prirodnih ili biotehničkih znanosti
Za oba radna mjesta obvezni je uvjet prosjek ocjena koji omogućuje upis na odgovarajući doktorski studij te motivacijsko pismo. Dodatni kriteriji za oba radna mjesta su priznanja i nagrade za izvrsnost u studiranju i istraživački rad, objavljeni radovi, te osobna izlaganja na znanstvenim konferencijama. Za radno mjesto na projektu pod toč. 2. dodatni je kriterij izvrsno poznavanje engleskog te rada na računalu. Uz prijavu treba priložiti: životopis, diplomu ili uvjerenje o završenom studiju, dokaze o udovoljavanju obveznim uvjetima i dodatnim kriterijima.
- ednog poslijedoktoranda s na određeno vrijeme od dvije godine za rad na HRZZ projektu 1498 “Identification of new genetic loci implicated in regulation of thyroid and parathyroid function”.
Uvjeti: doktorat iz molekularne biologije ili srodnih područja (prirodne znanosti, biomedicinske znanosti, biotehničke znanosti, medicinska fizika, biofizika, računarstvo, informacijske i komunikacijske tehnologije, matematika i slično), interes za programiranje i primjenu statističkih metoda, izvrsno poznavanje engleskog jezika
Opis poslova: provođenje cjelogenomskih analiza, metaanaliza, analiza interakcije genskih varijanti i čimbenika okoliša te interakcije različitih čimbenika okoliša; opis primijenjenih statističkih metoda za znanstvene i stručne publikacije; ostale projektne aktivnosti u dogovoru s voditeljem projekta. Prednost kandidatima s iskustvom u području genetičke statistike.
Uz prijavu treba priložiti životopis, popis znanstvenih publikacija, motivacijsko pismo te dokumente kojima se dokazuju tražene kvalifikacije i iskustvo.
Najbolji kandidati bit će pozvani na razgovor, uz mogućnost dodatnog testiranja i dostave dodatne dokumentacije.

- jednog stručnog suradnika za neurobiologiju, na određeno vrijeme do 30. rujna 2016., na projektu HR.3.2.01-0320 pod nazivom „Istraživačke stipendije za profesionalni razvoj mladih istraživača i poslijedoktoranada u području medicinske neuroelektronike“ (skraćeno EVOna)
Uvjeti: diplomski sveučilišni studij u području prirodnih znanosti, polje biologije ili srodnih područja (biomedicina i zdravstvo, biotehničke znanosti) i polja, odnosno grana (npr. neuroznanost, biofizika i medicinska fizika, biokemija i molekularna biologija); iskustvo rada na in-vitro uzgoju živčanih stanica; izvrsno poznavanje engleskog jezika
Opis poslova: in-vitro eksperimenti u okviru primijenjenih istraživanja u području audiotorne neurobiologije; vođenje laboratorijskih dnevnika; ostale projektne aktivnosti u dogovoru s voditeljem projekta. Prednost kandidatima s iskustvom rada u laboratoriju i/ili organizaciji rada u laboratoriju, a posebno in-vitro uzgoja živčanih stanica te sposobnost integracije u multidisciplinarni istraživački tim.
Rok za prijave 30 dana od objave u „Narodnim novinama“ od 28. travnja 2016.
Prijave slati poštom na adresu: MEDICINSKI FAKULTET U SPLITU, Šoltanska 2, 21000 Split

OBRAZOVNA VERTIKALA ZDRAVSTVENIH STUDIJA

Deana Švaljug

Mirela Zec

Rahela Orlandini

Kreću diplomski studiji Primaljstva i Medicinsko-laboratorijske dijagnostike

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu osniva diplomske studije Primaljstva i Medicinsko-laboratorijske dijagnostike i uvodi Trening socijalnih vještina studenata zdravstvenih studija, i to u sklopu projekta „Izrada standarda zanimanja/kvalifikacija uz unaprijeđenje zdravstvenih studijskih programa“. Do sada se nastava na oba studija izvodila na preddiplomskoj razini, a nakon završetka projekta će studenti moći školovanje nastaviti i steći naziv magistre/magistra primaljstva, odnosno medicinsko-laboratorijske dijagnostike. Posebni značaj za Sveučilište u Splitu ima osnivanje sveučilišnog diplomskog studija Primaljstva jer je to prvi studij takve vrste u RH. Diplomski studij Medicinsko-laboratorijske dijagnostike postoji već na Medicinskom fakultetu u Osijeku, koji je partner u ovom projektu, te se diplomski studij MLD-a u Splitu izrađuje u suradnji osnivačicom i voditeljicom tog studija Ljubicom Glavaš Obrovac.

Završetak izrade ovih studijskih programa predviđen je do kraja svibnja 2016. godine, do kada će biti definirani standardi zanimanja i standardi kvalifikacija, obvezni i izborni predmeti, nastavni kadar i ishodi učenja za di-

plomsku razinu primaljstva i sestrinstva. Osim izrade novih programa, u sklopu projektnih aktivnosti su u tijeku i znanstvena istraživanja, kojima će se ispitati opravdanost uvođenja dodatnih selekcijskih postupaka prilikom upisa studenata na zdravstvene studije. Zbog specifičnosti zdravstvenih profesija koje su u službi ljudi s narušenim zdravstvenim stanjem, nužno je da budući zdravstveni djelatnici imaju razvijene socijalne vještine koje će im omogućiti primjeren način ophođenja s pacijentima i njihovim obiteljima, rad u interdisciplinarnim zdravstvenim timovima i prezentiranje znanstveno-istraživačkih i edukativnih djelatnosti zdravstvenih profesija društvenoj zajednici.

Iz istog razloga je projektom predviđeno da se tijekom obrazovnog procesa specifične socijalne vještine studenata potrebne za rad u zdravstvu nastave razvijati kroz razvoj kurikuluma Trening socijalnih vještina, što također predstavlja inovaciju u visokom zdravstvenom obrazovanju, jer ovakav oblik nastave do sada nije postojao u zdravstvenim studijima RH. Ovakve inovacije za krajnji cilj imaju poboljšanje kvalitete zdravstvenih usluga i veće zadovoljstvo pacijenata. **SOZSS**

Idejno polazište pravednijeg društva

Krize i tržišno natjecanje traže novo, organiziranije djelovanje socijalnih kršćana u Europi

U vremenu u kojem ljudsko dostojanstvo, njegov rad i stvaralaštvo bivaju sve jače i više obezvrjeđivani, socijalni nauk Crkve može pružiti autentično idejno polazište za uspostavu pravednijeg društva. U tom je smislu i predavanje dr. sc. **Nevena Šimca** na temu Socijalni nauk Crkve: od socijalnih kršćana do socijalnih tjedana bio doprinos artikulaciji toga duhovnog smjera. Recentni autor na predavanju koje su organizirali Savjetovatelje za međureligijski dijalog i studentski pastoral u suradnji s Katoličkim bogoslovnom fakultetom i Pravnim fakultetom splitskoga Sveučilišta, govorio je o samim temeljima socijalnog nauka, kao i o današnjim mogućnostima njegove konkretizacije u svakodnevnom životu, posebice u hrvatskom kontekstu.

Općenito se drži da je 'sve krenulo' s okružnicom **Lava XIII. Rerum nova-**

rum. Ali, što je i je li što tom začetku prethodilo? Tko, općenito, 'smišlja' socijalni govor i nauk Katoličke crkve? I kako su ta riječ i taj nauk nastajali u proteklih 125 godina, sve do *Laudato si' pape Frane*?

Rad koji 'više nije što je bio'

Sve je zapravo počelo s Učiteljevom riječju i primjerom te, nakon toga, kroz stoljeća, sa samozatajnim nastavljateljima Njegove brige za najsitotije i najnezaštićenije. Do snažnijeg i šireg buđenja te brizi dolazi u XIX. stoljeću, zbog nepravda koje rađa industrijski kapitalizam. Slijedi zatim, vrlo brzo, organizirano djelovanje socijalnih kršćana, posebice kroz 'socijalne tjedne'. U mnogim zemljama, pa tako i u Hrvatskoj, socijalni kršćani zajedno s radničkim sindikatima postupno osvajaju socijalna prava

i pridonose nastanku „države blagostanja“, što rezultira s '30 zlatnih godina' (1950.-1980.) predstavničke demokracije i socijalne države u zemljama liberalnog kapitalizma.

Socijalna pitanja su međutim, uz porazna, dugi niz godina ostajala izvan ovlasti Europske unije, ali ih krize i tržišno natjecanje vraćaju u središte zanimanja, pa odatle i novo, organizirano djelovanje socijalnih kršćana u Europi. Ono se očituje ne samo u nastavljanju nacionalnih socijalnih tjedana, pretežitom katoličkih, nego i u organiziranju, od 1997. pa na dalje i europskih, kršćanskih socijalnih tjedana. Tema VI. po redu Europskog socijalnog tjedna bio je rad - koji 'više nije što je bio' - i suvremene promjene, fragmentacija i degradacije rada i života zaposlenika, naglasio je prof. Šimac.

UNIST

Ugovorena suradnja s Coburgom

Odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu na čelu s rektorom Šimunom Anđelinovićem posjetio je Sveučilište u Coburgu u Njemačkoj, i tom je prilikom potpisan ugovor koji predstavlja temelj za suradnju dvaju sveučilišta u području znanstvenih i stručnih projekata, kao i razmjene studenata i nastavnog osoblja.

Coburg se smatra sveučilišnim gradom jer populacija od oko 5000 studenata čini više od 10% ukupnog stanovništva. Sveučilište u Coburgu orijentirano je na edukaciju studenata kroz praktične, obrazovne i istraživačke metode. Obrazovna filozofija Sveučilišta usmjerena je

na primjenu stečenih teoretskih znanja i rješavanje specifičnih problema u praksi. Poseban naglasak Sveučilišta u Coburgu je i na međunarodnoj suradnji, u sklopu koje je i ostvarena suradnja sa splitskim Sveučilištem. Posjet je nastavak suradnje započete prije mjesec dana, kada je između Medicinskog fakulteta u Splitu i Regiomed Kliniken potpisan sporazum prema kojem će splitski Medicinski fakultet obrazovati njemačke liječnike za potrebe Coburga. Kao i tada, i ovaj posjet je ostvaren uz značajnu pomoć Dragana Primorca, bivšeg ministra znanosti i profesora na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti. **F.B.**

Edward A. Smith

Linda L. Caldwell

PREDAVANJE PROFESORA PENN STATE-a

Rekreacija i igra razvijaju mozak i u adolescenciji

Profesori s Penn State University, **Linda L. Caldwell** i **Edward A. Smith** gostovali su 4. travnja u prostorijama Filozofskog fakulteta na Peristilu i tom prigodom održali predavanje na temu "Leisure as a context for risk prevention and healthy development" (Slobodno vrijeme u kontekstu prevencije rizika i zdravog razvoja) te predstavili centar "The Bennett-Pierce Prevention Research Center for the Promotion of Human Development". Ugledne goste predstavio je dekan Aleksandar Jakir.

Prof. Caldwell je istaknula važnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, rekreacije i igre. Naglasila je kako su najnovija istraživanja pobila tezu da se mozak razvija isključivo u najranijoj dobi te kako ga ove tri komponente mogu mijenjati i bitno utjecati na njegov razvoj i u adolescenciji. Uz obitelj, rad i školu, na razvoj adolescenata velik utjecaj ima način na koji se provodi slobodno vrijeme. "Healthy leisure" također pomaže u prevenciji maloljetničke delikvencije, nasilničkog ponašanja, rizičnog seksualnog ponašanja, depresije i zlorabe droga te bolesti uzrokovanih prekomjernom težinom. **FFST**

Studentska konferencija 'Pokreni svoju ideju'

Na konferenciji "Pokreni svoju ideju", koja se održala na Ekonomskom fakultetu, u zajedničkoj organizaciji udruge JCI Split, Aiesec Split i Savjeta mladih Splitsko-dalmatinske županije, rektor Sveučilišta u Splitu Šimun Anđelinović prezentirao je studentima Projekt postakadetskog zapošljavanja, poručivši mladima da budu hrabri i odvažne se upustiti u poduzetništvo.

Konferencija se održala s ciljem razmjene iskustava, informacija i znanja među mladima koji žele postati poduzetnici. Sudjelovalo je nekoliko mladih poduzetnika; Petra Leskovec, Mario Dadić, Vatroslav Visković, Stipe Režić, Mario Tica, koji su iznijeli svoja iskustva, a isto tako i prepreke s kojima su se susreli na svom poduzetničkom putu. Na konferenciji je održano i predavanje "Izvori financiranja: Poticaji i potpore" (Poduzetnički Centar Solin i Studentski Poduzetnički Inkubator). **UNIST**

Studenti će na praksu u 'AD Plastik'

AD Plastik, najveći hrvatski proizvođač komponenti za automobilsku industriju, potpisivanjem ugovora sa Sveučilištem u Splitu odnosno njegovim savjetnicama – FESB-om, Ekonomskim i Kemijsko-tehnološkim fakultetom – postao je nastavna baza Sveučilišta. To će omogućiti splitskim studentima da u pogonima AD Plastika imaju ljetnu stručnu praksu, upoznaju se s procesima rada te na taj način steknu vještine potrebne za tržište rada. Rektor Šimun Anđelinović ističe važnost bliske suradnje znanosti i gospodarstva, posebno u segmentu rješavanja tehnoloških problema i pronalaganja inovativnih rješenja. **F.B.**

NOVE KNJIGE NOVE KNJIGE NOVE KNJIGE

Gloria Vickov: Hrvatska kultura u učenju stranog jezika

Znanstvena monografija Glorie Vickov *Hrvatska kultura u učenju stranog jezika*, čija tema pripada području primijenjene lingvistike, prva je publikacija koja sustavno razmatra mjesto i ulogu hrvatske kulture u ovladavanju inim jezikom i iznimno je relevantna za razumijevanje procesa učenja stranog jezika. Materijal je podijeljen u tri dijela na makrorazini, a na mikro razini sadrži pet tematskih cjelina. U teorijskom dijelu informacije su utemeljene u priznatim pristupima temi i suvremeno shvaćenim definicijskim okvirima kulture i rezultatima znanstvenih istraživanja te se uvjerljivo pokazuje da se u dosadašnjim razmatranjima međukulturne kompetencije često zapostavljala polazna kultura kao njezin nužni element.

U drugom dijelu je prikaz istraživanja pomoću kojih je autorica nastojala empirijski provjeriti neke od ključnih postulatata u teoriji, a treći dio objedinjuje autoričin teorijsko-istraživački pristup središnjoj temi s naglaskom na primjenu u praksi.

Mješoviti istraživački pristup

U poglavlju *Teorijske spoznaje* autorica definira ključne pojmove čiji sadržaj promatra u odnosu na specifičnost učenja stranog jezika. Tumači interkultural-

Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, Filozofski fakultet u Splitu, Zagreb, 2016, recenzenti: dr. sc. Jelena Mihaljević Djigunović, dr. sc. Renata Šamo

nu komunikacijsku kompetenciju da bi se usredotočila na tumačenje kulture u procesu učenju engleskog jezika, a u drugom dijelu ovog poglavlja pozornost usmjerava na hrvatsku kulturu u spomenutom nastavnom kontekstu što razrađuje osvrtom na prednosti poučavanja elemenata hrvatske kao polazne kulture u učenju engleskog jezika.

U sljedećem je poglavlju, nakon uvođa i ciljeva, opisana metodologija istraživanja, a sadrži i sveobuhvatni pregled i tumačenje dobivenih rezultata, vizualno predstavljen kroz 20 slika i 31 tablicu. U četvrtom su poglavlju glavni zaključci iz teorijsko-istraživačkog razmatranja, a o njihovim mogućim implikacijama za nastavu engleskog kao stranog jezika čitamo u petom, posljednjem poglavlju. Rukopis na 194 stranice obuhvaća 5 priloga, popis literature, kazalo pojmova i kazalo

autora, te bilješku o autorici. U autoričinu istraživanju vokabularne kompetencije hrvatskih učenika i nastavnika engleskog jezika potrebnih za komuniciranje o hrvatskoj kao polaznoj kulturi, korišten je mješoviti istraživački pristup koji se oslanja i na kvantitativne i na kvalitativne podatke, osigurana je triangulacija, a pomnim izborom ispitanika različite dobi i razine jezične kompetencije uključen je i longitudinalni aspekt.

A. IVANOVIĆ

Marko Trogrlić i Konrad Clewing: Dalmacija - neizbrušeni dijamant - Habsburška pokrajina Dalmacija u opisu namjesnika Lilienberga

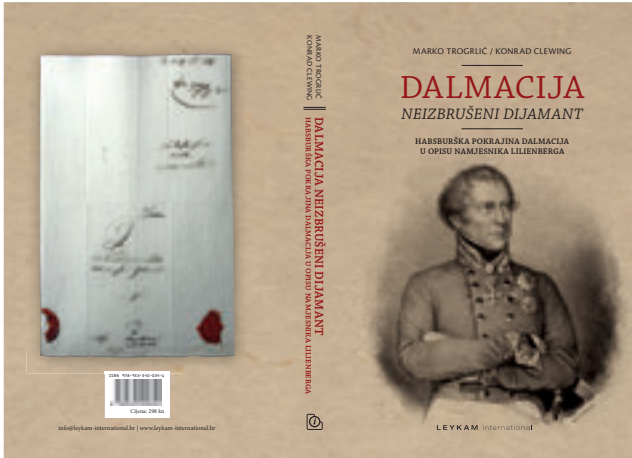
U zajedničkoj nakladi zagrebačke izdavačke kuće Leykam International i Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu u studenom 2015. godine objavljena je monografija *Dalmacija – neizbrušeni dijamant: habsburška pokrajina Dalmacija u opisu namjesnika Lilienberga*. Novo izdanje potpisuju Marko Trogrlić, redovni profesor na splitskom Odsjeku za povijest, te Konrad Clewing, njemački povjesničar iz Instituta za istočnu i jugoistočnu Europu u Regensburgu. Najnoviji je to znanstveni doprinos istraživačkog projekta “Dalmacija i središnje bečke institucije u 19. stoljeću” financiranog od hrvatskog MZOS-a te međunarodnog projekta „Središnja državna vlast i pokrajinska uprava u habsburškoj Dalmaciji u predožujskom razdoblju” („Zentralstaat und Provinzverwaltung im habsburgischen Dalmatien des Vormarz”) koji je odobrilo i financiralo Bavarsko državno ministarstvo za obrazovanje i bogoštovlje, znanost i umjetnost – oba posvećenih rasvjetljavanju do sada uglavnom zanemarene teme odnosa središnjih austrijskih vlasti prema pokrajini Dalmaciji u razdoblju između 1814. i 1918. godine.

Pionirski pothvat istraživačkog putovanja po Dalmaciji

Djelo otvara uvodna studija (str. 11. - 45.) u kojoj su autori temeljito predstavili glavnog protagonista i okolnosti njegova djelovanja. Riječ je, dakako, o pokrajinskom namjesniku Wenzelu Vetteru von Lilienbergu koji je, slijedeći primjer cara Franje I., između 1832. i 1834. godine poduzeo pionirski pothvat istraživačkog putovanja po Dalmaciji, o čemu je sastavio opsežno i u mnogočemu jedinstveno izvješće. U dosadašnjem je historiografskom tumačenju prošlosti Dalmacije za vrijeme austrijske uprave prije 1848. godine prevladavalo shvaćanje o vremenu nesmiljene policijske

Zagreb, Split: Leykam International, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, 2015.

Piše: DUJE JAKOVČEVIĆ

borbe protiv svake naznake liberalnih i revolucionarnih ideja, što samo po sebi nije netočno; međutim, Metternichov je sistem čiji je Lilienberg bio vjerni izdanak osim konzervativne imao i svoju racionalnu stranu, pa je namjesnik značajnu pažnju pridavao i pokušajima unaprjeđenja i poboljšanja prilika u Dalmaciji.

Nakon detaljnog predstavljanja sadržaja Lilienbergova spisa (str. 49. - 53.), na red konačno dolazi namjesnikov *Prikaz pokrajine Dalmacije nakon službenoga proputovanja u godinama 1832., 1833 i 1834.*, preveden na hrvatski jezik. Lilienberg u svom izvješću podastire ključne povijesne, prirodne, geografske, gospodarske i etnografske značajke dalmatinskog društva svojega doba. U drugom djelu izvješća (str. 149. - 239.), ovaj se carski namjesnik kritički osvrnuo na upravu svoje pokrajine. Lilienberg je predstavio i niz prijedloga za unaprjeđenje pokrajinske uprave, i to u rasponu od smanjenja nepotrebnog piskaranja preko odgoja kvalificiranih činovnika do postavljanja civilnog namjesnika. Namjesnik svoje izvješće nastavlja detaljnim opisom stanja dalmatinskog klera i školstva prije nego li je svoju pažnju posvetio, dakako, i radu

policije, a zaključno mjesto u Lilienbergovu prikazu pripada osvrtu na stanje javne infrastrukture i financija.

Zapostavljeni dio dalmatinske prošlosti

Izdanje je nadopunjeno i s nekoliko zanimljivih i korisnih priloga (str. 243. - 253.). U pitanju je popis spisa navedenih u njegovu izvješću, odnosno popis spisa o Dalmaciji koje je 1834. g. rješavalo Državno vijeće, kao i popisi priloga u izvorniku te priloženih zemljovida. Vrijedi istaknuti i objavljene preslike zemljopisnih karata (str. 257. - 272.), uz još dva dodatka Lilienbergovu izvješću koji produbljuju sliku njegova zanimanja za životne prilike stanovništva Dalmacije, kao i za organizaciju pokrajinske uprave (str. 273. - 286.).

U konačnici, novo izdanje svakako valja istaknuti ne samo kao dragocjen doprinos istraživanju jednog do sada zapostavljenog dijela dalmatinske prošlosti nego i kao iznimno važan primjer objave primarnih povijesnih izvora koji će bez sumnje vrlo brzo pronaći svoju primjenu kao temelj brojnih novih spoznaja među povjesničarima zaokupljenim temama vezanim za 19. stoljeće.

Zadar

KONFERENCIJA 'PODUZETNIŠTVO MLADIH U POLJOPRIVREDI'

Ruralni razvoj - budućnost Hrvatske

Udruga Mladi poduzetnik Hrvatska, uz potporu Zadarske županije i u suorganizaciji AGRR-a, Udruga za ruralni razvoj Ravni kotari, organizirala je 22. travnja u IMPACT centru u Zadru konferenciju pod nazivom “Poduzetništvo mladih u poljoprivredi, ruralni razvoj – budućnost RH”. Uz uvodno predavanje o današnjoj poljoprivredi i onome što nas očekuje u budućnosti, predstavljeni su mladi i uspješni poljoprivrednici te projekt EkoBiz, koji je financiran iz socijalnog fonda. Raspravljalo se o stručnom istraživanju tržišta i kako doći do točnih informacija i stručnih odgovora. Zaključno predavanje bilo je usmjereno na EU fondove.

ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP

Održivi razvoj i odgojno-obrazovni sustav Hrvatske

Znanstveno-stručni skup “Održivi razvoj i odgojno-obrazovni sustav Hrvatske” održat će se 12. i 13. svibnja na Sveučilištu i Dječjem vrtiću Radost, a okupit će brojne odgojitelje, učitelje i nastavnike zaposlene u odgojno-obrazovnome sustavu, kao i sveučilišne profesore i studente posljediplomskih studija. Aktivni sudionici prijavili su sažetke za više od 70 prihvaćenih radova. Plenarni izlagači skupa, koji se održava pod pokroviteljstvom Agencije za odgoj i obrazovanje i Grada Zadra, su prof. dr. sc. Vladimir Lay, prof. dr. sc. Vjeran Katunarić i dr. sc. Diana Nenadić-Bilan.

X. Dani povijesti, održani 5. - 7. travnja 2016., započeli su predavanjem prof. dr. sc. Josipa Faričića Geografska motrišta zbivanja vezanih uz pobunu na brodu “Bounty” u Studentskom klubu “Božo Lerotić”.

GODIŠNJE NAGRADE REKTORICE SVEUČILIŠTA Priznanja najuspješnijim studentima

Dobitnici rektoričine nagrade za akademsku godinu 2014./2015. su Štefan Štivilčić, Odjel za povijest, Karmela Jelčić, Odjel za kroatistiku i slavistiku, Pavao Parunov, Odjel za sociologiju i Odjel za anglistiku, Monika Kajić, Odjel za germanistiku i Odjel za pedagogiju, Mirko Barada, Odjel za geografiju, Luči Bursać, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, i Iva Marić, Odjel za francuske i iberoromanske studije i Odjel za pedagogiju.

Mjerila razlikovanja sveučići

Piše:

IVAN PADJEN

Ovo priopćenje nastoji upozoriti na dva problema: prvo, u Hrvatskoj su visoki stručni studiji ustrojavani izvan sveučilišta pa u njega uključivani (1920.-ih, 1970.-ih, 2000.-ih) i isključivani (1990.-ih) nepromišljeno i/ili bez dovoljno razloga. Drugo, u razvijenom svijetu ne razlikuju se samo stručni i sveučilišni, nego i profesionalni studiji te se takva razlika pojavljuje i u Hrvatskoj. (Priopćenje pretpostavlja tekst „Institucije i financije visokog obrazovanja i znanstvenih djelatnosti“ izložen na okruglom stolu istog naziva Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces 10.12.2012. *)

1. POLITIČKO I PRAVNO RAZLIKOVANJE STUDIJA U SVIJETU

Idealtipska razlika sveučilišnih i stručnih studija

1.1. Sveučilišne i stručne studije, a onda i sveučilišta i visoke stručne škole, moguće je idealtipski razlikovati na sljedeći način:

1.1.1. Ideal tip sveučilišta, koji je svediv na sintagmu “samoća i sloboda” uključuje da sveučilište, tj. sveučilišni studij, svoje studente uvodi u znanje radi znanja samog na načine na koje ga stječu znanstvenici. Iako je sveučilišni studij nužno specijalistički, uključuje *studium generale*, tj. u početku filozofijsko a kasnije humanističko-filozofijsko i društvenoznanstveno poimanje jedinstva znanosti i jedinstva obrazovanja. Čisto se znanje stječe na način na koja ga stječu stvaraoci, tj. znanstvenim istraživanjem, koje se u humanističkim i društvenim znanostima – a čak dijelom u prirodnima – provodi prvenstveno u seminaru. Čak i predavanja imaju prvenstveno znanstvenu svrhu, tj. provjere nastavnikovih nalaza od strane kritičkog slušateljstva. S obzirom na to da je svrha sveučilišnog studija, baš kao i svrha znanstvenog istraživanja, samoizgradnja značaja (karaktera), sveučilišni student mora, poput znanstvenika koji mu je sveučilišni nastavnik, uživati najveću moguću slobodu u izboru i pohađanju nastave, koja je već sama po sebi osamljujuća.

1.1.2. Iz navedenoga slijedi da se visoka stručna škola (*Fachhochschule*), tj. visoki stručni studij idealtipski razlikuje od sveučilišta, tj. sveučilišnog studija, po jednoj ili više sljedećih značajki: znanja se stječu radi njihove primjene; težište je nastave na primijenjenim znanjima, uz odgovarajuće zanemarivanje temeljnih; primijenjena se znanja stječu uvježbavanjem načina njihove primjene pa su stoga glavni oblici nastave vježbe; predavanja imaju prvenstveno didaktičku svrhu, tj. olakšavanja prenošenja znanja slušateljima; student visokoga stručnog studija dužan je pribivati svim oblicima nastave i stalno se podvrgavati ispitima i provjerama svojih znanja i vještina tijekom nastave.

1.1.3. Znanstvenoistraživački instituti po djelatnosti su istovrsni sveučilištima, no uživaju još manju slobodu od visokih stručnih škola, počevši s tim da niti njihovi istraživači nemaju slobodu

naše teme

izbora tema i problema istraživanja, nego istražuju to što im određuje osnivači i podupiratelji.

Razlike sveučilišnih i stručnih praksi i kvalifikacija

1.1.4. Međutim, kvalifikacije koje se stječu na kraju visokoga stručnog i na kraju sveučilišnog studija mogu, iako ne moraju biti jednake.

1.1.5. Sveučilišni nastavnik *mora* a ne samo treba biti znanstveni istraživač te *mora* a ne samo treba imati određene slobode i prava, i to zbog toga što ih sveučilišni nastavnik *ima* zahvaljujući svom položaju u istraživačkom seminaru, koji je, s jedne strane, ustanovljen temeljnim akademskim slobodama i pravima sudionika i, s druge, sam nosiv za ukupnu sveučilišnu nastavu, a po tom i za znanost.

1.1.6. Obrazac seminarara je zajedničko tumačenje tekstova: svetih, pravnih, filozofijskih, umjetničkih, filoloških, prirodnoznanstvenih, novinskih, itd. U seminaru se tumače ne samo tekstovi velikih autora nego i sudionika, tj. studenata i nastavnika. Možda najvažnije od svega, kritiziraju se i ocjenjuju nastavnikovi radovi u nastanku. Upravo po tome u seminaru su svi sudionici, tj. i nastavnici i studenti, u načelu slobodni i jednaki te podložni u krajnjoj liniji prosudbi jedni drugih na temelju u seminaru izloženih i raspravljenih razloga, a ne na temelju nastavnikovoga golog autoriteta.

1.1.7. Seminar kao institucionalno metodičko ishodište humboltovskog sveučilišta ne može imati u eksperimentalnim prirodnim znanostima istu ulogu a možda niti funkcionalni ekvivalent. U tim disciplinama odnos nastavnika i studenta u laboratoriju možda je po naravi stvari odnos gospodara i sluga. U mjeri u kojoj je ta ocjena točna, humboltovsko sveučilište kao ideal tip nije plodan, a kao ideal nije provediv. U mjeri u kojoj je ta ocjena točna, suprotnost između dvije znanstvene prakse, seminarske i laboratorijske, od kojih svaka sebe razumije kao počelo sveučilišta, mora imati dalekosežne posljedice za razumijevanje i funkcioniranje akademskih prava.

Razlikovanje primjene i stvaranja

1.2. Razlikovanje sveučilišta i visoke stručne škole u značajnoj je mjeri izvedeno iz Kantovog razlikovanja primjene i stvaranja, koje je imalo dalekosežne posljedice ne samo za pravno obrazovanje nego i za razumijevanje filozofije i politike.

1.2.1. Po Kantu, supsumcija, tj. rasuđivanje, izlazak je iz pojma (koji je po njemu uvijek nešto univerzalno što služi kao pravilo) na potpuno drugu razinu, naime, na razinu zora (*Anschauung*), koji je uvijek nešto osjetilno. Iz Kantova stajališta slijedi da pravna znanost može izučavati samo opća pravila, ali ne i njihovu primjenu, koja pretpostavlja talent te uvježbavanje na primjerima. Stoga je pravičnost (v. Aristotel, 1982, *Nikomahova etika*) za Kanta nijema boginja. U skladu s tim stajalištem, koje se nastavlja ocjenom da primjeri donekle štetno djeluju na razumsku spoznaju, iz njemačkoga sveučilišnog obra-

zovanja isključena je tzv. praktična jurisprudencija, a matica njemačke pravne znanosti, čiji je vrhunac slobodnopravni pokret razapeta je između uvjerenja da suci primjenjuju i uvjerenja da stvaraju pravo. Na tom tragu kasni Hans Kelsen drži ne samo to da je svaki čin primjene prava uvijek i čin njegova stvaranja nego i to da u međusobnome logičnom odnosu mogu biti samo opće pravne norme nejednakog opsega (ili, još uže, odnosi između opisa tih normi, uslijed čega je ocjena ustavnosti ili zakonitosti propisna logička operacija; za razliku od toga, opća pravna norma, npr. ona zakonska, i pojedinačna pravna norma koja je stvorena na temelju opće, npr. ona sudska, nisu u logičnom odnosu – uslijed čega ocjena zakonitosti presude ili upravnog akta nije logička operacija. Carl Schmitt, sa svojim tezama da je pravo odluka, a ne norma te da je suveren onaj tko odlučuje o izvanrednom stanju, koje suprotstavlja izravno učenjima mladog Kelsena o pravu kao normi i pravnoj naravi države, ne razlikuje se kakvoćom od teza kasnog Kelsena, a možda ni mladoga. Ma koja bila prevratnička nakana izvorno upisana ili naknadno učitana u jedinaestu tezu o Feuerbachu, „Filozofi su svijet samo različito *interpretirali*, radi se o tome da ga se izmijeni“, mogao ju je napisati i sam Kant a da pritom ne poziva i ne predviđa nikakvu revoluciju – osim, dakako, one, po njemu neizbježne, koja nastaje svaki put kad sudac donosi presudu, a i kad bilo tko izgovara bilo koju rečenicu.

1.2.3. Ako je Kant doista držao da je moguće nešto toliko dobro znati da je to moguće podučavati, iako ne i primjenjivati, jer primjena zahtijeva nadarenost i vježbu, on je bio taj prvi postmodernist koji je proglasio, „Those who can’t teach“ (though not in so few words).

Sloboda za autonomiju

1.3. U mjeri u kojoj moderno (hum-boltovsko) sveučilište proizlazi, kako to gornji reci pokazuju, iz razlikovanja teorijskog i praktičkog uma te rasuđne snage, koje je (razlikovanje) vjerojatno samo po sebi teorijsko, to razlikovanje nije dovelo sveučilišne studije prirodnih znanosti do slobode koja je za sveučilište nosiva (jer spoznaja prirode u laboratoriju ne može biti slobodna). Možda je dovelo do slobodnih studija prava, medicine i drugih primijenjenih znanosti koje su uključene u sveučilište, no uz previsoku cijenu: znanstveni studij medicine odvojen od struke opasan je za ljude, takav studij prava opasan je za pravo, a time i za državu i društvo, takav studij ekonomije, u kojemu student nauči teoriju računovod-

“
U posljednja je tri desetljeća, slabljenjem ili nestankom radničke klase, ekonomija je – točnije kapital – podvrgla sebi i državu i sveučilišta

Sveučilišni studij svoje studente uvodi u znanje radi znanja samog na načine na koje ga stječu znanstvenici, dok se na visokom stručnom studiju znanja stječu radi njihove primjene; međutim, kvalifikacije koje se stječu na kraju visokoga stručnog i na kraju sveučilišnog studija mogu, iako ne moraju biti jednake

“
Svrha je sveučilišta da omogući svojemu pripadniku, kako nastavniku tako i studentu, da stjecanjem znanja radi znanja, razvijajući svoje umne sposobnosti, stekne hrabrost da se oslobodi predrasuda i tako postane slobodan da djeluje čudoredno iz čiste dužnosti

stva i financija ali ne i kada i kako napisati računovodstveno koljenu opasan je za društvo, itd.

1.4. Moderno sveučilište proizlazi prvenstveno iz praktičke filozofije, i to one političke. Po njoj je država prostor slobode, za razliku od društva, tj. ekonomije, koji je prostor nužnosti da čovjek radom zadovolji svoje potrebe proizvodnjom materijalnih dobara. No, država nije tu zato da zadovolji nečiji proizvod, nego zato da omogući čovjeku da, upravo po tom što je u državi u zajednici s drugima, postigne antički ideal blaženstva, a to je djelovanje duše prema vrlinama, kako etičkima, među kojima je najviša i najsavršenija pravednost, tako i dianoetičkih, među kojima je najviša umovanje. Svrha je sveučilišta da omogući svojemu pripadniku, kako nastavniku tako i studentu, da stjecanjem znanja radi znanja samog sazrije ne tako da postane slobodan građanin (jer to u modernoj državi već jest), a pogotovo ne tako da postane gospodarski samostalan (što ne može biti svrha sveučilišta), nego tako da razvijajući svoje umne sposobnosti stekne hrabrost da se oslobodi predrasuda i tako postane slobodan da djeluje čudoredno iz čiste dužnosti. To može postići samo u slobodi za autonomiju koju država jamči sveučilištu i svakome njegovom pripadniku te, paradoksalno, ne u društvu s ostalim sveučilištarcima nego u samoći i otuđenosti od svakodnevnog života.

1.5. Moderno sveučilište vjerojatno je najvećoj mjeri ozbiljilo svoju ideju za najvećeg uspona moderne države, tj. one intervencionističke, socijalne i korporativne, u kojoj je radnička klasa putem svojih sindikata i stranaka u suradnji s poslodavaca dogovarala svoje i ukupne uvjete društvenog razvoja. U posljednja je tri desetljeća, slabljenjem ili nestankom radničke klase, ekonomija je – točnije kapital – podvrgla sebi i državu i sveučilišta.

Sekundarna mjerila

1.6. Nakon što su teorijski temelji za razlikovanje sveučilišnih i stručnih studija u velikoj mjeri prokazani ili nestali, u prvi su plan došla sekundarna mjerila, naročito sljedeća:

aa) Sveučilišni studiji omogućavaju u prvom redu daljnje studije, a tek u

drugom zapošljavanje; obratno stručni studiji, bez obzira na to da li su prije-diplomski, diplomski ili poslijediplomski specijalistički;

ab) Sveučilišno obrazovanje je nužno za prirodno sazrijevanje u uvjetima produžetka aktivnog života do, npr. 150. godine kakvo predviđa Miroslov Radman, a pod njegovim utjecajem EU podupire istraživanja starenja. Jer onaj koji će u 25 godini prekinuti školovanje da bi do svoje 45 odgojio djecu, ima izgleda da u 45 nastavi studije radi pravog uključivanja u rad samo ako je njegovo obrazovanje do 45 prvenstveno sveučilišno (ili ne?; da li je nakon 25 doista moguće stjecati nove vještine, npr. sviranje glasovira?).

ba) Stručne studije upisuju maturanti srednjih stručnih škola, dočim sveučilišne studije upisuju maturanti gimnazija;

bb) Stručne studije izvode nastavnici s VSS i stručnim iskustvom, dočim sveučilišne studije izvode doktori znanosti sa znanstvenim radovima;

ca) Nastavnici stručnih studija imaju oko dva puta veće nastavno opterećenje od nastavnika sveučilišnih studija, zbog toga što ne moraju biti znanstveni istraživači;

cb) Nastavnici stručnih studija mogu u mnogo većoj mjeri od nastavnika sveučilišnih studija biti nastavnici s dijelom radnog vremena, zbog razloga bb (potreba da stalno stječu daljnja stručna iskustva), i ca (nema potrebe da sudjeluju u znanstvenim istraživanjima);

da) uglavnom, ali ne isključivo zbog razloga pod b, stručni studiji zanimljiviji su privatnim investitorima pa stoga mogu biti u znatno većoj mjeri od sveučilišnih privatno osnivani i privatno podupirani;

db) Izvršni stručni studiji neizbježno su veoma skupi, čak u odnosu na dobre sveučilišne studije (manjim dijelom zbog opreme, većim zbog cijene izvrsne stručne nastave, koju mogu izvoditi samo najbolji stručnjaci koje u nastavu često privlači još uvijek velik prestiž no na sudjelovanje u nastavi s većim dijelom radnog vremena dugoročno u pravilu ih privlači samo zarada usporediva sa zaradom u praksi – liječničkoj, odvjetničkoj, inženjerskoj, računovodstvenoj, prevodilačkoj i sl. ili, štoviše, upravljačkoj).

2. POLITIČKO I PRAVNO RAZLIKOVANJE STUDIJA U HRVATSKOJ

2.1. U Hrvatskoj su 1960.-ih i početkom 1970.-ih postojale tri vrste studija:

a) visoki u trajanju četiri do pet godina koje su izvodila sveučilišta a upisivalo ih je sve više studenata različitog imovnog stanja i obrazovne pozadine, među kojima mnoštvo stipendista.

b) visoki u trajanju tri godine koje su izvodile visoke škole (upravna, privredna, tehnička) a upisivali su ih rukovodioci koji su za vrijeme studija primali svoju plaću, sve s obrazloženjem da će kada završe studije biti manje otporni na zapošljavanje stručnjaka.

c) viši studiji u trajanju dvije godine koje su izvodile više škole (njih četrdesetak) a upisivale su ih osobe slabijeg obrazovanja i imanja.

lišnih i stručnih studija (1)

Ivan Padjen, redoviti profesor prava, znanstveni savjetnik politologije, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci; član Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces 2011.-2013. glavni autor prijedloga Hrvatskoga pravnog centra na temelju kojega je Ustavni sud RH ukinuo nosive odredbe Zakona o visokim učilištima, Odluka U-1-902, NN 14/2000“.

Studiji prvog stupnja

2.2. Krajem 1960. i 1970. država je sve više škole osim jedne (one „Rade Končara“), zato da spriječi nisku razinu viših škola i studija uslijed njihove komercijalizacije, pretvorila u studije I. stupnja unutar sveučilišta, ne propisujući pritom da diplomati tih studija imaju pravo da bez ispunjavanja dodatnih studija upisati treću godinu studija II. stupnja.

2.3. Zakonom o visokim učilištima iz 1993., koji jedva da je imao obrazloženje, studiji I. stupnja izdvojeni su kao stručni studiji iz sveučilišta u visoke škole i veleučilišta. Koliko je moguće razabrati, svrha tog odvajanja stručnih i sveučilišnih studija bila je ta da se svi studiji osim nekoliko pravih znanstvenih pa prema tome i elitnih izluči iz sveučilišta. U istu svrhu pokušalo se velike javne znanstvene institute (prvenstveno IRB) pretvoriti u sveučilišne institute. U prvom koraku pokušalo se izlučiti tehničke fakultete iz Sveučilišta u Zagrebu u veleučilišta, u očekivanju da će, uspije li to, po automatizmu sva preostala sveučilišta biti pretvorena u veleučilišta. Kad to nije uspjelo, pokušalo se samo sveučilišta izvan Zagreba pretvoriti u veleučilišta. Kad niti to nije uspjelo, izdvojeni su studiji I. stupnja u visoke škole i veleučilišta, no ne omogućavajući osnivanje novih takvih visokih učilišta.

2.4. Deseci novih uglavnom privatnih visokih škola osnovano je početkom trećeg milenija, po mjerilima i postupcima udaljenima od javnosti.

2.5. Dočim su javne škole podupirane uglavnom iz javnih izvora a privatne iz privatnih (mahom školarina koje plaćaju sami studenti), nije isključeno da neke od privatnih škola, i to one koja među privatnim školama naplaćuju od svojih studenata najviše školarine, dobivaju značajnu financijsku potporu od države, koje druge

škole iste vrste ne dobivaju, a da su i u tom slučaju mjerila i postupci udaljeni od javnosti.

2.6. Čitavo to vrijeme, od kad su razdržavljani početkom 1960.-ih, nepomućeno su djelovali hrvatski javni znanstveni instituti sa zadaćama i učincima koji su se samo u jednom pogledu razlikovali od onih sveučilišta ili sveučilišnih fakulteta: upravo kao i sveučilišni nastavnici, institutski znanstvenici su birali teme na kojima će raditi i suradnike s kojima će ih obrađivati; bili su toliko znanstveno produktivni koliko i sveučilišni nastavnici; no nisu izvodili nastavu za studente, osim kad su to sami izabrali i za to bili dodatno plaćeni. Kao što je to jezgro opisao nekadašnji ravnatelj jednoga od hrvatskih javnih znanstvenih instituta, posao u takvom institutu najbliži je Marxovom komunizmu: stanje potpunog razotudjenja.

3. RASLOJAVANJE DRUŠTVA I STUDIJA U SVIJETU

Socijalna dimenzija i razlika sveučilišnih i stručnih studija

3.1. Već letimični pogled na visoko obrazovanje u najrazvijenijima zapadnim zemljama pokazuje prepletenost socijalne dimenzije te razlikovanje stručnih i sveučilišnih te profesionalnih studija.

3.1.1. U pravilu najimućniji (među koje spadaju i djeca najviše obrazovanih koji nisu nužno najimućniji, ali jesu i među imućnijima) završavaju elitne profesionalne studije, koji su nerijetko izvođeni od institucija izvan sveučilišta te u pravilu završavaju elitnom profesionalnom diplomom i ne nastavljaju se znanstveno-istraživačkim studijem.

a) Uzorne su elitne visoke struč-

“

Već letimični pogled na visoko obrazovanje u najrazvijenijima zapadnim zemljama pokazuje prepletenost socijalne dimenzije te razlikovanje stručnih i sveučilišnih te profesionalnih studija

ne, tj. profesionalne škole engleske škole za odvjetnike (*barristers*), koji su se od srednjeg vijeka do kraja 19. stoljeća obrazovali (a i danas se neki odvjetnici tako obrazuju, no u pravilu nakon završetka nekoga sveučilišnog studija) dijelom vježbeništvom a dijelom u školama odvjetničkih komora (*inns of courts*) koje su izvansveučilišne, ali su u novije vrijeme prepoznate (zbog toga što su podučavale i nepravne discipline, od drame do plesa) kao treće najstarije engleske sveučilište, uz Oxford i Cambridge. Najutjecajnija britanska struka, a to su bankari, obrazovana je stoljećima isključivo vježbeništvom i radom u samim bankama.

b) Visoke profesionalne škole u SAD i Kanadi ustrojene su kao sveučilišne diplomatske stručne škole (*major professional schools*), i to prvenstveno za medicinu, pravo, poslovno upravljanje i arhitekturu.

● - medicinu, u kojima studij završava stručnim stupnjem doktor medicine (M.D.);

● - pravo, u kojima studij u pravilu završava stručnim stupnjem doktor prava (J.D.), donedavno su samo stranci u njima studirali doktorat pravnih znanosti (S.J.D.), a za magisterij

(LL.M.) studiraju samo domaći diplomati drugorazrednih pravnih škola, i to zato da bi stekli akademske kvalifikacije da budu nastavnici na takvim ili slabijim školama ili zato da bi stekli specijalistička stručna znanja (npr. iz poreskog prava);

● - poslovno upravljanje, u kojima je desetljećima studij završavao magisterijem (M.B.A.), da bi kasnije bio dopunjen stručnim doktoratom (*professional doctorate*; D.B.A.), koji je posljednjih desetljeća postao teško razlučiv od doktorata znanosti (Ph.D.);

● - arhitekturu (petogodišnji bakalaureat ili kraći bakalaureat i magisterij).

Praksa razlikovanja u najrazvijenijim zemljama

c) Usporedive s visokim profesionalnim školama u SAD i Kanadi u Francuskoj su velike škole (*grandes écoles*), kao što su, naročito, *L'Ecole nationale d'administration*, koja je stručna i ne uključuje istraživačke studije (upisuju je uglavnom diplomati *l'Institut des études politiques de Paris*, također jedne od velikih škola, koja, poput većine drugih današnjih velikih škola dodjeljuje i doktorate), *L'Ecole polytechnique*, *Hautes études commerciales* itd. Međutim, *grandes écoles* uključuju i pretežno akademske škole kao što su to *L'Ecole normale supérieure*, koja je profesionalna utoliko što je utemeljena sa svrhom da obrazuje nastavnike drugih elitnih škola, i *L'Ecole des hautes études en sciences sociales*, koja je osnovana iz akademskih pobuda (doduše, po nekima političkih – da omogući razvoj ne-marksističkog pristupa društvu). Ono što *grandes écoles* čini elitnima u prvom su redu činjenice da svaka od njih upisuje veoma malen broj studenata, da ih upisuje na temelju veoma zahtjevnih nacionalnih prijemnih ispita i da dr-

žava podupire svaku od tih škola višestruko većim iznosima od iznosa kojima podupire njoj slična sveučilišta, tako da je i školovanje svakoga od studenata višestruko skuplje od školovanja studenata drugih visokih učilišta.

d) U Njemačkoj, za koju se drži da je stvorila uzorno moderno sveučilište (poznato kao *humboltovsko*), pravnici se obrazuju beziznimno u sveučilištima. Međutim, većina ih da bi položili prvi državni ispit, koji je zamjena za tradicionalni veliki sveučilišni diplomski ispit, u kojemu kandidati trebaju riješavati praktične zadatke iz primjene prava na tradicionalni školski način koji se u sveučilišnim studijima prava počeo prije četrdesetak godina (ponovno) podučavati (nakon dvostoljetne stanke), pohađa privatne tečajeve, od kojih su neki postali uglednim privatnim školama. Te škole nisu usporedive s američkim *law schools* ili s francuskim *grandes écoles*, no njihovi studenti, barem po imovnoj snazi, vjerojatno jesu usporedivi s američkim i francuskim studentima elitnih visokih stručnih škola. U Njemačkoj se do sada nisu pojavile, ili se barem nisu pojavile u visokom broju, druge visoke profesionalne škole usporedive s onima u SAD ili Francuskoj.

** prinos okruglom stolu “Socijalne dimenzije i binarni sustav” Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces (Zagreb: Hotel “Dubrovnik, 12. studenog 2013.).*

*** Tč.1.1.1.-1.1.7. preuzete su iz Ivan Padjen i Zoran Pokrovac, „Akademska prava između humboltovskog sveučilišta i bolonjskog procesa“, u: Uvodnik 12. Hrvatsko-njemačkog pravnog simpozija (Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, travnja 2008.), objavljen u Feral Tribune.*

*** Tč.1.2.1.-1.2.2. preuzete su iz I. Padjen, „Pravo na sjecištu politike, ekonomije i kulture (II): u modernom i u suvremenom ključu“, Politička misao, 48: 1 (2011), 7-38.*

257 dobro raspoloženih ljudi na istome mjestu 25. travnja 2016. u Hrvatskoj - to je vrijedilo ovjekovičiti. Stipendiste Sveučilišta u Zagrebu - ove je godine dodijeljeno ukupno 510 stipendija - s njihovim je rektorom i prorektorima snimio Damir Humski